

Glasilo Mestne občine Ljubljana, letnik XIX, številka 1, januar 2014, ISSN 1318-797X

Ljubljana

4
Praznovanje
Emone 2000

30
Skrb
za duševno
zdravje

13
Prvi rojstni dan
Družinskega
centra Mala ulica

33
Druga violina

Obvestilo

za stanovalce in druge fizične osebe – zainteresirane najemnike za najem parkirnega mesta na javnih parkirnih površinah

S sprejemom novega *Odloka o urejanju prometa v Mestni občini Ljubljana* (Uradni list RS, št. 38/13, 55/13 in 110/13), ki ga je sprejel Mestni svet, in *Odredbe o določitvi javnih parkirnih površin, kjer se plačuje parkirnina* (Ur. l. RS, št. 110/13) je od 1. februarja 2014 omogočen najem parkirnega mesta za stanovalce in druge fizične osebe na posameznih parkiriščih.

Vloge na najem parkirnega mesta sprejemamo na obrazcih, ki so objavljeni na spletni strani družbe http://www.lpt.si/parkirisca/parkirisca/parkirisca_osebna_vozila ali jih dobite na sedežu družbe.

Vloge pošljite na naslov družbe ali po elektronski pošti na naslov: info@lpt.si.

Več informacij na telefonski številki 01/ 300 12 30 (Marjetka Krum).

Prednost pri najemu parkirnega mesta imajo stanovalci, ki imajo stalno bivališče in registrirano vozilo na določenem območju. Območja upravičencev so:

- **Parkirišče Štembalova:** Stanovalci območja v BS 3: Puhova ulica, Vojkova cesta od 71 do 77 in Trebinjska ulica. **Cena mesečnega najema je 25 € z vključenim DDV.**
- **GH Stožice:** Stanovalci območja v BS 3: Maroltova ulica, Vojkova cesta od 85 do 91 in Reboljeva ulica. **Cena mesečnega najema je 36 € z vključenim DDV.**
- **Parkirišče Kranjčeva:** Stanovalci območja Vojkova–Lužiškosrbska–Kranjčeva. **Cena mesečnega najema je 25 € z vključenim DDV.**
- **Parkirišče Petkovškovo nabrežje:** Stanovalci Petkovškovo nabrežje od hišne št. 3 do 29 in Trubarjeva od hišne št. 4 do 32. **Cena mesečnega najema je 36 € z vključenim DDV.**
- **Parkirišče Mirje:** Stanovalci območja Tržaška cesta–Langusova–Jamova–Lepi pot. **Cena mesečnega najema je 36 € z vključenim DDV.**

- **Parkirišče Trg prekomorskih brigad:** Stanovalci območja Celovška–Na jami–Derčeva–Gospodinjnska. **Cena mesečnega najema je 25 € z vključenim DDV.**
- **Parkirišče Tivoli I:** Stanovalci območja Celovška–Ruska–Pivovarniška št. 2,4,6–Frankopanska (do proge)– Pod Gozdom. **Cena mesečnega najema je 36 € z vključenim DDV.**
- **Parkirišče Tivoli II:** Stanovalci območja Celovška–Ruska–Pivovarniška št. 2,4,6–Frankopanska (do proge) – Pod gozdom. **Cena mesečnega najema je 25 € z vključenim DDV.**
- **Parkirišča Žale I, II, III, IV:** Cena mesečnega najema je 25 € z vključenim DDV.
- **P+R Studenec:** Cena mesečnega najema je 36 € z vključenim DDV.

Najeti je mogoče 1 parkirno mesto na stanovanje.

Vloge razvrščamo po datumih in uri prejema. Po pregledu vlog bomo vlagatelja pozvali k sklenitvi najemne pogodbe. V kolikor bo vlog več, kot je razpoložljivih parkirnih mest, bomo vzpostavili čakalni vrsti – eno za stanovalce in eno za ostale uporabnike. Ko se sprostijo parkirna mesta bomo prvega iz čakalne vrste pozvali k podpisu pogodbe. V kolikor se čakajoči na poziv ne odzove, ga bomo iz čakalne vrste črtali.

Foto: arhiv LPT

1 Parkirišče P+R Studenec, 2 Parkirišče Žale III (pri rehabilitacijskem centru Soča), 3 Parkirišče Mirje, 4 Parkirišče Štembalova, 5 Parkirišče Trg prekomorskih brigad.

Območno združenje
Ljubljana

RKS – OZ Ljubljana,
Tržaška 132, 1000 Ljubljana
Tel.: 01 425 34 19, Faks: 01 425 34 20
Brezplačna telefonska številka: 080 88 84
e-pošta: info@rddecikrizljubljana.si
splet: www.ljubljana.ozrk.si

HUMANITARNA AKCIJA

»Pomagajmo LJUDEM našega mesta«

BODI DOBRODELEN

POŠLJI SMS in PODARI 1 EUR LJUDEM na 1919

Podari 1 EUR.

Poslajte sporočilo SMS s ključno besedo LJUDEM na številko 1919 in prispevali boste 1 EUR za humanitarno akcijo »Pomagajmo LJUDEM našega mesta«. Prispevajo lahko uporabniki mobilnih storitev Telekom Slovenije, Tušmobila, Izimobila, Debitela in Simobila. Pogoji in navodila za sodelovanje pri storitvi SMS-donacija so objavljeni na spletni strani RKS – OZ Ljubljana www.ljubljana.ozrk.si.

Ljubljana

Ekorna v stekleni krogli

Veronika Simoniti: Ekorna v stekleni krogli	3
Dr. Bernarda Županek: Zgodovinska romana o Emoni Ivana Sivca	4
Jerneja Batič: Emona 2000	4
Emonci v Mestni knjižnici Ljubljana	5
Pogovor z mag. Matejo Demšič, vodinjo Oddelka za kulturo	6
Nada Breznik: Akademija Branimir Slokar	9
Mateja Prinčič: Razstava letne produkcije prototipov v RogLabu	10
Dušan Muc: Mozaik moje Ljubljane	11
8. Mednarodni festival gorniškega filma Domžale	12
Aina Šmid: Prvi rojstni dan Male ulice	13
Dr. Martina Vovk: Retrospektiva Gabrijela Stupice	14
Dr. Miklavž Komelj: Ljubljanski beneški mojster Francesco Robba	14
Mag. Teja Zorko: Ljubljana med nostalgijo in sanjami	16
Mag. Miran Gajšek, Ana Nuša Kerševan, prof. Janez Koželj: V spomin Vladimirja Braca Mušiča	18
Breda Škrjanec: Grafike Zdenke Golob v MGLC	19
Nada Breznik: Znanstvenica Polona Itkin	20
Stane Jagodič: Nagrajena fotografija Gašperja Lešnika	21
Četrtna skupnosti	22
(Ob)varujmo svoje duševno zdravje	30
Pogovor z direktorjem Šenta Nacetom Kovačem	31
Emi Vega: Druga violina	33
Mirjana Ribič: Podjetje Data Ljubljana	34
Aina Šmid: Inštitut Bion	35
Staša Cafuta: Vtisi tujih turistov o Ljubljani	36
Ljubljanski vestnik	37
Okoljske meritve	39

Fotografiji na naslovnici:

Zgoraj: Emonska družina, foto: Dunja Wedam
Spodaj: Praznovanje prvega rojstnega dne družinskega centra Mala ulica

Fotografija na strani 3

Veronika Simoniti, foto: Tihomir Pinter

Avtorica nepodpisanih besedil je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj: župan
Zoran Jankovič. Uredniški
odbor: Mitja Meršol
(predsednik), Tjaša Ficko,
Vesna Kos – Bleiweis, Aleš
Kardelj, Stanka Ritonja.
Odgovorna urednica
in lektorica: Nada Šumi,
kontakt: 041/737 863,
glasilo.ljubljana@ljubljana.si.
Avtorica logotipa: Petra
Černe Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Miljenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo
Ljubljana, Mestni trg 1,
Ljubljana. Tisk: Set
d.o.o., Grafična priprava:
Lupa design. Naklada:
121.500 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

V zvezi s sprejemanjem novosti me je vedno fasciniralo, s kakšno lahkoto so Rimljani prevzemali bogove staroselcev in drugih ljudstev, čeprav ne vem, ali naj to štejem za znamenje tolerantnosti ali za pomanjkanje kritičnosti. Imena vodnih božanstev so menda med najstarejšimi pričevanji nekega kraja, in to velja tudi za lokalna bogova na ozemlju in v okolici današnje Ljubljane, Ekorno in Labura: prva je najverjetneje povezana z Ljubljanskim barjem, drugi z Ljubljanico. Emonci so ju pred dva tisoč leti brez zadržkov posvojili od prejšnjih prebivalcev; Ekorni so postavljali svetišča, izdelovali njene kipce in ji v čaščenju namenjali poleg Jupitra največ pomena.

Odkar vem za Ekorno, se mi zdi čudovito, da je imela Emona čisto svojo boginjo; različico njenega imena je na primer prevzela legendarna ljubljanska galerija Equrna in geslo Ekorna je dodano tudi v Slovar grške in rimske mitologije, ki sem ga prevedla pred leti.

Všeč mi je tudi, da je Ekorna povezana z vodo; njeno ime menda izvira iz besede *aequor*, »vodne površine«. Sama sem zmeraj spadala bolj v osrednje-južni del Ljubljane, in čeprav zdaj živim na njenem severu, čustveno še zmeraj gravitiram proti centru in Trnovemu, ki ga prečka več tokov, poleg Ljubljanice še Gradaščica in Mali graben, nekoč neusahljivi viri za otroške vragolije, lovljenje paglavcev po lužah in postavljanje kolib iz vrbovja.

Splet dogodkov pa me je za nekaj let zadržal v mestih, italijanskem in slovenskem, ki sta bili od Ljubljane manjši in na prvi pogled očarljivejši, vendar sta se, obe mediteranski, sčasoma izkazali za varljivo gostoljubni. Šele takrat sem se zavedela, kako zelo me proti moji volji in kljub eskapističnemu sanjarjenju določata vraščenost v prvotno okolje in mreža tukajšnjih prijateljstev, kako navdihujoča je lahko ljubljanska megla, ki pozimi mehko obleži nad strugo reke, če se je spominjaš v tujini, kako sveže zadiši ljubljanski maj, ko ga vohaš z distance, tam, kjer ni tako velikih razlik med letnimi časi.

Od daleč je vse lepše, in da se iz svoje mladosti večinoma spominjamo samo prijetnih trenutkov, je znana težava pri nostalgiji, tako kot je pri sprejemanju ali zavračanju sprememb zapleteno sprevideti, ali nam bojo prinesle več dobrega ali več slabega. Od časa, ko so nastale črno-bele fotografije mojega otroštva, se je Ljubljana neverjetno spremenila: prav po rimsko je bila dovzetna za novosti, dobre ali slabe. Tudi v osebni mitologiji se mi je tukaj zgodilo nešteto stvari: spomini se nalagajo drug na drugega, in ko hodim po centru, bi lahko za skoraj vsako ulico povedala kakšno zgodbo. V tej intimni topografiji se jih je preplastilo že toliko, da mi nekateri na določenem kraju niti ne pridejo več na misel.

Pravzaprav so občutki enaki kot nekoč samo pri letnih časih, spremenili pa so se dnevi: nekoč so moja siva jutra smrdela po smogu in jih je na poti v šolo paralo cviljenje avtobusov, danes imajo vonj po rogljičkih iz pekarn; nekoč so bili popoldnevi dolgi in tihi, danes zaradi evropskih delovnikov v hipu poniknejo nekam med opoldan in večer; včasih so bili večeri črni in natakariji še edinih odprtih lokalov ne prav prijazni, danes ljubljanske noči vrvijo skoraj tako kakor dnevi.

Vendar ima ta (anti)nostalgija tudi zrcalno sliko: ko danes pešačim po mestu, me že skoraj na vsakem koraku kdo prosi za denar, od povsod bobni kakršnakoli glasba in občasno s trgov odmevajo parole ljudi, ki terjajo pravico, protesti mladih, ki bojo morali iskati delo v tujini, prekercev, ki nočejo takšnih, ampak drugačne spremembe, ki nočejo, da bi državi zavladal kak merkurjevski bog kšefta.

Mesto torej ni samo prostor sožitja, ampak tudi trenja, je živ organizem v razvoju, ker je prostor želja. O njem in želji piše italijanski pisatelj Italo Calvino v Nevidnih mestih: v nekem opisu Marco Polo pripoveduje mongolskemu vladarju Kublajkanu o izmišljenem mestu Fedori, kjer je muzej s steklenimi krogli; v vsaki izmed njih je miniaturna maketa tega mesta, kakor so si ga po svoje zamislili različni ljudje v različnih obdobjih. Ampak medtem ko so jo izdelovali, se je prava Fedora že spremenila, in kar bi lahko postala, se je ohranilo kot ideje v muzejskih steklenih kroglah.

Torej je mesto tudi arena zamisli in predstav, forum razlik in drugačnosti, prizorišče zavračanja ali sprejemanja sprememb. In od ustanovitve Emone, ki ji posvečamo letošnje leto, se je takih steklenih krogel v nekem namišljenem muzeju verjetno nabralo že ničkoliko. V moji, na primer, je mestece s tremi strugami, kjer ne moreš nikoli stopiti v isto vodo iste reke, s tremi hribi in Barjem, nad njim pa lebdi in ga po pogansko varuje miniaturna Ekorna.

Veronika Simoniti

ZGODOVINSKA ROMANA IVANA SIVCA O EMONI

Dr. Bernarda Županek, MGML

V letu 2014, ko praznujemo 2000-letnico dograditve rimske Emone, prvega mesta na prostoru današnje Ljubljane, in v Mestnem muzeju Ljubljana na ogled postavljamo razstavo

Emona: mesto v imperiju, bo

izpod peresa enega najbolj plodnih slovenskih pisateljev, mag. Ivana Sivca, izšla serija štirih romanov iz rimskega časa pri nas. Prva dva romana *Zadnji keltski poglavar* in *Usodna emonska lepoticca* sta že med bralci, govori pa o enem najbolj razburljivih obdobjih rimske Emone, času nekaj desetletij pred izgradnjo kolonije ter prvih letih življenja le-te.

Kolonijo Julijo Emono zgradijo Rimljani v prvem desetletju 1. stoletja našega štetja na prostoru današnjega središča Ljubljane, ob levem bregu reke Ljubljanice. Pred tem ljubljanski prostor ni bil prazen. Že stoletja prej so staroselci živeli na prostoru današnjega Gradu in grajskega pobočja ter sčasoma navezovali stike, predvsem trgovske, z Rimljani. Po izgradnji kolonije Emone so njeni prebivalci in okoličani živeli v enem največjih imperijev v zgodovini človeštva. Na svojem vrhuncu, v 2. stoletju našega štetja, je imel rimski imperij okoli 60 milijonov prebivalcev, petino prebivalstva takratnega sveta, ki so živeli na 5 milijonih kvadratnih kilometrov: od Hadrijanovega zidu v severni Angliji do Evfrata v Siriji, od vodne poti Ren–Donava, ki je povezovala srednjo Evropo s Črnim morjem, do severnoafriške obale in Egipta.

Zgodbe, postavljene v rimski čas, pisane v žanru historične fikcije, zgodovinskih romanov, so v tujini številne in razvite v širokem spektru vsebin in načinov pisanja. Pri nas je historične fikcije, predvsem kar zadeva najzgodnejša, »arheološka« obdobja preteklosti, manj. Hkrati pa so arheološka odkrivanja za javnost zelo zanimiva, kar je v zadnjih letih pokazal uspeh filmov, kot sta *Gladiator* in *Troja*, ter figur, kot sta *Indiana Jones* in *Lara Croft*, ki so že postale del popularne kulture. Arheologija kot stroka si želi večje prepoznavnosti in podpore javnosti. Slednja je navdušena nad arheologijo in arheološkimi temami, vendar pa vidi arheološko preteklost bolj v metaforah in stereotipih kot v dobesedni znanstveni resnici o preteklosti. Z ozko akademskega stališča se zdi to žalostno in skrb zbujajoče – vendar pa, ali je res tako? Je podoba, ki jo ima v javnosti danes arheologija, ovira ali priložnost za promocijo vede in kulturne dediščine sploh?

Dela, kot sta Sivčeva *Zadnji keltski poglavar* in *Usodna emonska lepoticca*, ne nameravajo predstavljati »resnične« preteklosti, ampak, kot bralci prepoznajo, fikcijo, postavljeno v historično okolje. Pisatelj Ivan Sivc je temeljito pregledal ustrezno strokovno literaturo, seveda pa njegov roman ne more in ne želi biti znanstvena naracija. Kot določajo okviri žanra, Ivan Sivc uporablja historično okolje ter nekaj historičnih oseb za izhodišče in ozadje svoje zgodbe. Doda jim nove, fiktivne osebe, ki so glavni akterji njegove zgodbe. Zgodbo postavlja v zgodovinsko pomembne trenutke in jih skuša predstaviti skozi doživljanje svojih junakov, ki v burnih dogodkih tega časa, npr. vojaškem uporu blizu Navporta, aktivno sodelujejo.

Zgodbi o zadnjem keltskem poglavarju in usodni emonski lepoticci ujmeta duha časa, pričarata romantičen zaplet na emonskih tleh, predstavita navade in družbene konvencije časa. Ivan Sivc je tako glede na svoje bogate izkušnje ter poznavanje svoje zveste publike ustvaril berljiva romana, v katerih bodo bralci gotovo uživali. Prav tako pa bosta, upamo, *Zadnji keltski poglavar* in *Usodna emonska lepoticca* za rimsko obdobje in Emono navdušila mnoge, jih spodbudila k nadaljnjemu branju, raziskovanju in spoznavanju obdobja rimske antike, ki je ne samo ključno zaznamovala Ljubljano in Slovenijo, ampak ves Zahodni svet.

Emona

Jerneja Batič

Fotografije: Dunja Wedam

V letu 2014/15 Ljubljana praznuje 2000-letnico Emone, na katero se je lani med drugim pripravila izšla brezplačna publikacija s pregledom razstav, prireditvev in izobraževalnih programov gotovo nenehno množili še številni sproti zanimivi dogodki. Posebno slovesno pa bo med 22. in 24.

V letu 2014/2015 obeležujemo 2000 let izgradnje Emone, ki se v znanstveni razpravi nanaša na dve fragmentirani plošči z vladarskima gradbenima napisoma, prva je datirana v čas Avgustove smrti 19. avgusta l. 14 n. št. do pomladi naslednjega leta, druga pa v čas med 10. marcem in zgodnjim poletjem l. 15 n. št. Rimsko mesto s polnim imenom *Colonia Iulia Emona* velja za arhetip antičnega *urbs quadrata*, obzidane urbane naselbine s pravokotno mrežo ulic, ki omejujejo stavbne bloke (*insulae*), z osrednjim prostorom forumom kot upravnim, religioznim in trgovskim središčem avtonomne naselbine rimskih državljanov ter drugimi javnimi stavbami in komunalno opremo.

Pomen praznovanja 2000-letnice Emone

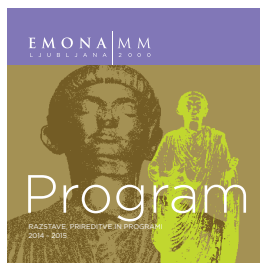
Praznovanje 2000-letnice Emone je za Ljubljano velikega zgodovinskega, kulturnega in družbenega pomena, saj želimo z njim poudariti in izpostaviti monumentalnost antičnega mesta, obenem pa, kot je zapisal župan Zoran Janković v uvodniku k programski knjižici, so dogodki »zasnovani tako, da aktivno vključujejo meščane in meščanke, ustvarjajo povezavo med življenjem v Ljubljani v preteklosti in sedanjosti, poleg tega pa se vključujejo tudi v turistično ponudbo, s katero v Ljubljano vabimo obiskovalce z vsega sveta«.

Mestna občina Ljubljana bo obeležila praznovanje s prireditvami in programom, ki bo nagovoril kar najširšo publiko, tako laično kot strokovno javnost. Praznovanje je priložnost, da dosežemo zastavljene cilje in jih nadgradimo ter tvorno sodelujemo pri dvigu zavesti o pomenu kulturne dediščine, izboljšanju stanja na področju njenega ohranjanja, uvajanju sodobnih pristopov pri promociji kulturne dediščine ter vzpostavljanju novih konceptov pri njenem varovanju in prezentaciji.

Sooblikovalci jubilejnih dogodkov

Program bodo z razstavami, izobraževalnimi programi in delavnicami sooblikovali: Muzej in galerije mesta Ljubljane, Ljubljanski grad, Cankarjev dom, Narodni muzej Slovenije, Mestna knjižnica Ljubljana in Mednarodni grafični likovni center. V Muzeju in galerijah mesta Ljubljane so ob predstavitvi razstave, ki jo pripravljajo, zapisali: »Kolonija Emona je bila rimsko in sploh prvo mesto na območju poznejše Ljubljane. Kot precizen stroj, povezan z drugimi mesti in prestolnico, Rimom, je poganjala imperij. S svojo univerzalno obliko, arhitekturo, načinom življenja, pravnim redom in vrednotami je vzgajala prebivalce mesta v lojalne rimske državljanje. S svojimi rituali, pravili in vsakodnevnimi praksami je krepila skupno politično, ideološko in kulturno identiteto. Obujanje pridobitev Emone v Rimskem imperiju in primerjave z današnjo harmonizacijo v Evropski skupnosti se vsiljujejo same po sebi.«

2000

s prenovo treh arheoloških parkov in kostumiranim vodenjem po krožni poti Emona. Pravkar je *Emona MM, Ljubljana 2000*, v kateri je našeta večina prazničnega dogajanja, ki ga bo v tem letu prav avgustom na osrednji prireditvi *Ave, Emona!* s pestrim in privlačnim dogajanjem na kongresnem trgu.

Posamezne prireditve bodo pripravili v Turizmu Ljubljana in Lutkovnem gledališču Ljubljana, prireditve pa bodo potekale tudi v okviru projekta Junij v Ljubljani. Duh Emone odsevata tudi festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri in pustni Zmajev karneval-

V ljubljanskih vrtcih in osnovnih šolah že od septembra 2013 potekajo prireditve ter likovni in literarni natečaj, katerih vrhunec bo javna prireditev na Kongresnem trgu 11. junija 2014.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije pripravljata konferenci za strokovno javnost

Ave, Emona!

Še posebej pa opozarjamo na privlačno in zanimivo prireditev *Ave, Emona!* v organizaciji Turizma Ljubljana, ko bo Kongresni trg v času od 22. do 24. avgusta 2014 živel po emonsko: vanj se bodo naselili rimski meščani, legionarji ter staroselci, s katerimi bomo spoznavali rimsko umetnost, lončarstvo, medicino in delovanje rimske vojske. Obiskovalci bodo lahko na rimski tržnici kupili izdelke obrtnikov ter se okrepčali v rimski taverni.

Zadnji keltski poglavar in Usoda emonske lepote pisatelja Ivana Sivca

Pisatelj Ivan Sivc je za praznovanje 2000 let Emone napisal dve zgodovinski povesti: *Zadnji keltski poglavar* in *Usodna emonska lepota*. Dr. Bernarda Županek je v uvodniku h knjigi zapisala: »Upamo, da bo Usodna emonska lepota za rimsko obdobje in Emono navdušila mnoge, jih spodbudila k nadaljnjem branju, raziskovanju in spoznavanju obdobja rimske antike, ki je ne samo ključno zaznamovala Ljubljano in Slovenijo, ampak pomeni enega od temeljev Zahodnega sveta.«

Razglednična dopisnica Pošte Slovenije in spominski kovanec Banke Slovenije

Praznovanju 2000 let Emone se bosta pridružili tudi Pošta Slovenije, ki bo marca 2014 izdala razglednično dopisnico, in Banka Slovenije, ki bo v letu 2015 izdala spominski kovanec za 2 €.

Nekatere prireditve sicer že potekajo, Mestna občina Ljubljana pa je praznovanje uradno razglasila na novinarski konferenci 11. februarja 2014, kjer je bil predstavljen tudi celoten program prireditev.

K praznovanju in razmisleku o pomenu rimske Emone želimo povabiti tudi preostale ustvarjalce na področju kulture, zato pripravljamo javni razpis za sofinanciranje posameznih kulturnih projektov.

Vabljeni!

EMONCI, POZDRAVLJENI V KNJIŽNICI!

Tudi Mestna knjižnica Ljubljana se s svojimi prireditvenimi in izobraževalnimi dogodki pridružuje praznovanja častitljive 2000-letnice prve omembe Emone v pisnih virih in z njimi skuša opozoriti na pomembno zgodovinsko in kulturno dediščino našega prostora.

Dogodki v okviru projekta Emona 2000 bodo poleg ustaljenega prireditvenega in izobraževalnega programa potekali do konca leta 2014.

Februarja smo v okviru projekta Emona 2000 pripravili naslednje dogodke:

Podvodna dediščina v Sloveniji

5.–28. februar Knjižnica Šiška: **Razstava Zavoda za zaščito kulturne dediščine RS** prinaša oris podvodnega raziskovanja kulturne dediščine v Sloveniji. Predstavljena so najdišča v priobalnem in teritorialnem morju in tudi v celinskih vodah Slovenije. Poseben poudarek je posvečen dediščini barjanske Ljubljanice ter najnovejšim raziskavam antičnih najdišč v Kaminu pri Bevkah, Zalogu pri Ljubiji in Sinji Gorici. Razstava je delo dr. Andreja Gasparija in mag. Mirana Eriča ob izjemnem prispevku sodelavcev fotografov Arneta Hodaliča in Roka Kovačiča ter potapljačev iz društva Tornado in Društva za raziskovanje morja Ljubljana.

Emona: mesto v imperiju – dr. Bernarda Županek

10. februar ob 18.00 Knjižnica Prežihov Voranc: **Strokovno predavanje**. Emona, prvo mesto na območju današnje Ljubljane, je imela kot del rimskega imperija prav zaradi svoje mestne funkcije posebej pomembno vlogo. Tako kot druga rimska mesta je s svojo obliko, arhitekturo in ritmom življenja vplivala na svoje prebivalce: jih vključevala v ogromen imperij, jim sporočala prave rimske načine obnašanja in delovanja ter vzgajala prebivalce v lojalne rimske državljane. Predavala bo kustosinja za obdobje antike dr. Bernarda Županek iz Mestnega muzeja Ljubljana.

Rimska tovorna ladja iz Sinje Gorice – mag. Miran Erič

19. februar ob 19.30 Knjižnica Šiška: **Strokovno predavanje**. Septembra 2008 so v Ljubljani pri Sinji Gorici našli ostanke rimske tovorne ladje, ki jo umeščajo na začetek 1. stoletja n. št. Gre za izjemno pomembno odkritje, ki daleč presega lokalni in regionalni pomen, saj z ugotovljeno tehniko gradnje z železnimi spojkami predstavlja manjkajoči člen v raziskavah tehnologije gradnje mediteranskega tipa plovil in razvoja ladjedelništva. Izjemno najdbo bo predstavil znani podvodni arheolog mag. Miran Erič.

Hipatija, prezrta muza zahodne filozofije – Klavdija Blažun

24. februar ob 18.00 Knjižnica Otona Župančiča, 3. nadstropje: **Strokovno predavanje**. Na prehodu iz 4. v 5. stol. je v Aleksandriji, tedanjem žarišču antične modrosti, kakor večernica poslednjega upanja, da bo antična modrost še naprej napajala zahodni kulturni prostor, sijala danes pozabljena filozofinja nadzemske lepote in briljantnega uma. Ko je ta večernica zašla, se je nad omenjeni prostor začela silovito spuščati tema srednjega veka. Sredi današnje teme človeških vrednot je treba izpostaviti takšne zvezde upanja, da bi znova zasijale na našem nebu. Predavala bo Klavdija Blažun, članica društva Nova Akropola.

»Bolj ko Delije, Korine, Cintije«: podoba ženske v starem Rimu in novi Sloveniji – dr. Maja Sunčič

25. februar ob 19.00 Slovanska knjižnica, dvorana: **Strokovno predavanje**. Slovanska knjižnica pripravlja ob dvatisočetnici Emone v prvem četrtletju tega leta cikel treh strokovnih predavanj s skupnim naslovom *Zakaj smo vsi (še) Rimljani?* Spraševali se bomo o dediščini, ki so nam jo zapustili stari Rimljani: ali še vpliva na naša življenja, koliko nas morda nevede obremenjuje, koliko nam je še vedno v navdih in spodbudo. Februarsko predavanje se bo lotilo vprašanja ženske v antiki in danes. Predavateljica dr. Maja Sunčič je prevajalka, antropologinja in znanstvena sodelavka na ISH, Fakulteti za podiplomski humanistični študij. Antičnim zenskam je posvetila kar štiri monografije. Predavanje, ki se ne bo izognilo problematiki zakonske zveze in konstrukciji idealne podobe ženske nekoč in danes.

Foto: Nik Rovar

Mag. Mateja Demšič

Od 25. marca lani Oddelek za kulturo Mestne občine Ljubljana vodi magistrica zgodovine Mateja Demšič, v njeni pristojnosti je še naprej tudi za Urad za mladino. Urad bo po napovedi direktorice Mestne uprave Jožke Hegler z reorganizacijo pridružen Oddelku za kulturo. Čeprav je letošnje leto posvečeno zgodovinskemu praznovanju 2000-letnice Emone, je v naravnosti oddelka čutiti, da so s prihodom Mateje Demšič še bolj kot doslej v središču mladi in skrb za njihovo ustvarjalno preživljanje prostega časa. Ljubljanski osnovnošolci so s svojimi programi vključeni tudi v praznovanje starodavne Emone. Zanimali so nas dosežki lanskega leta in načrti za letos, s katerimi oddelek uresničuje strategijo razvoja kulture, ki ga je Mestni svet sprejel za obdobje do leta 2015.

Smo prav opazili, da so ob vseh nalogah in strateških usmeritvah, ki jih Oddelek za kulturo izvaja v skladu z začrtanim programom do leta 2015, v središču vaše pozornosti mladi?

Prav gotovo. Na kulturni in umetnostni vzgoji od najzgodnejših let pa do spodbujanja še neuvlečenih mladih, za katere smo lani razpisali program Mladike, temelji prihodnost vsake družbe, pri maloštevilni, kot je slovenska, pa je to tudi stvar preživetja. Ne dvomim, da bo tudi odziv na ta javni razpis pokazal, da sta umetnost in kultura sinonima za ustvarjalnega posameznika in družbo, etični temelj in spodbujevalec vsega lepega, k čemur hrepenita človek in človeštvo.

Ustvarjalnost je v zgodnjem otrostvu in mladosti način življenja, zato jo velja z vso pozornostjo gojiti, da zrel človek lahko razvije svoje potencialne na področju, kjer prepozna svoje poslanstvo. Umetnost ne vzgaja samo umetnikov, ampak predvsem pomaga krepiti ustvarjalnost, razvijati čustveno občutljivost in socialne veščine. 6. Festival Bobri, ki se je pravkar iztek, je dokaz za to, kako močno se starši in vzgojitelji zavedajo te vloge umetnosti in kako željno jo vsrkavajo otroci in mladi, saj je prek 16.000 vstopnic tudi letos pošlo v slabih dveh urah. Izvirne programe na tem področju ima tudi Mestna knjižnica Ljubljana, če za primer omenim samo akcije *Cicuihec*, *Mesto bere* in *Beremo s tačkami*. Na to kaže tudi odziv na razpis za najem novih prostorov za kulturne ustvarjalce v Kulturni četrti Šiška, na katerega se je prijavilo 25 organizacij in posameznikov, prostore pa je dobilo 15 upravičencev.

Leto 2014 je posvečeno praznovanju 2000-letnice Emone. Kako na čelu koordinacije prazničnega dogajanja in kot zgodovinarica ocenjujete pripravljen kulturni in turistični program, kakšno je sporočilo celoletnega praznovanja in na katere najpomembnejše dogodke bi želeli opozoriti tukajšnje javnost?

Praznovanje nam zagotovo predvsem daje izjemno priložnost, da se zavemo korenin prostora, na katerem živimo, in utrdimo ponos na slovensko glavno mesto. Samo veselimo se lahko, da je mestni prostor v zadnjih letih doživel popoln preporod in so ob prenovah arheologi prišli do pomembnih novih spoznanj, ki jih bodo kulturne ustanove posredovale na številnih razstavah, delavnicah, ustvarjalnicah, vodenih ogledih mesta, tudi kostimiranih, z emonsko kulinarico ponudbo in celo vrsto prireditev, ki bodo oživljale starodavno zgodovino Ljubljane. Moji kolegi na oddelku so pripravili izčrpano publikacijo, v kateri je predstavljen bogato pripravljen program. A naj takoj povem, da bo ob napovedanem sproti vznikala še vrsta novih dogodkov, ki se jim bomo radi prepustili – v užitek sebi in obiskovalcem od blizu in daleč. In se v živo prepričali, da je zgodovina naša učiteljica, želela bi si, da tudi naša prijateljica, ki naj nas močno poveže in v visokem slogu izkaže naše gostoljubje. Osrednja prireditev *Ave, Emona!* bo na Kongresnem trgu od 22. do 24. avgusta, velja pa sproti slediti programom Muzeja in galerij mesta Ljubljane, Mestne knjižnice Ljubljana, Ljubljanskega gradu, Turizma Ljubljana in številnih drugih, ki kar tekmujejo v izvirnih zamislih, kako pred očmi sodobnikov oživiti zgodovino.

Ali praznovanje 2000-letnice Emone pomeni tudi več pozornosti glede upravljanja Arheološkega parka Emone?

Prav gotovo, za to smo poskrbeli v lanskoletnih pripravah na praznovanje. Mestni svet Mestne občine Ljubljana je namreč na 28. seji 16. septembra lani sprejel sklep o potrditvi Načrta upravljanja Arheološkega parka Emone. Gre za pomemben dokument, ki bo omogočil celovito ohranjanje kulturne dediščine Emone. Z njim želimo integrirati pomemben del naše preteklosti v življenje mesta in njenih prebivalcev, s sodobnimi arhitekturnimi pristopi regenerirati urbani prostor ter oblikovati privlačne programe za vse generacije. Z načrtom upravljanja želimo Arheološkemu parku v Ljubljani zagotoviti trajnostni razvoj. Verjamem, da bo Muzej in galerije mesta Ljubljana, ki park upravlja, to nalogo s svojimi odličnimi strokovnjaki izvrstno opravil.

Lansko leto je prineslo veliko dosežkov kulturnih ustanov, katerih ustanoviteljica je Mestna občina Ljubljana in jih programsko spremlja vaš oddelek. Na katere dosežke ste najbolj ponosni?

Iskreno povedano, smo lahko ponosni na vse naše kulturne ustanove, ker dosegajo nadpovprečne rezultate in so njihovi programi tudi izjemno dobro sprejeti pri občinstvu, tako da težko karkoli posebej izpostavim. Res pa me še posebej veseli, da so nekateri kulturni dogodki odmevali tudi v širši slovenski in svetovni javnosti. Slovensko mladinsko gledališče je bilo izjemno uspešno na gostovanjih po svetu,

Mag. Mateja Demšič:

Foto: Nada Žgank

Od 25. januarja do 8. februarja je v Ljubljani potekal že 6. ljubljanski festival kulturno-umetnostne vstopnic, ki so pošle v slabih dveh urah. Za priljubljeni festival je 157 prireditev vseh umetniških vrst (Kinodvor s praznovanjem *Leta kina* obeležuje devetdeset let kina na Kolodvorski ulici v Ljubljani, letos praznuje dvatisočletnico. Festival so odprli v Slovenskem mladinskem gledališču s predstavo na oder prenesel Matjaž Farič, tradicionalno pa se je končal s koncertom v Centru urbane kulture glasbenim projektom *Maček Muri* in *Muca Macca*, dogodek pa je obogatil še animirani film *Maček Muri* letos obsežna programska knjižica, ki jo pripravljajo v Slovenskem mladinskem gledališču, starši in vodič po prireditvah za najmlajše tudi po koncu festivalskih dni. V Kinodvoru so znova pripravili odlično Prirediteljica festivala je bila Mestna občina Ljubljana, izvršni producent pa Slovensko mladinsko

»Umetnost in kultura sta sinonima za ustvarjalnega posameznika in družbo«

vzgoje Bobri, za katerega je bilo letos na voljo 16.458 brezplačnih pripravilo 53 producentov. Letošnji Bobri so bili posvečeni filmu Slovenska kinoteka pa praznuje petdeset let) in *rimski Emoni*, ki *Škrat Kuzma dobi nagrado*, ki jo je po pravljici Svetlane Makarovič Kino Šiška. Letos je otroke in njihove starše razveselila Neca Falk z v produkciji Invide. Prijazen spremljevalec festivala Bobri je bila tudi otroci pa jo z veseljem hranijo vse leto, saj je postala priljubljen delovni zvezek *Bobrov dnevnik*, ki se je tokrat najbolj posvetil filmu gledališče.

tako z rekordnim številom predstav kot tudi z izjemnimi kritičnimi odzivi na pogumno politično sporočilo predstave *Preklet naj bo izdajalec svoje domovine*. Tudi lanski jubilejni festival kulturno-umetnostne vzgoje *Bobri* je ponovno privabil rekordno število nad 15.000 obiskovalcev. Veseli in potrjeni smo, da smo se prav odločili za nov projekt BI TEATER, ki je prinesel pet gledaliških novitet mladih režiserjev Renate Vidič, Tatjane Peršuh, Jaka Andreja Vojevca, Andreja Jusa in Yulie Roschina, ki so jih obiskovalci dobro sprejeli. Izvrsten program za mlade je tudi Akademija Branimir Slokar s svojimi mojstrskimi tečaji in Mednarodnim orkestrom Ljubljana. Uspešno zaključeni projekt Druga priložnost (Second Chance) nam je prinesel miniprosor RogLab, ki programsko tlakuje pot za delovanje prenovljene tovarne Rog, za katero smo decembra lani pridobili gradbeno dovoljenje. Festival 2013 je privabil nad 52.000 obiskovalcev, pri čemer je posebej dobrodošlo, da se je Festival lotil tudi izobraževanja mladih kot bodočih obiskovalcev njegovih prireditev. Mestna knjižnica Ljubljana je izjemno uspešna s programi za bralno pismenost mladih in v vseh pogledih programsko izvirna. Festival Junij v Ljubljani 2013 je bil na Kongresnem trgu od 7. do 20. junija 2013 prizorišče več kot tridesetih brezplačnih vrhunskih baletnih, gledaliških in glasbenih predstav za vse generacije. Kinodvor je v petih letih delovanja postal pomembno kulturno prizorišče in srečevališče ljubiteljev filmske umetnosti. Kakovosten filmski program, nagradjeni program filmske vzgoje *Kinobalon*, *Filmska srečanja ob*

kavi, *Kinodvorišče* in *Film pod zvezdami* navdušujejo več kot 100.000 obiskovalcev letno. K popularizaciji koliščarske dediščine poleg pomembnih najdb, kakršna je 5200 let staro tehnološko dognano leseno kolo z osjo, ki sodi v sam vrh svetovne dediščine, prispevajo tudi odmevne razstave, kot je razstava KOLO, 5200 let, ki je v Mestnem muzeju Ljubljana na ogled še do 20. aprila letos, v veselje pa nam je, da je kopija kolesa razstavljena tudi v Nemčiji. Med nove Župančičeve nagrajence za življenjsko delo smo imeli med drugim čast sprejeti enega najbolj branih slovenskih pisateljev, prevedenega v številne tuje jezike, Evalda Flisarja. Kot rečeno, vsakršno naštevanje ob tako žlahtni ponudbi tvega, da se česa resnično vrednega nismo niti dotaknili.

Kako daleč je prenova Plečnikove hiše in kako boste oblikovali program po prenovi?

S prenovo muzejske hiše, zbirke in vrta smo začeli septembra 2013 in bo predvidoma zaključena v maju 2015. Trenutno v hiši potekajo restavratska dela. Za projekt smo na razpisih Ministrstva za kulturo RS prejeli 1,6 milijona evrov, Mestna občina Ljubljana pa bo zagotovila 700.000 evrov. S prenovo želimo zagotoviti možnost za reorganizacijo poslovanja, izboljšavo pogojev dela zaposlenih in uvedbo novih predstavitveno-izobraževalnih programov, kar bo Plečnikovo hišo obogatilo, jo naredilo zanimivo za širši krog obiskovalcev ter kulturnemu spomeniku državnega pomena podaljšalo življenjsko dobo. Omogočena bo tudi dodatna kulturna in turistična ponudba. Namen investicije je restavriranje in obnova sklopa stavb, izvornih ambientov in muzealij v Plečnikovi hiši ter obnova vrta. Po obnovi bo mogoče objekt in njegove vsebine kar najbolj enostavno celostno vzdrževati. Z novo prezentacijo, ki se bo posluževala najmodernejših muzeoloških pristopov in bo vključevala pedagoške in andragoške programe tako v obnovljeni muzejski stavbi kot tudi na vrtu, bomo omogočili dostop muzejske zbirke široki javnosti ter gibalno oviranim in slepim obiskovalcem.

Sprehajalci lahko občudujejo historično stavbo Švicarije, ob enem pa se marsikdo sprašuje, zakaj po izselitvi nekdanjih stanovalcev sameva? Kako je z obnovo te stavbe?

Zavedamo se pomena te stavbe kot pomembne kulturne dediščine, zato potekajo postopki, da jo rešimo pred dokončnim propadom, hkrati pa želimo vnesti vanjo nove kulturne programe, saj gre za neizkoriščen in slabo funkcionalen objekt na izjemni legi na jugovzhodnem pobočju Rožnika in v neposredni bližini Tivolskega gradu. Zaradi izrednih zgodovinskih, arhitekturnih in urbanističnih vrednot je bila stavba v letu 2013 razglašena za kulturni spomenik lokalnega pomena. Po končani prenovi bodo slovenski umetniki pridobili prostore za kiparske, slikarske in bivalne ateljeje, prav tako pa bodo v stavbi prostori za razstave in druge kulturne dogodke, ki bodo nadgrajevali program Mednarodnega grafičnega likovnega centra in galerij. Z ureditvijo ateljejev, razstavnih prostorov in možnosti izvajanja kulturnih programov v stavbi in na terasi pred njo bo omogočen tudi dostop obiskovalcem, tako domačim kot tujim. Program bo popestrila tudi gostinska ponudba. Z zagotovitvijo ateljejev, umetniških rezidenc in bivalnih ateljejev bomo omogočili razvoj storitev, ki jih na področju

kulture v Ljubljani izrazito primanjkuje. Lani smo pridobili gradbeno dovoljenje za obnovo, ki je ocenjena na 5.270.000 evrov, dokončanje obnove pa predvidevamo za leto 2016.

Je bilo po letih vlaganja v nova kulturna prizorišča in ob financiranju in sofinanciranju kulturnih zavodov z njihovimi tako rekoč nešteti programi tudi kaj prostora za nove infrastrukturne pridobitve, nove spomenike, varovanje kulturne dediščine?

Seveda. Vse to poteka vzporedno, čeprav v novih ekonomskih okoliščinah v upočasnjem tempu. Naša najdragocenejša pridobitev so depoji Muzeja in galerij mesta Ljubljane v Tehnološkem parku Ljubljana, investicija v višini 4.080.000 evrov, s katerimi smo dokončno rešili prostorsko stisko depojev. Tako so se uresničile desetletne sanje vseh zaposlenih v Muzeju, kjer na 2400 kvadratnih metrih površine zdaj v optimalnih razmerah lahko zagotavljajo kakovostno hrambo bogate kulturne dediščine ljubljanskega prostora. Letos bomo s pomočjo evropskih sredstev uredili Muzej lutk na Gradu, nov center za likovno umetnost v CK Španski borci, pripravljamo dokumentacijo za obnovo Vile Čira čara, za ureditev Cukrarne in za obnovo starega letališča Moste v javno-zasebnem partnerstvu, ki je od leta 2011 kulturni spomenik lokalnega pomena. Trije ohranjeni objekti – letališka stavba, hangar in kontrolni stolp – bodo dobili vsebine s pestrim programom. Kontrolni stolp je predviden za majhen muzej slovenskega letalstva in konstruiranja letal, hangar je namenjen predstavitvi nekaterih tipov letal, dokumentaciji in sodobnim trendom v letalstvu. Nekdanja letališka stavba pa naj bi dobila značaj zanimivega gostinskega lokala, ki bo s svojo ikonografijo, notranjo opremo in tudi gostinsko ponudbo zaokrožil zgodbo o letalstvu.

Ljubljana je bogatejša tudi za dve skulpturi – pitnik *Kenguru* akademskega kiparja Mirka Bratuše pred Lutkovnim gledališčem Ljubljana, skulpturo *Bitva* akademskega kiparja prof. Luja Vodopivca, ki je dolga leta stala pred vhodom v galerijo Equrna na Gregorčičevi, pa smo prenovili in postavili na Špico.

Koliko sredstev pa je namenjenih (so)financiranju nevladnih organizacij? Ali tudi tukaj pri izboru programov postavljate na prvo mesto mlade?

Strokovne komisije, ki vrednotijo prispеле programe, nimajo na prvem mestu starostnega kriterija, ampak kakovost programov, smo pa, kot rečeno, za Mladike, prve projekte dali možnost za aktivno udejstvovanje na različnih umetnostnih področjih še neuvjavljenim mladim avtorjem in za to zagotovili 5.000 evrov, medtem ko smo za triletno kulturne programe (za obdobje 2013–2015) namenili 1.792.750 evrov, za programsko upravljanje Vodnikove domačije, Španskih borcev in Stare elektrarne pa 222.500 evrov.

Javni razpis za izbor kulturnih projektov, ki jih bo v letu 2014 sofinancirala Mestna občina Ljubljana, znaša 370.000 evrov. Izvajalcem javnih kulturnih programov, ki so se prijavi na Javni razpis za izbor javnih kulturnih programov, ki jih bo v obdobju od 2013 do 2015 sofinancirala Mestna občina Ljubljana (objavljen 26. 10. 2012), pa smo poslali Poziv k predložitvi programa dela in finančnega načrta za leto 2014. Višina sredstev za sofinanciranje posameznega javnega

OTTETTO

IZTOKA KOVAČA

ODMEVA

NA MEDNARODNIH

ODRIH

Foto: Gregory Batardon

Plesna predstava JINX 103.

Med zelo uspešne in mednarodno odmevne domače plesne produkcije se je v preteklem letu vpisala predstava OTTETTO (8 nihajev za njegovo visokost) v koreografiji Iztoka Kovača in produkciji Zavoda EN-KNAP.

Predstava, ki jo je nemški Kreisezeitung označil za »vizualno mojstrovino«, je takoj po slovenski premieri konec leta 2012 doživela uspešno mednarodno premiero v nemškem Karlsruheju, nato se je v lanskem letu predstavila na več velikih mednarodnih plesnih festivalih in prizoriščih po Evropi. Na enem najprestižnejših evropskih plesnih festivalov Tanz im August v Berlinu je v kulturnem gledališču Hebbel am Ufer/HAU1 na dveh razprodanih predstavah požela izjemen odziv. Sledila so gostovanja na Slovaškem in uspešna švicarska turneja v Churu, Bernu in Baslu, konec januarja pa je EnKnapGroup, edini stalni ansambel za sodobni ples pri nas, OTTETTO predstavil še v dvema uprizoritvama v največjem valonskem koreografskem centru Charleroi Danses v Belgiji, ki je tako na nacionalni kot na mednarodni ravni vodilna institucija za sodobno ustvarjanje.

OTTETTO, ki ga je časnik Delo ob premieri v Španskih borcih oktobra lani označil za v razmerju med gibom in glasbo »najbolj temeljito in kompleksno predstavo« Iztoka Kovača doslej, koreografsko razstavi in analizira izjemno kompozicijo Igorja Stravinskega Oktet iz leta 1921 ter ga nato rekonstruira in vizualizira. Poleg petih plesalcev skupine EnKnapGroup Kovač v predstavo vključil še osem glasbenikov ansambla Akademije Branimirja Slokarja pod vodstvom dirigentke Žive Ploj Peršuh in skupino vizualnih umetnikov.

Predstava, ki jo je poleg Ministrstva za kulturo finančno podprla tudi Mestna občina Ljubljana, partner pa je Društvo ustvarjalcev sodobne slovenske kulture – Delavnica, je na ogled tudi v Španskih borcih v okviru Abonmaja Transferzala, ki združuje produkcije petih ljubljanskih neodvisnih odrov. V letu 2014 pa bo OTTETTO še naprej navduševal tudi občinstvo na tujih odrih, najprej maja v Heilbronnu v Nemčiji.

Iz tujih medijev

»Kovačev povratek iz študijskega potopa v globine prejšnjega stoletja je pravi balzam.« / *Tanz (Zeitschrift), oktober 2013, Arnd Wesemann.*

»Magična koreografija prepriča tako kritike kot občinstvo, kar je v sodobnem plesu redkost. ...« / *SME, 22. oktober 2013, Katarína Zagorski.*

»Frenetično slavlje je skromen opis tega, kar se je zgodilo na odru Kleines Haus. Veličasten večer.« / *Kreisezeitung, april 2013, Corinna Laubach.*

Foto: Urška Boljkovac

Utrinki iz predstave SVA. režiserke Yulie Roschina, ki je nastala v okviru projekta mladih gledaliških ustvarjalcev BiTeater.

kulturnega programa bo odvisna od višine razpoložljivih sredstev v proračunu MOL za sofinanciranje kulturnih dejavnosti v letu 2014, od ocene skrbnika pogodbe o izvajanju dogovorjenega obsega programa v letu 2013 in ocene pristojne strokovne komisije o kvaliteti izvedenega programa v letu 2013 ter predloženega programa za leto 2014.

Zob časa in vandalizem načenjata javne kulturne spomenike. Po kakšnem kriteriju potekajo obnove in koliko spomenikov vam je uspelo obnoviti lani?

Več kriterijev in okoliščin vpliva na to, katere spomenike obnovimo v tekočem letu: kulturni pomen spomenika, poškodovanost, morebitni jubilej, ki ga spomenik obeležuje, lahko pa tudi zunanje okoliščine, kot je bila lani gradnja Ižanske ceste. Spomenik dograditve Ižanske ceste, ki sodi med najstarejše javne spomenike v Ljubljani, postavljen leta 1833, smo v soglasju z ZVKDS, OE Ljubljana in s sodelavci Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet v lanskem letu prestavili na začetek prvotnega mostu čez Iško, kjer je potekala prvotna cesta na Ig. Nova lokacija je bistveno bolj primerna od prejšnje, saj se je spomenik skrival v robu ceste. Ob tej priložnosti bomo spomeniku dodali dve napisni tabli, v slovenskem in nemškem jeziku, ki sta nekoč na spomeniku že bili. Obnovili smo tudi spomenik padlim v NOB v Šentvidu ob Celovski cesti. Posekali in obrezali smo divje zaraslo drevje in grmovnice, obnovili peščene površine, saj so bile v pretežnem delu že zasute z zemljo, in vse napise, na novo pa smo zasadili živo mejo. Zaradi poškodb na posameznih kamnitih blokih, zlasti obelisku, in mogočih poškodb na vodovodni napeljavi so restavratorji pregledali in zaščitili obelisk Robbovega vodnjaka. Vse drugo pa je bilo žal spopadanje z vandalizmom. V arkadah ljubljanskega Navja so bili odstranjeni grafiti, na novo smo jih prebelili in ob tej priložnosti tudi obnovili napis na grobu Plečnikovih staršev. Zaradi kraj bronastih spomenikov na Urhu, ki pa je bil v dobrem mesecu dni ponovno ukraden. Tovrstno škodo redno trpi tudi deček z venčkom s Spomenika demonstracijam žensk v parku Zvezda. Ukraden je bil tudi bronasti nosilec na spomeniku ob vhodu v Gramozno jamo. Letos smo pričeli tudi z restavriranjem fresk v Jurjevi kapeli na ljubljanskem gradu. Freske so bile že obnovljene v letih 1986–1990. Na stiku strehe kapele s stolpom je prišlo v poznejših letih do zamakanja, zato je potrebno na tem delu poslikavo ponovno restavrirati. Ob tej priložnosti bo Restavratorski center opravil pregled celotne poslikave in po potrebi restavriral še

preostala poslikana polja. Grajska kapela je bila poslikana leta 1747; gre za eno naših največjih profanih poslikav, zlasti pomembnih z zgodovinskega vidika, saj predstavljajo grbi poleg avstrijskih vladarjev tudi 60 kranjskih deželnih glavarjev. Ukraden, a najden je bil tudi kip Ivana Cankarja na Rožniku. Do izdelave kopije ga hranimo v depojih Mestnega muzeja.

Kako pa ocenjujete obsežno razstavno dejavnost na mestnih razstaviščih?

Z odlično oceno. To nam kaže tudi obisk: do konca leta 2013 smo pripravili skupno 51 razstav: v Galeriji Kresija 12, v Zgodovinskem atriju 10, Steklenem atriju 10, v Desnem 11 in v Osrednjem 8. Razstavišča je obiskalo 5.600 obiskovalcev. Naš Mednarodni grafični likovni center pa se je izkazal z izjemno dobro izpeljanim jubilejnim 30. Grafičnim bienalom.

Katere večje dogodke poleg osrednjih v zvezi s praznovanjem 2000-letnice Emona napovedujete za letos?

Samo dogajanje v mestu smo tako ali drugače obarvali s starodavno Emono, sicer pa pripravljamo obsežno kandidaturu za trajni Unescov naziv mesto literature, ki jo bo pospremila publikacija Literarna Ljubljana, praznovanje 50-letnice Župančičevih nagrad, Ljubljana bo letos gostiteljica generalne skupščine Mreže mest za preganjane pisatelje ICORN, Festival Ljubljana nas bo poleti ponovno bogatil z vrhunskim programom. Uradni začetek festivala bo 1. julija na Kongresnem trgu s *Carmino burano*, ki jo bodo izvedli Orkester Slovenske filharmonije, Orkester SNG Opera in balet Ljubljana, Slovenski komorni zbor, zbor SNG Opera in balet Ljubljana, zbor HNK Zagreb in Zbor Ivan Goran Kovačić.

Karizmatična imena, kot so Valerij Gergijev, Orkester Mariinskega gledališča iz Sankt Peterburga, Béjart Ballet iz Lozane, Akademski državni balet Borisa Eifmana iz Sankt Peterburga, se redno vračajo na festivalski oder.

V fokusu Festivala bo med drugim spomin na Richarda Straussa in 150. obletnico njegovega rojstva. Prav vsak dan pa se bomo držali navodila našega dragega pesnika Toneta Pavčka, da bomo toliko brali, kot nam bo le dopuščal čas, in tako dobro preživeli. Zelo me veseli, da je strokovna komisija letos ocenila za primerno knjigo Andreja Rozmana Roze z ilustracijami Zvonka Čoha Čofli izdajateljice Mladinska knjiga, založba, ki jo bomo podarili našim četrtošolcem.

Foto: Andreja Zupanc

Knut-Erik Sundquist

Nada Breznik

Foto: Blaž Ferlič

Mednarodni orkester Ljubljana.

Akademija Branimir Slokar je umetniški glasbenoizobraževalni center s sedežem v Ljubljani, ki izvaja mojstrske izobraževalne tečaje za orkestrsko igranje in solistično izpopolnjevanje, tečaje, katerih vrhunec in slavnostni zaključek okronajo izvrstni koncerti. Idejno zasnovana pred petimi leti za izvedbo prvih tečajev se je v treh letih sprva razvila v izobraževalno-umetniški program, pripravljen za Evropsko prestolnico kulture Maribor 2012, imenovan *Povezovanje z glasbo (Connecting Through Music)*. V lanskem letu je dobila ime po našem izjemnem in svetovno prepoznavnem umetniku, pozavnistu in profesorju na univerzah v Freiburgu in v Bernu, solistu in glasbeniku, ki je igral s številnimi priznanimi orkestri po svetu, članu mednarodnih žirij na tekmovanjih v Münchnu in Ženevi, Branimirju Slokarju. Prvi je vodil mojstrski tečaj za pozavno leta 2009 in postal poleg dirigenta Klause Arpa iz Nemčije, ki je istega leta vodil tečaj za dirigente, soustanovitelj, predan pedagog in podpornik Akademije.

Mednarodni orkester Ljubljana

Del Akademije Branimir Slokar je *Mednarodni orkester Ljubljana*, v katerega sestavu so glasbeniki, izbrani na avdicijah. Prihajajo iz okoli tridesetih držav in predstavljajo bazo, iz katere organizatorji glede na posebnosti predvidenega glasbenega repertoarja izberejo ustrezne izvajalce. Je rezidenčni orkester za mojstrski tečaj za mlade koncertne mojstre, dirigente in timpaniste in ima neprecenljivo vlogo pri glasbenem razvoju mladih glasbenikov, spodbujanju njihove mednarodne mobilnosti in izmenjav ter utrjevanju medkulturnega dialoga. Orkester je že zelo uspešno nastopal v Sloveniji, Italiji, Avstriji, Srbiji, Veliki Britaniji in Španiji.

Mladi ljubljanski solisti

Tudi komorni orkester *Mladi ljubljanski solisti* sodeluje z Akademijo Branimir Slokar. Sestavljajo ga najuspešnejši slovenski godalci – izkušeni solisti, orkestraši, študentje in diplomanti glasbenih akademij iz Ljubljane, Salzburga, Gradca in Dunaja. V orkestru pridobivajo možnost za iskanje lastnega glasbenega izraza, čut za skupno igro in medsebojno podporo pri doseganju vrhunskih koncertnih izvedb. Jedro orkestra so študenti Mestne občine Ljubljana.

Povezovanje – izobraževanje – odličnost

S temi ključnimi zavezami Akademija ponuja mladim glasbenikom pred nadaljevanjem študija na višjih stopnjah izobraževanja ali v začetkih njihove poklicne kariere vrhunske tutorje, ki so vsi odlični glasbeniki z bogato orkestrsko in solistično kariero, izkušeni solisti in prav tako odlični profesorji, pedagogi na uglednih evropskih glasbenih ustanovah. Kako koristno je takšno mentorstvo, izkušnja igranja v orkestru s profesionalnimi glasbeniki ali solističnega nastopanja z orkestrom, pripoveduje mlada dirigentka Živa Ploj Peršuh, članica strokovnega sveta akademije, umetniška vodinja, soustanoviteljica in koordinatorica vseh aktivnosti akademije, ki s ponosom in zanosom pripoveduje o domačih in svetovnih sodelavcih doma in o mladih udeležencih tečajev.

Poslanstvo Žive Ploj Peršuh

Živa Ploj Peršuh je dirigentka in muzikologinja, ki je končala Visoko šolo za glasbene umetnosti v Mannheimu pri profesorju Georgu Grünu in Klausu Arpu, dirigirala

številnim orkestrom in sodelovala v različnih glasbenih projektih v Mannheimu in na festivalu v Luzernu. Dirigentka opravlja pomembno poslanstvo pri kulturno-umetniški vzgoji tako mladih kot odraslih poslušalcev, ki jih želi navdušiti za klasično glasbo. Izobraževanja pri slavnih glasbenikih in sodelovanja z njimi ter predvsem iniciativnost mlade slovenske dirigentke so omogočili, da ti glasbeniki prihajajo k nam in delijo z mladimi svoje znanje in mojstrstvo. Živa Ploj Peršuh poudarja, da je sodelovanje s profesorji nad vse odprto, saj so kot ljudje preprosti, komunikativni in pripravljeni pomagati mladim z nasveti, mnenji in koristnimi informacijami. V času tečajev so udeležencem na voljo ves dan, njihovi napotki pa mlade lahko usmerijo v nadaljnje formalno izobraževanje ali jim pomagajo do zaposlitve, kar je končni cilj usposabljanja in izpopolnjevanja. Kaj pomenita povezovanje in vzajemnost v času izobraževanja in prirejanja koncertov, odlično pove izjava izkušenega violončelista Konstantina Pfiza, izrečena v intervjuju za prvo publikacijo revije BSA: »Zelo veliko se naučimo od njih (mladih glasbenikov!). Hvala!«

Velika pridobitev za Ljubljano

Pridobivajo torej oboji, pridobiva pa tudi Ljubljana kot gostiteljica mojstrskih tečajev v poletnih mesecih in orkestrske Akademije kar nekajkrat med letom. Ljubljana tako pridobiva goste, saj prihajajo tako udeleženci kot profesorji z vsega sveta. Ljubljano sprejemajo kot idealen in idiličen kraj za izobraževanje, koncertiranje in za sprostitve. Za izvedbo izobraževanja in vaje so akademiji na voljo Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana in dvorana Dijaškega doma Tabor, koncerte pa bo odslej gostila dvorana Grand hotela Union.

Dosedanja organizacija izobraževanja in koncertov je bila deležna pohval, kot je mogoče razbrati iz intervjujev, objavljenih v publikaciji. Gostujoči pedagogi pri načrtovanju svojih obveznosti vse bolj dajejo prednost sodelovanju v programu Akademije in Ljubljani. Pri tem ni nepomembno poudariti, da ekipo Akademije sestavlja le 5 sodelavcev, od katerih je le izvršna producentka financirana iz javnih del. To vrsto financiranja je po novem pridobilo še eno delovno mesto, medtem ko so preostali člani ekipe volonterji.

Akademija Branimir Slokar v številkah

V lanskem letu je v programih Akademije sodelovalo 31 profesorjev in 310 udeležencev. Prišli so iz 34 držav in priredili 32 koncertov. V Ljubljani so ustvarili 3021 nočitev. Letna produkcija Akademije obsega 15 mojstrskih tečajev za 14 instrumentov in dirigiranje, orkestrsko akademijo, koncertni cikel - *Festine Klasika je super!*, koncerte za otroke - *Festince*, dva rezidenčna orkestra *Mednarodni orkester Ljubljana* in *Komorni orkester Mladi ljubljanski solisti*, individualno poučevanje – *Mladi mlajšim* in kulturni turizem. Koncerti Akademije Branimirja Slokarja so lani potekali tudi v okviru spremljevalnega programa Festivala Ljubljana.

Akademija Branimirja Slokarja, ki ima edina v svojem programu tečaje za orkestrsko igranje in mojstrske tečaje za solistično izpopolnjevanje, je po mnenju organizatorjev ena največjih umetniško-izobraževalnih neprofitnih organizacij na področju klasične glasbe v Evropi. Člani strokovnega sveta Akademije so poleg obeh že omenjenih profesorjev in podpornikov, Branimirja Slokarja in Klause Arpa ter dirigentke Žive Ploj Peršuh, še Gregory Ahss, violinist iz Izraela, Konstantin Pfiz, violončelist iz Nemčije, Knut Erik Sundquist, kontrabasist iz Norveške, Reinhold Friderich, trobentač iz Nemčije, in Raymond Curfs, timpanist iz Nizozemske.

DOBRODELNI KONCERT V DVORANI GRAND HOTELA UNION

9. februarja 2014 se je zaključil prvi izobraževalni teden orkestrske akademije Akademije Branimirja Slokarja v letošnjem letu. Udeležilo se ga je 66 udeležencev iz 16 držav. Mednarodni orkester Ljubljana je ob tej priložnosti v dvorani Grand hotela Union izvedel koncert z naslovom *Severni veter*. Kot solist je nastopil kontrabasist Knut Erik Sundquist, ki je orkestru tudi dirigiral. Na sporedu so bila dela L. E. Larssona, C. Nielsena, G. Bottessinija, E. Griega in J. Sibeliusa. Koncert je bil dobrodelne narave, izkupiček pa je namenjen društvu Ključ, ki se bori proti trgovanju z ljudmi.

NOVOLETNI KONCERT ŠTIPENDISTOV MESTNE OBČINE LJUBLJANA

Nada Breznik

Tradicionalni novoletni koncert, ki ga štipendisti Mestne občine Ljubljana prirejajo pred zaključkom leta v počastitev praznikov, v zahvalo štipenditorici in kot darilo Ljubljančanom, je bil ob koncu lanskega leta posvečen tudi dvema obletnicama. Štipendiranje nadarjenih se v Mestni občini Ljubljana izvaja že petnajst let, 10 let pa že deluje Klub štipendistov, ki je bil tudi organizator večera. Koncert pod pokroviteljstvom župana Zorana Jankovića so v Stanovski dvorani na Ljubljanskem gradu izvedli nekdanji in sedanji štipendisti, glasbeniki, ki so na umetniški sceni že uveljavljeni ali nanjo šele vstopajo. Župan Zoran Janković, kot vedno spodbuden in iskreno ponosen, je v kratkem nagovoru med drugim omenil tudi število v petnajstih letih podeljenih štipendij, ki jih je bilo doslej 687. Občinstvo je nagovorila tudi predsednica kluba Maruška Strah. Bogat umetniški program je pritegnil številno občinstvo.

V programu so nastopili violinistka Tanja Sonc, pianistka Simona Đonlić, sopranistka Katarina Kopal, tenorist Aljaž Vesel, sopranistka Irena Preda, harmonikar Marko Hatlak, kitarist Mak Grgič, v kitarskem duetu sta zaigrala Jure Cerkovnik in Erazem Grafenauer, violončelist Bernardo Brizani je nastopil v duetu z Erazmom Grafenauerjem. Na koncertu je bilo izvedeno tudi delo Anžeta Rozmana. Njegov Preludij št. 3 je zaigrala pianistka Neža Koželj. Koncert sta povezovala štipendista Mira Petek in Gašper Habjanič. Koncert sta spremljavo na klavirju obogatila tudi glasbena gosta, pianista Tadej Horvat in Manca Kranjec Trček.

Prav glasbeniki, ki niso štipendisti MOL, so na zaključku poskrbeli za zabavno parodičen zaključek sicer klasičnega koncertnega večera z improviziranim nastopom, v katerem so sodelovali pevec Juš Milčinski in Teja Bitenc ob spremljavi pianista Petra Frankla, kot spremljevalni vokal se je skupini pridružila povezovalka večera Mira Petek.

Tudi tokratni koncert z vrhunskimi umetniškimi interpretacijami posameznih nastopajočih nas je prepričal, da morajo ti koncerti ostati stalnica v ponudbi kulturno-umetniškega programa Mestne občine Ljubljana.

RogLab: Tovarna, ki Razstava letne produkcije

Mateja Prinčič

Foto: arhiv MGML

Produksijski center RogLab, ki je nastal v okviru lani zaključenega mednarodnega projekta *Druga priložnost (Second Chance)*, vizualnim umetnikom prinaša dragocen dostop do sodobnih proizvodnih orodij. V tem prostoru izdelani prototipi so bili januarja razstavljeni na Bregu 22, razcvet na tem ustvarjalnem področju pa se obeta, ko se bo center preselil v tovarno Rog, ki jo bo obnovila Mestna občina Ljubljana.

Na Bregu 22 v Ljubljani je bila do 16. januarja na ogled razstava prototipov, ki so bili razviti v produkcijskem centru RogLab, pilotnem projektu bodočega Centra Rog. Na razstavi so bili predstavljeni izbrani prototipi, ki jih je RogLab razvijal s povezovanjem 43 oblikovalcev in oblikovalk, inženirjev, tehnikov, arhitektov in arhitektov ter umetnic in umetnikov. Pogovarjali smo se z Meto Štular, vodinjo projekta.

Kakšno je poslanstvo RogLaba?

RogLab je majhna izdelovalniška in raziskovalna delavnica, katere program kroji razvejana partnerska mreža. Pravzaprav je že sam RogLab razvijajoči se prototip bodočega Centra Rog oz. orodje, s katerim ugotavljamo, kakšen naj bo sodoben produkcijski center na področju oblikovanja, arhitekture in vizualnih umetnosti, ki bo po prenovi nastal v nekdanji tovarni Rog. Obenem pa RogLab živi sebi lastno življenje z raznolikim programom, ki ga izvajajo naši programski partnerji – izobraževalne in kulturne ustanove, nevladne organizacije in podjetja. V RogLabu profesionalnim ustvarjalcem ponujamo uporabo sodobne tehnologije - 3D tiskalnika, CNC rezkalnika, laserskega rezalnika, vezilnega stroja ter še nekaterih manj zahtevnih strojev; strokovno svetovanje pri razvoju izdelkov; obenem pa imamo tudi program za otroke in ljubitelje. RogLab je začel delovati oktobra 2012 v okviru evropskega projekta *Druga priložnost (Second Chance)*, katerega nosilca v Sloveniji sta bila Mestna občina Ljubljana in Muzej in galerije mesta Ljubljane. Razvili sva ga s sodelavko Urško Jurman, pri čemer sva se delno zgledevali po modelu Fab Labov (izdelovalniških delavnic), ki jih je razvil slovit Tehnološki inštitut Massachusettsa v ZDA in katerih namen je povečati dostop do sodobnih proizvodnih orodij.

Kako lahko ustvarjalci pridejo v RogLab?

RogLab je dobesedno dostopen s ceste. Vsakdo lahko pride nenapovedano na t. i. sredin *Odprti termin*, kjer bo dobil prve informacije. Če ustvarjalci želijo samostojno uporabljati strojno opremo za razvoj svojih izdelkov, se morajo za to najprej usposobiti. Z usposabljanjem pridobijo trimesečno članarino, na podlagi katere lahko s pomočjo strokovnjaka samostojno uporabljajo opremo. Če želijo več – npr. pomoč pri razvoju ali izdelavi prototipa, jim za neprofitno ceno omogočimo strokovno podporo. Za male ustvarjalce in ustvarjalke pa izvajamo ustvarjalne delavnice.

Kakšne tematike obravnavate?

Skozi zgoraj opisane programe posredno raziskujemo, kakšno opremo in strokovno podporo potrebujejo oblikovalci, arhitekti in umetniki pri svojem delu, po drugi strani pa se v sodelovanju s programskimi partnerji poglobljeno ukvarjamo z vsebinami, ki jih bo v prihodnje podpiral produkcijski center Rog. Ne zdi se nam smiselno v smeri potrošniške logike proizvajati novih predmetov, temveč je naš cilj javna sredstva usmerjati v družbeno aktualne teme, kjer lahko ustvarjalnost posameznika prispeva k izboljšanju življenja v skupnosti – npr. urbano vrtnarjenje, kolesarska kultura, gibalna oviranost, inovativni učni pripomočki za šole ipd. Glede na to, da so tvorstne problematike kompleksne narave in da njihova obravnava zahteva medpodročno sodelovanje, se je partnerska mreža RogLaba izkazala izjemno koristna, kajti združuje izobraževalne in kulturne ustanove, nevladne organizacije in podjetja z različnih področij. Cilj RogLaba je namreč povezovati že obstoječa znanja, vire in izkušnje ter jih s povezovanjem nadgrajevati.

Kakšna je vloga sodobnih tehnologij pri nastajajo novih projektov?

Z novimi tehnologijami lahko ustvarjalci hitreje in ceneje pridejo do prvega prototipa svojega izdelka. S takšnim tridimenzionalnim modelom, ki je že velik približek končnega izdelka, lahko nato pristopijo k morebitnim poslovnim partnerjem, ga preizkušajo pri uporabnikih in s tem dobijo pomembne povratne informacije. Vendar pa je zmotno misljenje, da lahko 3D tiskalnik instantno natisne vse, kar mu ukažemo. Pri delu se namreč spopadamo s težavami, lastnimi tako novim tehnologijam kot tudi procesu prototipiranja – ker je prototip izdelek, ki ga delamo prvič, je jasno, da bomo na poti do dobrega prototipa naredili tudi veliko napak.

dela samo sebe

prototipov

Ali pri nas obstaja podpora tovrstnim projektom na sistemski ravni?

V Sloveniji trenutno obstaja veliko podpore na ravni besed, vendar pa je malo konkretnih vzvodov, ki bi spodbujali ali nagrajevali medpodročna sodelovanja. Praviloma organiziranost posameznih institucij in načini financiranja niso več ustrezni za izzive današnjega časa. Medpodročni projekti so pogosto rezultat entuziazma posameznikov. Sodelavci iz naših partnerskih fakultet denimo pogosto vlagajo svoj prosti čas v nadgradnjo študijskih predmetov. Nekateri projekti, ki smo jih v RogLabu razvili do stopnje prototipa, denimo raZLOŽIhišo – pet sestavljank za namene poučevanja in promocije modernistične arhitekture, bi zagotovo lahko vsebinsko nadgradili, če bi v Sloveniji sistemsko spodbujali sodelovanje med strokovnjaki s področja arhitekture in učitelji. Če bi bile pri nas bolj usklajene strategije s področja gospodarstva, kulture in turizma, bi lahko arhitekturne sestavljanke Zavoda Trajekt tudi uspešno tržili.

Na tokratni razstavi je bilo predstavljenih 10 prototipov. Po kakšnem kriteriju ste jih izbrali?

Izbor prototipov je nastal na podlagi poziva programskim partnerjem RogLaba, ki so predlagali projekte, s katerimi smo nato skupaj konkurirali za sredstva Ministrstva za kulturo. Izbrani prototipi so nastali skozi raziskovanje vsebin, kot so npr. reciklaža, samooskrba s hrano, kolesarska kultura, inovativni pristopi k arhitekturni dediščini, robotika ... Večino predstavljenih prototipov smo s partnerji razvijali leta 2013 v okviru razvojnih procesov, v katerih so sodelovali številni ustvarjalni posamezniki in posameznice.

Omenjali ste tudi sodelovanje s podjetji.

Izredno veseli smo, da smo pri razvoju nekaterih prototipov sodelovali tudi z večjimi proizvodnimi podjetji – npr. s podjetjem ESAL d.o.o. iz Anrovega, saj so tovrstna podjetja z dolgoletnimi izkušnjami vir neprecenljivih tehnoloških znanj. Eden od naših ključnih programskih partnerjev je podjetje RPS d.o.o., ki je specializirano za hitro prototipiranje in je glavna tehnična podpora RogLaba.

Kje vidite prihodnost RogLaba?

V letošnjem letu bomo vsebinsko bolj osredotočeni na manjše število problematik, ki jih bomo raziskovali skozi razvoj novih prototipov. Obenem bodo splošni in strokovni javnosti še vedno na voljo programi usposabljanj, odprti termini, kulturna vzgoja in predavanja ter svetovalne storitve. S partnerji se bomo tudi letos posvečali razvoju programa, ki odgovarja na posebnosti in potrebe okolja, v katerem živimo. Tudi v prihodnje bomo držali distanco do populizmov – kot so na primer pojem kreativnih industrij, ki je zelo problematičen v odnosu do neprofitne ustvarjalnosti; ideal uspešnega ustvarjalca-podjetnika, pri katerem se ne govori o velikem problemu prekernege dela na področju ustvarjalnih dejavnosti; in nenazadnje mišljenja, da je oblikovanje le vprašanje estetike, medtem ko dejansko določa dostopnost in načine uporabe izdelkov, prostorov in storitev ter s tem vstopa v sfero političnega. S sodelavci in partnerji upamo, da bodo v RogLabu pridobljene izkušnje in znanja koristna podlaga pri razvoju Centra Rog.

Foto: Branko Čeak in Jože Maček

Peter Purg, Visoka šola za umetnost Univerze v Novi Gorici: Družabna igra Second Chance je rezultat mednarodnih delavnic v sklopu evropskega projekta ADRIART.net, ki preizkuša in uvaja nove načine študija umetnosti ter nekaterih drugih ustvarjalnih praks. Brez RogLaba resnici na ljubo ne bi bilo niti same zamisli torej zavedanja o možnosti, kaj šele realizacije takšnega interdisciplinarnega eksperimentalnega procesa. Za spoznavanje trirazsežnostnega tiskanja, laserskega rezanja ter računanjsko krmiljenega struženja smo ob posebni opremljenosti in znanju njene uporabe v našem primeru potrebovali še pozitivno laboratorijsko okolje, ki nujno vključuje tudi prave ljudi, tisto posebno vzdušje radovednega preizkušanja, iskanja novih rešitev. Značilnost sodelovanja Visoke šole za umetnost Univerze v Novi Gorici pri RogLabovem programu je bržkone prav konceptualno-umetniški in hkrati raziskovalni pristop, ki pa je po dveh letih pripeljal do skorajda popolnega prototipa namizne igre kock. Ne le slovenskim, tudi hrvaškim in avstrijskim študentom je veliko pomenil kreativni potencial RogLaba kot ne le simbolne, temveč tudi povsem konkretne točke (preizpraševanja) prenove nekdanje tovarne Rog. Gre za poseben urbani pojav, ki je soroden številnim mestom, in mi smo se ga lotili z neko posebno zmesjo novotehnoške umetnosti in oblikovanja.

Foto: Tilen Sepič

Tilen Sepič, Kulturno kolesarsko društvo Muslauf: Sodelovanje z RogLabom in organiziranje delavnic je bila super izkušnja s stališča povezovanja društev ter iniciativ, ki se posvečajo novim tehnologijam, kar je ključno za produkcijo in razvoj v trenutni situaciji lokalne produkcije v Sloveniji.

Mozaik moje Ljubljane

Opazujem, se spominim, pogledam v knjigo in na medmrežje, vprašam, poznam.

Risba: Dušan Muc

Tega pogleda se ne morete spomniti most pa še vedno stoji, kamnit, z lepo litoželezno ograjo in kandelabri. Za katerega od kakega ducata starejših cestnih mostov v mestu gre?

Odgovor na zastavljeno vprašanje pošlji s pripisom »Natečaj Mozaik moje Ljubljane«, s svojim naslovom in razredom ljubljanske osnovne šole, ki jo obiskuješ, najpozneje do 22. februarja na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si ali na naslov: Mestna občina Ljubljana, Glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana.

Med pravnimi odgovori bo izžrebanec prejel dve brezplačni veliki kombinirani vstopnici za Ljubljanski grad.

Odgovor na vprašanje iz prejšnje številke glasila

© Narodna galerija v Ljubljani

Portret **Primičeve Julije** in bratca Janeza je oljna slika na platnu in je pripisana Matevžu Langusu, ki je živel v letih med 1792 in 1855; lahko jo vidimo v stalni zbirki Narodne galerije v Ljubljani.

Vstopnici za Ljubljanski grad je dobila **Lara Mihevc**, 3. b razred OŠ Savsko naselje. Iskrene čestitke!

Rubriko pripravlja Dušan Muc.

NAGRADNI NATEČAJ ZA LJUBLJANSKE OSNOVNOŠOLCE

Če hodiš v ljubljansko osnovno šolo, si povabljen, da bolje spoznaš Ljubljano. Pravilno odgovori na zastavljeno vprašanje v rubriki Mozaik moje Ljubljane, dopiši, kateri razred in katero osnovno šolo v Ljubljani obiskuješ, in mogoče bo žreb izbral prav tebe, da se boš brezplačno popeljal na Ljubljanski grad z vzpenjačo, se povzpel na Razgledni stolp, si ogledal Virtualni grad in stalno razstavo slovenske zgodovine. Čakata te dve veliki kombinirani vstopnici, ki ti ju podarja Javni zavod Ljubljanski grad, da boš na Grad povabil tudi svojega spremljevalca.

Plakat 8. Mednarodnega gorniškega filma Domžale.

8. Mednarodni festival gorniškega filma Domžale

24.-28. februar 2014

Fotografiji: arhiv IMFD

Film *Silbergeier*.Film *When Hari got married*.

Z velikim veseljem napovedujemo 8. mednarodni festival gorniškega filma Domžale. Spet se bomo veselili dogodka, ko se bodo gore za pet dni »preselile« na velika platna kulturnih ustanov: Cankarjevega doma, Kinodvora Ljubljana, Slovenskega mladinskega gledališča, Mestnega kina Domžale, Kina Metropol v Celju in Mestnega kina Ptuj. Nove zgodbe, podobe gora, oddaljene gorske kulture in adrenalin z ostrih in vetrovnih grebenov ter avantur iz zakladnice gorskega sveta ...

V tekmovalnem programu 44 filmov iz 25 držav

Organizator festivala Društvo za gorsko kulturo Domžale predvsem po zaslugi Silva Kara spet obljublja zelo pester in kakovosten program. V štirih tekmovalnih kategorijah – Alpinizem; Plezanje; Gore, šport in avantura ter Gorska narava in kultura – bo predvajanih 44 filmov iz 25 držav in praktično vseh celin. V kategoriji Alpinizem si bo mogoče ogledati 8 filmov, v kategoriji Plezanje 11, kategorija Gore, šport in avantura jih bo prinesla 8, Gorska narava in kultura pa 17. Predvajani bodo zabavni, poučni, avanturistični filmi, ki so izpljeni do popolnosti, s čudovitimi zgodbami, z močnim naravovarstvenim sporočilom, karizmatičnimi osebnostmi in neverjetnimi zgodbami.

Organizatorji so pridobili skoraj vse najboljše gorniške filme produkcije zadnjih dveh let, ki so zmagovalci in prejemniki nagrad na največjih tovrstnih festivalih po svetu (Banff, Graz, Kendal, Bilbao, Torello ...). V petih festivalskih dneh se bo odvrtelo preko 30 ur zares izjemnih projekcij. Obiskovalci bodo spoznali, s kakšnimi izzivi in težavami se zaradi hitrih socialnih in okoljskih sprememb soočajo inuitska plemena polarnega kroga, kaj zadnjega ekvadorskega trgovca z ledom žene, da se že petdeset let ukvarja s to nenavadno obrtjo, in se prepričali, da je tudi v odročna območja indijske Himalaje že prišla sodobna tehnologija. Z mladima pustolovcema se bodo odpravili na nenavadno avanturo in zajahali valove v odmaknjenem in nenaseljenem zalivu arktičnega otoka ob obali severne Norveške, mladi Afričani pa se bodo povzpeli v nebo in prvič poleteli z jadralnim padalom. Prepričali se bodo, zakaj se je ena največjih slovenskih alpinistk Mira Marko Debelak zapisala v zgodovino ne le slovenskega, temveč tudi svetovnega alpinizma, in spoznavali zanimiv svet, v katerem ljubezen do gora in volja do življenja premagata vse težave. Morda še niso vedeli, da duh alpinizma in ljubezen do gora lahko prevzame tudi ljudi, ki nikoli niso plezali, da vse življenje posvetijo alpinizmu ... Odkrivali bodo tudi, kako so prvi snemalci gora ponesli svoje kamere na vrhove sveta, in spoznali, da za preživetje v današnjem svetu ni dovolj le, da dobro plezaš.

Del programa posvečen tudi slovenskemu filmu

Na festivalu se bo na filmskem platnu zvrstilo tudi nekaj slovenskih projekcij. V tekmovalnem programu bodo prikazani filmi *Mira Marko* (2013), portret slovenske alpinistke Mire Marko Debelak, in *Vdih drugega* (2013), oba v režiji Žige Virca, *Drugo življenje macesa* (2014) Mojce Volkar Trobevšek in Boštjana Mašere in *Simfonija za adrenalin* Toneta Fornezija (2013). V retrospektivi si bo moč ogledati tudi nekaj starejših kulturnih filmov, kot so *Steber* (1997) Matjaža Fištravca, *Triglavske strmine* (1932) Ferda Delaka in *Vihar na Kočni* (1932) Ivana Bolleta. Mlajše pa bomo razveselili s pustolovskim filmom *Kekec* (1951) Jožeta Galeta.

Vrhunca retrospektive

Filma, ki ju velja posebej omeniti in bosta prav tako prikazana v retrospektivi, sta *Vihar na Montblancu* Arnolda Fancka (igrajo Leni Riefenstahl, Sepp Rist, Ernst Udet) in restavriran najstarejši gorniški film na svetu *Vzpon na Matterhorn* iz leta 1901, ki smo ga na ogled pridobili iz italijanskega nacionalnega gorniškega muzeja Duca degli Abruzzi.

Na festivalu tudi letos slovenski in tuji gostje, ki bodo postregli z zanimivimi predavanji

Veselim se obiska *Michaela Kennedyja*, pionirja zimskega gornišva in tehničnega plezanja v ledu v Koloradu. Na predavanju *Iskanje ravnotežja*, ki ga bo obogatil s čudovitimi fotografijami, nam bo predstavil svojo pot po velikih gorstvih Aljaske, Pakistana, Nepala in Indije, po kateri je hodil med letoma 1977 in 1994. Iskanje ravnotežja je več kot le dnevnik vzponov: je analiza sobivanja plezanja, družine in delovnih obveznosti, prav tako pa se dotakne bogatega zavedanja, ki zraste iz življenja v sedanjem trenutku. Kot pravi Kennedy, so gore čudovit odsev moči in lepote narave, smeri, ki jih plezamo v njihovih stenah, pa so izraz najboljšega, kar premore človeški duh.

S svojo pripovedjo o odpravi na Gaurishankar nas bo v preteklost odpeljala odprava *celjskega alpinističnega*

odseka, ki ji je leta 1983 uspelo osvojiti ta himalajski sedentisočak. Na 7125 metrov visok južni vrh so se povzpeli po še nepreplezani južni steni. To je bila do takrat prva društvena himalajska odprava v Sloveniji.

Janez Dovžan bo s predavanjem »Prvi Slovenci v El Capitanu pred 41 leti« budil spomine na osvojitve obljubljenih dežele plezanja v kopni skali El Capitan v Yosemiteh. Največji izziv ali sen vsakega alpinista je bila že v preteklosti Himalaja, vendar se je bilo ob množici odličnih plezalcev zelo težko prebiti v najožji izbor. Zato so alpinisti iskali vedno nove potrditve in nove zanimive cilje. Tako se je skupinica Slovencev odločila preizkusiti svojo moč in korajžo tam, kjer so bili pred njimi le redki Evropejci, veliko steno pa so pred njimi preplezali le še Angleži in Švicarji.

Anapurna II (7937 m) – pozabljena zgodba je naslov predavanja *Kazimirja Drašlarja*, ki bo budil svoj prvi vzpon na Himalajo, ko je vrh osvojil skupaj z Maticem Maležičem. Himalaja ga je takrat zasvojila, zato s starimi prijatelji še vedno hodi na trekinge v skrite koticke nepalske Himalaje.

Del letošnjega programa bo tudi gledališka predstava *Pavla nad prepadom* v režiji Matjaža Pograjca, ki bo prikazana v Slovenskem mladinskem gledališču. Predstavo je navdihnilo življenje slovenske alpinistke Pavle Jesih.

V sklopu festivala bo potekal tudi alpinistično-plezalni večer, kjer bodo izbrali najboljše alpiniste in športne plezalce v letu 2013.

Tudi letos bo filme ocenjevala mednarodna žirija, ki jo sestavljajo sama odlična imena iz sveta filma, gora in alpinizma. Med njimi bodo: **Bernadette McDonald (Kanada)**, **Michael Kennedy (ZDA)**, **Mire Steinbuch (SLO)**, **Roman Benet (zamejski Slovenec)** in **Matjaž Pograjc (SLO)**.

Več na: www.imffd.com.

Mala ulica praznuje

Prvi rojstni dan Družinskega centra Mala ulica

Aina Šmid

Foto: Dunja Wedam

Družinski center Mala ulica, ki je pravkar upihnil prvo rojstnodnevno svečko, je v enem letu delovanja postal nepogrešljiv prostor, kjer otroci mladih družin nepopisno uživajo v slikovitih prostorih pomanjšane Ljubljane in številnih nenavadnih igralih in igračkah v družbi ljubeznivih animatork.

V nenavadni stolpičasti zgradbi na vogalu Male in Prečne ulice, kjer je nekoč delovalo mestno kopališče za tiste Ljubljančane, ki niso premgli svoje kopalnice, in kasneje picerija, danes domuje Družinski center Mala ulica. Pred letom dni je odprl vrata za vse predšolske otroke in njihove starše, varuške, dedke in babice, ki bi se radi ne glede na vreme ali čas srečevali in poigrali tudi zunaj tesnih zidov domačih stanovanj. Ideja za prostor, kakršnega Ljubljana doslej še ni imela, se je porodila iz želje po podpori staršem, ki bi radi kvalitetno in kreativno preživljali svoj prosti čas z otroki.

Slikovite možnosti za igranje, ustvarjanje in druženje

Mlade družine z otroki imajo pogosto majhna stanovanja, najslabši stanovanjski standard in v času, ko je zunaj slabo vreme, dež, megla ali pa huda vročina, doslej niso imele prave izbire, kam z otroki. Vemo, da vsaj tretjina otrok do tretjega leta v Ljubljani ni vključenih v vrtec oziroma v organizirano varstvo. Otroci se doma na majhnem, omejenem prostoru brez družbe začnejo kmalu dolgočasiti, z Družinskim centrom pa je mesto pridobilo nekakšno javno dnevno sobo, kjer je vedno na voljo neskončno veliko možnosti za igranje in druženje. Starši so v prostorih centra z otrokom v nenehnem stiku, vendar si lahko medtem, ko svoje malčke prepustijo igri, tudi oddahnejo, posedijo, popijejo kavo ali čaj. Otroci se v centru lahko ustvarjalno zaposlijo tudi v posebnih ustvarjalnicah, ki jih zanje pripravljajo štiri usposobljene animatorke. Gre za svež in odprt koncept, ki prinaša dodano vrednost prostočasnim aktivnostim za starše in otroke v mestu.

Za notranjo opremo te slikovite arhitekture, polne hodnikov, vijug, stopnic in stopnišč, skrivnih kotov in koticov sta igrivo poskrbeli arhitektki Mateja Panter in Špela Kuhar, igrače, igrala in pripomočki za plezanje in plazenje pa so kot rdeča nit domišljije speljani čez vse prostore.

Eva Strmljan Kreslin ob prvem rojstnem dnevu Male ulice

Na veliki zabavi z dvanadstropno torto smo se ob prvem rojstnem dnevu Male ulice, kakor se Družinski center najraje imenuje, pogovarjali z njegovo pobudnico, vodinjo in dobrim duhom, ki vse niti drži skupaj, Evo Strmljan Kreslin.

Kakšni so občutki po prvem letu delovanja?

»Center je resnično zaživel, polni smo že od samega začetka. Lansko leto nam je šlo na roke tudi slabo vreme, tako da smo bili polno zasedeni vse do konca maja. V času poletnega zatišja smo organizirali počitniško varstvo, ki je še posebej navdušilo starše, saj smo poleg predšolskih otrok vključili tudi mlajše šolarje prve triade, ki še ne morejo biti sami doma. Otroci imajo na leto povprečno 14 tednov počitnic in starši zanje ne morejo vedno jemati dopusta. Potrebe so torej velike. Prav zato se je naše počitniško varstvo izkazalo za veliko uspešnico, tudi cenovno, saj nam pri sofinanciranju pomaga Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje Mestne občine Ljubljana. Otroci dobijo pri nas dnevno tri obroke, zajtrk, malico in kosilo v vrtcu Ledina. Trudimo se, da pri tem čim bolj sodelujejo pri pripravi zajtrka in mize, da niso samo postreženi. V ceno počitniškega varstva so vključeni tudi obiski otroškega programa v Kinodvoru, muzejih, na Gradu itd. Posebej pa pripravljamo različne tematsko obarvane tedne, recimo ekološki teden, indijski teden, vesoljski teden, ko se otroci učijo in ustvarjajo na vsakokratno temo. Mala ulica živi tako, kot smo si želeli v svojih najbolj sanjskih pričakovanjih.«

Koliko otrok in staršev se je sprehodilo skozi Malo ulico v prvem letu delovanja centra?

»Več kot deset tisoč. Lansko leto smo bili zaprti samo tri praznične dneve, ko obiska nismo pričakovali, drugače pa smo bili odprti za otroke in njihove spremljevalce vse dni v letu, tudi čez vikende, ko imamo navadno največ obiska. Odpiramo ob 10. uri, a včasih smo bili ob sobotah in nedeljah že ob 11. uri tako polni, da smo morali vrata pripreti. Med tednom imamo v dopoldanskem času, ko je

nekaj več zatišja, predvsem programe za mamice z dojenčki na porodniškem dopustu, popoldan do večera, ko vrata zapremo, pa je običajno zelo živahno. Pogosto nas obiščejo tudi zanimivi gosti. V Ekološkem tednu so otroci z Zlatkom Zakladkom spoznavali in nabirali zdravilna zelišča v Tivoliju in pekli koprivne omelete, Dragan Živadinov je zanje pripravil predavanje o veselju in poskusih, ki jih je izvajal v Rusiji, obiskali so nas tudi iz Kulturnega središča evropskih vesoljskih tehnologij iz Vitanja in pripravili za otroke posebno delavnico.

Kako pa je Center Mala ulica dostopen za starše, ki so brez službe in nimajo denarja?

Četrtno mest smo že takoj na začetku namenili za deprivilegirane otroke iz socialno ogroženih družin. Povezali smo se z vsemi ljubljanskimi osnovnimi šolami in različnimi svetovalnimi službami, naj povabijo starše, za katere vedo, da si težko privoščijo plačevanje varstva. Zanje je ta ponudba v celoti brezplačna. Ugotavljam, da so bila vsa mesta za te otroke ob prijavih v celoti zapolnjena, a se pozneje žal mnogi niso pojavili. Morda smo tukaj trčili na širši problem in zato se dogovarjamo z Oddelkom za predšolsko vzgojo in izobraževanje in Zvezo prijateljev mladine, kako bolje informirati in pritegniti starše oziroma otroke iz socialno ogroženih družin, da izkoristijo naše varstvo.«

Rojstnodnevne zabave s torto velikanko, baloni in konfeti se je udeležilo veliko majhnih in velikih otrok. Za piko na i se je na zabavi pojavila tudi Muca Maca Neca Falk z znamenito ekipo Mačka Murija z Jerkom in Mirom Novakom, ki prav letos praznuje svoj trideseti rojstni dan. Vse najboljše, Maček Muri! Vse najboljše, Mala ulica!

RETROSPEKTIVA GABRIJELA STUPICE V MODERNI GALERIJ

Dr. Martina Vovk

V letu 2013 je minilo sto let od rojstva enega največjih slovenskih slikarjev 20. stoletja, Gabrijela Stupice. V Moderni galeriji so se slikarjevemu spominu in delu poklonili z retrospektivo, ki jo je pripravila kustosinja dr. Martina Vovk in je prva obsežna študijska razstava po zadnji razstavi njegovih del v Moderni galeriji leta 1968.

Razstava predstavlja obsežen Stupičev opus z izborom približno 300 del (slik, risb, gvašev, temper in akvarelov na papirju); poleg del iz nacionalne zbirke Moderne galerije so mnoga dela za razstavo posodili lastniki in skrbniki javnih in zasebnih zbirk v Sloveniji, na Hrvaškem, v Srbiji in Nemčiji. Tako so na razstavi na ogled Stupičeva dela iz zagrebskega Muzeja suvremene umjetnosti in Moderne galerije, reškega Muzeja moderne i suvremene umjetnosti, beogradskega Muzeja savremene umetnosti, Neues Museuma v Nürnbergu, Mestnega muzeja v Ljubljani, Muzeja novejšje zgodovine Slovenije, Galerije Božidar Jakac v Kostanjevici na Krki, Galerije Velenje in Galerije Rika Debenjaka v Kanalu ter iz zbirk več podjetij in številnih zasebnikov iz Slovenije in Hrvaške.

Retrospektivna razstava je zastavljena kot sistematična in pregledna predstavitev dobrih šestih desetletij Stupičevega slikarskega ustvarjanja, od začetkov njegove slikarske formacije na zagrebski akademiji (1931–1937) in v »zagrebškem obdobju« (do l. 1946), ki ga na razstavi zastopa izbor najbolj značilnih avtoportretov, portretov in tihožitij. V zgodnjih petdesetih letih sledi Stupičevo »temno obdobje«, ki še pogloblja temen, zemeljski kolorit zagrebske tradicije in v katerem se

začenjajo pojavljati značilni samonikli motivi Stupičeve slikarske ikonografije: ob stalnem motivu avtoportreta se pojavi motiv ateljeja in deklice pri mizi z igračkami. Leta 1958 nastane prelomna ikonična slika *Flora*, ki najavi novo, »svetlo obdobje« v slikarjevem razvoju; to predstavlja vrhunec njegovega opusa v šestdesetih in sedemdesetih letih preteklega stoletja, ki po obsegu in odličnosti predstavlja jedro razstave – to je univerzum slikarjevega figuralnega intimizma in umetnikovih kanoničnih podob slovenskega modernističnega slikarstva. Stupičev slikarski izziv predstavlja modernistično sintezo figuralnega in formalnega raziskovanja, posebno vprašanje pa sproža tudi slikarjevo domala skrivnostno eksperimentiranje z materiali. Slednje je pomenilo še dodaten izziv ob restavratorski pripravi na razstavo, zato bo restavratorsko-tehnoški plati Stupičevega slikarstva posvečena posebna manjša razstava, ki bo v sklopu retrospektive na ogled od sredine aprila 2014. Posebno priljubljenost za prvo predstavitev javnosti je ob retrospektivi dočakala Stupičeva največja slika *Atelje* (1979–1985, nedokončana), ki je slikarjev sežetek dolgoletnih umetniških stremeljenj in uvaja sklepni del razstave, slikarjev ustvarjalni in eksistencialni epilog v seriji pretresljivih avtoportretov iz skicirke, ki jih je Stupica ustvarjal ob koncu življenja (l. 1986/87).

Ob razstavi je izšel obsežen katalog s študijami dr. Tomaža Brejca, dr. Martine Vovk, dr. Sergeja Kapusa in dr. Tomislava Vignjeviča, dokumentarnim delom Jane Intihar Ferjan, ponatisom intervjuja dr. Mance Košir s Stupicem iz l. 1983 in doslej najbolj obsežnim izborom barvnih reprodukcij slik in del na papirju.

Množično obiskana otvoritev razstave, ki jo je odrl predsednik republike Slovenije Borut Pahor in dejstvo, da si je že v prvih treh tednih razstavo ogledalo več tisoč obiskovalcev, priča o tem, da je Gabrijel Stupica v naši zavesti ostal zapisan kot eden najbolj priljubljenih, občudovanih in cenjenih avtorjev povojnega slikarstva na Slovenskem in da je bila njegova retrospektiva že težko pričakovana. Ogledate si jo lahko vse do 15. 5. 2014 v Moderni galeriji.

Foto: Lado Mlekuž

Avtoportret s hčerko, 1956; olje na platnu, vezani plošči 160 x 98,5 cm, Moderna galerija, Ljubljana. Z dovoljenjem Moderne galerije, Ljubljana

Ljubljanski Ob izidu monografije o

Dr. Miklavž Komelj

Foto: Miran Kambič

Francesco Robba, Rečno božanstvo z Vodnjaka treh kranjskih rek, Narodna galerija Ljubljana.

Francesco Robba (Benetke, 1. 5. 1698–Zagreb, 24. 1. 1757) je bil ena tistih umetniških osebnosti, ki so Ljubljano kot mesto s svojim delom kar najbolj zaznamovale. S svojimi oltarji v glavnih ljubljanskih cerkvah in vodnjakom na Mestnem trgu je poosebljenje najboljših dosežkov baroka v mestu, v katerem je bival četrt stoletja. (Sem je verjetno prišel v povezavi z naročili jezuitov l. 1720; poročil se je s hčerjo kamnoseškega mojstra, postal ljubljanski meščan in l. 1727 po tastovi smrti prevzel delavnico.) In lahko rečemo, da je prav zaradi Robba Ljubljana po svoji duhovni geografski legi precej bližje Benetkam, kot bi bila brez njega. To bližino Benetk je pozneje simbolično poudaril Plečnik z obliko stranskih mostov Tromostovja – in to ni bila samovolja, ampak globoko utemeljena navezava na ljubljansko umetnostno tradicijo. (V starejših zapisih o Ljubljani včasih naletimo na poudarjanje bližine Italije. Videti je, da je mediteranska komponenta spet prišla do izraza ob sedanji prenovi mesta; tako vsaj mesto doživljajo številni obiskovalci; Miško Šuvakovič mi je pred nekaj leti dejal, da je Ljubljana postala mediteransko mesto.)

beneški mojster

Francescu Robbu dr. Mateja Klemenčiča

Prihod v Ljubljano

Seveda je Robba prišel iz Benetk v Ljubljano, ko je tu že obstajala močna kulturna navezava na Italijo in zlasti na Benetke; ni se kazala samo v likovni umetnosti, ampak na primer tudi v rednih gostovanjih italijanskih opernih skupin, ki so ljubljansko občinstvo sproti seznanjala z novostmi. »Italijanska« orientacija je bila skupna kulturnim prizadevanjem jezuitov, ki so s svojim kolegijem v mestu ustvarili sijajno intelektualno žarišče Akademije delovnih in nekaterih plemiških družin. Robba se je v Ljubljani vključil v že pripravljen kontekst in v njem ustvaril presežek, ki je dal celotni podobi baročne Ljubljane novo vsebino. Zaradi njega lahko rečemo, da je bila v prvi polovici osemnajstega stoletja Ljubljana, kot je pred leti zapisal dr. Blaž Resman, »kar se kiparstva tiče, s svojo izrazno kontinuiteto in lastnim logičnim razvojem bržčas najpomembnejša izpostava Benetk v Evropi«.

Kipar, mestni arhitekt, mestni svetnik

Robba ni bil le kipar. Malo znano je, da je bil v Ljubljani od l. 1745 tudi mestni arhitekt, že od l. 1743 pa tudi zunanji mestni svetnik. Bil je tudi predstojnik ljubljanskega ceha kiparjev, zidarjev in stavbenikov. Vendar, kolikor je znano, ni postavil nobene stavbe. Zato pa lahko vidimo kot arhitekturno-kiparske celote njegove oltarje, pa tudi vodnjak, postavljen »pro bono publico« (»za javno dobro«). Tradicionalno je imenovan »vodnjak treh kranjskih rek«, a glede na morske attribute pri eni od figur se zdi prepričljivejša razlaga, ki jo je pred leti predlagal dr. Stanko Kokole: da se ikonografija vodnjaka morda alegorično nanaša na pot Argonavtov, mitoloških ustanoviteljev Emone, ki so pluli po Savi in Ljubljani, nato pa nesli ladjo do Jadranskega morja. Vodnjak nima samo arhitekturnega, ampak tudi urbanističen pomen. Ne samo zato, ker je že takoj ob nastanku postal eden od mestnih simbolov (prvotno ga je noč in dan čuvala posebna straža devetih mož), ampak tudi s tem, kako je transformiral prostor tedanjega osrednjega mestnega trga; prav s tem, kako se obstoječemu prostoru subtilno prilagaja, ga obenem na novo opredeljuje. To je opazil že Oton Župančič v članku iz l. 1905, ko je bival v Parizu in se je v duhu sprehajal po nočnih konturah ljubljanskih trgov:

»Najbrž se dnevni opazovalec Mestnega trga še nikoli ni zavedel jasno in krepko, kolik pomen ima ta vodnjak za fiziognomijo našega mesta: posledica njegovega skladnega soglasja z vsem obližjem. A skušaj si ga odmisli od tam – in nenadomestna praznota ti zajija nasproti. Bila bi to praznota zdajnih dni. Ah da, lepo ni pomisliti, da je živel v našem mestu pred stoletji zdrav, instinktiven smisel za umetnost in lepoto in da je sijal vsaj rob italijanskega neba tudi nad našo pokrajino. Koliko lahkote in vznosa je v tem vodnjaku: nekaj hrepenečega se je pognalo iz tal, doseglo svojo višino in ostrmelo – tako kipi vitki obelisk in slavi zmago nad težnostjo, pokorečo si vse, česar ji ni iztrgal iz oblasti duha s silnim zaletom. Tu vidim, kako scela je mislil in čutil rod, ki je živel pred nami na istem kraju.«

Župančič postavlja Robbov vodnjak kot sijajen dosežek preteklosti nasproti svoji suhoparni sedanosti (za današnjo senzibilnost to zveni nenavadno; secesijska Ljubljana se zdi po lepoti primerljiva z baročno). Obenem pa je poudarjanje zmage nad težnostjo nekaj, kar se je povezovalo s tedaj

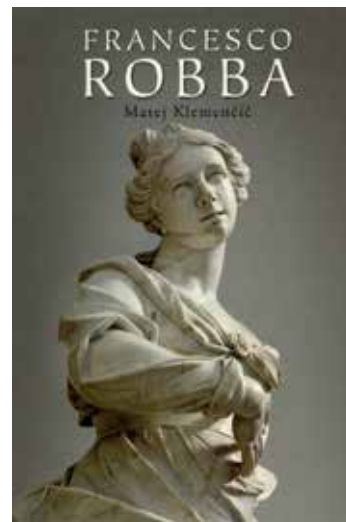
najsodobnejšimi umetnostnimi idejami. V Župančičevih besedah o robu italijanskega neba pa je mogoče prepoznati besedno igro z Robbovim priimkom.

Monografija dr. Mateja Klemenčiča

Ena od zaslug odlične monografije o Robbu, ki jo je napisal dr. Matej Klemenčič in je konec lanskega leta izšla pri založbi Umetniški kabinet Primož Premzl (temelji na razširjenem besedilu doktorske disertacije, tretje, posvečene Robbu – pred njim sta iz njegovega opusa doktorirala Anton Vodnik in Vera Horvat Pintarič), je prav v tem, da pokaže, kako je bila Robbova robnost precej manj obrobná, kot se je zdelo. Postavitev Robbovega opusa v kontekst sodobnega beneškega kiparstva, ki jo je Klemenčič opravil z odličnim poznavanjem gradiva in vzorno akribijo, je namreč pokazala, da so prav tiste stilne lastnosti Robbovega kiparstva, ki so bile včasih interpretirane kot anahronistična posledica izolacije kiparja, ki naj bi bil v Ljubljani prepuščen samemu sebi, stran od sodobnih umetnostnih tokov, zelo povezane s sodobnimi beneškimi umetnostnimi dogajanjmi, ki jih je med drugim zaznamoval »neocincquecentizem« – ne kot retardacija, ampak prej kot pot proti klasicizmu; pomembno vlogo v tej smeri imel prav Robbov učitelj Pietro Baratta. Robbova posebnost pa je prav v tem, da je bil od Benetk toliko oddaljen, da ni bil del tamkajšnjega dogajanja, in vendar toliko blizu, da je na iste kiparske probleme iskal vzporedne odgovore; pri oblikovanju njegovega osebnega kiparskega sloga ne gre toliko za neposredni vpliv kot za vzporednico sodobnim beneškim kiparskim iskanjem; Klemenčič poudarja, da se je Robba »v istih letih kot njegovi beneški kolegi začel ponovno spraševati o osnovnih problemih kiparstva, tako o komponiranju in izraznosti figur ter modelaciji draperije, kot tudi o vlogi prostora in gledalcev. Novosti v njegovem osebnem slogu, ki jih zasledimo pri delih iz štiridesetih let 18. stoletja, se namreč vsaj časovno ujemajo s spremembami v beneškem kiparstvu«.

Umetnikov položaj v Ljubljani 18. stoletja

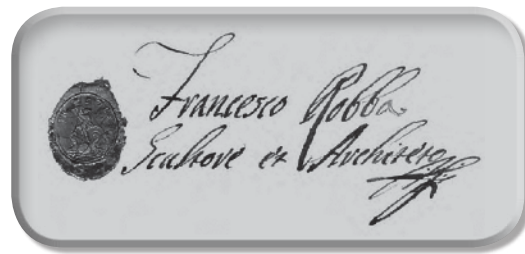
Ob tem se lahko mimogrede odprejo tudi izhodišča za razmišljanje o prostoru, v katerem je delal Robba, kot takem, o bližinah in daljavah, o odprtosti in zaprtosti. Ko je Robba, ki je v korespondenci z ljubljanskimi naročniki dosledno uporabljal italijanščino, v povezavi s postavljanjem vodnjaka nadzoroval tudi postavljanje vodne napeljave v ljubljanskem Tivoliju, je za to »hojo v gozd« zahteval več denarja kot za dve poti v Benetke. To morda pove nekaj o tem, katera pot je bila zanj daljša in bolj mučna. Benetke so bile Ljubljani ravno dovolj blizu, da je ugledni beneški tiskar in knjigar Pezzana, ki je bil zaupnik ljubljanskega uršulinskega samostana, v katerem je imel svakinjo, za uršulinke skrivaj nadzoroval vsak Robbov korak, ko je ta v Benetkah nakupoval marmor za oltar v njihovi cerkvi, da bi videl, ali Robba uršulinkam ne navaja lažnih cen (in očitno jih je dejansko navajal) ... In bile so ravno dovolj daleč, da je bil prevoz materiala podvig, ob katerem je v tržaškem zalivu potonila ladja z marmorjem za figure ljubljanskega vodnjaka, kupljenim v Benetkah; z ladjo in marmorjem je potonil tudi krmar, ki je hotel rešiti svojega sedemletnega sinčka ... Večina tovrstnih podrobnosti je znana iz arhivskih raziskav, ki jih je opravil Anton Vodnik. Iz njih zaslutimo tudi marsikaj o Robbovih osebnih značilnostih; Robba nam pokažejo kot osebnost, ki je bila s svojo okolico pogosto v konfliktih;

Pezzana ga je označil kot človeka, kakršnih se je treba paziti. Robbovo prepričanje o vrednosti lastnega dela je hitro prišlo v nasprotje z naročniki in dogovori; njegove finančne zahteve za vodnjak so na primer nazadnje daleč presegle vsoto, ki je bila določena s pogodbo – a pri tem se je ponosno skliceval na to, da mora imeti tudi umetnost svojo vrednost. In glede na to, kaj je ustvaril, je nedvomno imel prav. Arhivski dokumenti o Robbu bi bili lahko izvrsten vir za sociološko študijo o položaju umetnika v Ljubljani 18. stoletja.

V mednarodni kontekst umeščen opus in prvič na enem mestu zbrana vsa znana Robbova dela

Klemenčičeva knjiga se ne osredotoča na biografske podrobnosti, pa tudi ne na sociološko problematiko, ampak na umestitev stilnega razvoja Robbovega kiparstva v beneški in širši italijanski ter evropski kontekst. V tej knjigi je prvič natančno orisano Robbovo razmerje do učitelja Baratte, ki je v beneško kiparstvo ob koncu 17. stoletja prinesel poteze »toskanskega klasicizma«, obenem pa je Robbovo delo primerjalno postavljeno v razmerje do beneških kiparjev, kot so Corradini, Torretti, Gai, Morlaiter, Marchiori in Bonazza in pri tem prepričljivo odkriva vzore za posamezna Robbova dela. Klemenčič nakaže tudi rimske vplive in možnost Robbovega obiska Rima. Spregovori tudi o Robbovi delavnici in vplivu. Pri tem so prvič v eni knjigi pregledno predstavljena tudi Robbu v zadnjih letih na novo pripisana dela; prvič pa so med drugim objavljeni fragmenti Robbovega novoodkritega razbitega portreta Karla VI. iz nežgane gline. To je monografija, ki ne le odlično izpolnjuje nalogo, ki si jo je avtor zadal, ampak postavlja v slovenskem prostoru, kar zadeva precizno umeščanje nekega opusa v mednarodni kontekst, nove standarde. Napisana je lapidarno; je znanstveno delo, a bo z jasnostjo predstavitev in tudi s številnimi slikovnimi prilogami zanimiva za najširši krog ljubiteljev umetnosti.

»GRAJSKI« SE PREDSTAVIJO

Foto: arhiv družine Bernot

Na Gradu leta 1955.

Ob lanskih Grajskih dnevih v maju smo pozvali nekdanje stanovalce Ljubljanskega gradu in njihove sorodnike, naj nam s svojimi zgodbami, fotografijami, anekdotami in še čim pomagajo osvetliti pomembno poglavje v zgodovini Ljubljanskega gradu. Na Gradu so namreč v prvi polovici 20. stoletja stanovali številni Ljubljančani, saj je mesto reševalo stanovanjsko stisko tako, da je Grad delno preuredilo v stanovanjski objekt. Leta 1926 je imel več kot 500 stanovalcev, v letih 1963 in 1964, nekaj let pred začetkom obnove, se je z Gradu odselilo še zadnjih 219 stanovalcev.

S svojimi zgodbami se nam je oglasilo kar nekaj nekdanjih stanovalcev in študenti Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani pod mentorskim vodstvom doc. dr. Mateje Habinc so zbrali zanimive pripovedi, katerih osnovne skupne točke bo predstavila študentka Neža Hvale, ki na to temo na omenjenem oddelku pripravlja diplomsko nalogo. Na srečanje bomo povabili tudi nekdanje stanovalce, ki so s svojimi spomini sodelovali pri raziskavi. Če vas zanima, kje so se še pred nedavnim igrali najmlajši grajski stanovalci, kako so pričakali turiste, v kakšnih razmerah so bivali ipd., se nam pridružite na večer, odprtem za javnost. Vabljeni v četrtek, 20. marca 2014, ob 18. uri v Palacij Ljubljanskega gradu, vstop je prost. Z veseljem bomo prisluhnili tudi kakšni novi zgodbi; če ste tudi vi nekdanji stanovalec in se nam s svojo zgodbo še niste oglasili, bomo veseli vašega odziva.

»Ljubljana med nostalgijo in domoznanske vsebine, ki jo

Mag. Teja Zorko

Skupina ljubljanskih kolesarjev leta 1914. (Vir: zasebna fotografska zbirka Jurija Primožiča.)

Revija Ljubljana med nostalgijo in sanjami, ki jo izdaja Mestna knjižnica Ljubljana, je posvečena vsebinam o ljubljanski kulturni dediščini.

Prodaja živil na Mestnem trgu na prelomu 19. Stoletja, razglednica iz zbirke Zmaga Tančiča. (Vir: Židov, N. (1994). Ljubljanski živilski trg: odsevi prostora in časa (1920 – 1940). Ljubljana: Viharnik.

Danes Ljubljana zopet premore prodajalno avtentične kranjske klobase – za njo so žalovali že v članku iz časnika Slovenski narod 23.10.1940. (Vir: Slovenska knjižnica.)

Ljubljana med nostalgijo in sanjami je revija, ki jo izdaja Mestna knjižnica Ljubljana. Pripravljajo jo bibliotekarji MKL - Slovanske knjižnice od leta 2012 s poglavitnim namenom, podati informacije o dediščini mesta Ljubljane, oblikovane v zgodbo, ki bralcem dodatno osvetljuje delček zgodovine in kulture domačega mesta. Vsak prispevek je opremljen s tematskim seznamom knjižničnega gradiva, s pomočjo katerega lahko radovedni bralec nadaljuje z raziskovanjem in doseganjem novih in novih zgodb, skritih med milijoni potiskanih strani naših knjižničnih polic. Doslej so izšli štirje zvezki revije, ki si jih lahko ogledate ali kupite v vseh večjih enotah Mestne knjižnice Ljubljana.

Bogastvo ljubljanske kulturne dediščine

Knjižničarji Slovanske knjižnice smo med drugimi dejavnostmi že od nekdanj zavezani veji bibliotekarske stroke, ki se imenuje domoznanstvo, se pravi zbiranju in ohranjanju gradiv in pričevanj o lokalni kulturni dediščini in zgodovinskem spominu Ljubljane, pa tudi o njenem sedanjem vsakdanjem življenjskem utripu. Vsakdo, ki se zanima za zgodovino našega mesta, je gotovo opazil izjemno bogastvo kulturne dediščine, ki ga Ljubljana ponuja. V okviru Mestne knjižnice Ljubljana se kot Center za domoznanstvo in specialne humanistične zbirke še posebej posvečamo spodbujanju zavedanja Ljubljančanov o posebnostih našega lokalnega okolja včeraj in danes, o njegovi zlahtnosti in dragocenosti. Z našimi domoznanskimi dejavnostmi in zbirkami želimo povečevati občutljivost posameznika za kulturne vrednote, te pa nikoli niso stvar zgolj današnjega trenutka, ampak koreninijo v preteklosti in dajejo sadove za prihodnost. S to željo domoznanstvo predstavlja koncentrat tistega, za kar si prizadevamo bibliotekarji na splošno.

Domoznanska vloga Slovanske knjižnice v okviru Mestne knjižnice Ljubljana

Vsebina publikacije se napaja iz bogatega fonda gradiv Slovanske knjižnice in mestoma nekaterih drugih knjižnic v sklopu Mestne knjižnice Ljubljana, dopolnjenega tudi s (predvsem slikovnimi) gradivi, izposojenimi od sorodnih ljubljanskih kulturnih ustanov, za okrožitev in dopolnitev obravnavane tematike. Slovanska knjižnica je bila namreč ustanovljena leta 1946 kot ljubljanska okrožna študijska knjižnica, pri čemer je nasledila celoten fond in prostore (v Turjaškem dvorcu) nekdanje ljubljanske Mestne knjižnice, ki jo je leta 1901 ustanovil takratni župan Ivan Hribar. Mestna knjižnica (sprva vključena v okvir Mestnega arhiva v prostorih magistrata) je delovala kot dragoceno dopolnilo ljubljanske študijske knjižnice. Ta je namreč do leta 1918 dobivala le dolžnostne knjižne

sanjami« – revija za pripravljajo bibliotekarji MKL - Slovanske knjižnice

izvode iz nekdanje Kranjske. Tri leta po ustanovitvi ljubljanske Mestne knjižnice pa je pesniku Antonu Aškercu kot njenemu prvemu knjižničarju uspelo dobiti izvode vseh časnikov, ki so izhajali v slovenskih deželah in med izseljenci. Tako je leta 1905 na magistratu nastal poseben oddelek, ki je deloval kot prva slovenska časnikarska knjižnica. Slovanska knjižnica zato še danes poleg drugega gradiva hrani in izposoja vrsto slovenskih pokrajinskih listov, ki so izšli do prve svetovne vojne, ter zbirko slovenskih in tujezičnih knjižnih redkosti, s katerimi se lahko pohvali samo nekaj podobnih (nearhivskih) ustanov v Sloveniji. Dokument, ki je leta 1946 opredeljeval novonastalo Slovansko knjižnico kot ljubljansko okrožno študijsko knjižnico, je kot posebno nalogo knjižnice določal sistematično zbiranje, strokovno obdelovanje, hranjenje in predstavljanje knjižničnega gradiva, ki zadeva Ljubljano in okolico s kulturnozgodovinskega, umetnostnega, znanstvenega, socialnega in gospodarskega vidika. Ta domoznanska naloga se je, poleg naloge zbiranja in hranjenja gradiv v slovanskih jezikih, v Slovanski knjižnici izvajala kot redeča nit njenega delovanja prav do današnjih dni. Te usmeritve so ostajale nespremenjene skozi desetletja delovanja in tako je knjižnica izoblikovala prepoznaven karakter kot študentom in raziskovalcem dragocena in prijazna humanistična študijska točka. Leta 2000 je ob pomoči Mestne občine Ljubljana rešila hud prostorski problem v starem Turjaškem dvorcu tako, da se je skupaj s splošno Knjižnico Bežigrad naselila v obnovljeni stavbi nekdanje Kuverte za Bežigradom, na Einspielerjevi 1, kjer v lepo urejenih in sodobnih prostorih domuje še danes. Ko je leta 2008 Mestni svet Mestne občine Ljubljana ustanovil Javni zavod Mestna knjižnica Ljubljana, je poleg petih splošnih knjižnic v ta okvir vključil tudi Slovansko knjižnico, ki je v notranji organizaciji MKL prevzela naloge specializiranega Centra za domoznanstvo in specialne humanistične zbirke.

Razstavna in prireditvena dejavnost kot temelj za domoznansko raziskovanje

V okviru domoznanskih dejavnosti v Slovanski knjižnici pripravljamo obsežnejše tematske razstave, s katerimi izbrano ljubljansko temo vsestransko prikažemo z več zornih kotov: predstavimo tako knjižna gradiva, s katerimi razpolagamo sami, kot tudi pritegnemo k sodelovanju muzeje, ustrezne oddelke Arhiva Slovenije, tako da zajamemo tudi neknižne eksponate, razstavo pospremimo s predvajanjem filmskih vsebin. S to metodo zberemo veliko količino gradiva, ki pomembno osvetljuje neko poglavje kulturne zgodovine Ljubljane v navezavi na mestno arhitekturo ali etnološko posebnost. Dejavnost smo oblikovali kot domoznanski cikel z naslovom *Ljubljana med nostalgijo in sanjami* in z njegovim izvajanjem smo začeli januarja leta 2010. Ker pa z razstavami kljub promociji dosegamo le omejen krog uporabnikov knjižnic, veliko količino zbranih gradiv in podatkov oblikujemo tudi kot publikacijo. Tako želimo ponuditi domoznanske vsebine o Ljubljani šolam, da jih lahko uporabijo kot podporo izobraževalnemu procesu, doseči tudi tiste meščane, ki v knjižnice ne zahajajo, promovirati domoznanstvo in doseči širše zavedanje, kakšen je pomen te dejavnosti in njena korist za mesto.

Vsebine in ustvarjalci prvega letnika

Prispevki so večinoma delo naših bibliotekarjev, ki tako v pisno obliko prelivajo vsebine, že zbrane in obdelane za pripravo domoznanskih tematskih razstav in prireditev. Obenem smo poskrbeli, da jih s svojega zornega kota osvetljujejo tudi gostujoči strokovnjaki. Tako je v letu 2012 prva številka prvega letnika prinesla prispevke naših bibliotekarjev Jurija Primožiča, Maše

Šipič, Simone Pečenik, Nele Križnik Primožič in mag. Teje Zorko. Skupaj z zgornjimi prispevki sodelujočih strokovnjakov dr. Vlada Kotnika in ravnateljca Železniškega muzeja Mladena Bogiča smo osvetlili troje ljubljanskih točk, ki so se nam zdele zanimive in po svoje ključne v urbanem razvoju prestolnice: operna hiša, glavni kolodvor in stari Plečnikov stadion. Gre za mestne točke, ki so ne le zgodovinsko pomembne, ampak so se obenem znašle v različnih fazah prenove v novo podobo. Zato smo na eni strani iz zakladnice zgodovinskega spomina (našega obsežnega knjižničnega gradiva) predstavili nostalgijo, pogled nazaj, obenem pa smo se trudili predstaviti tudi sanje, vizijo razvoja ali prenove teh točk v bližnji prihodnosti; tako smo npr. sledili loku od prve litografije v Kmetijskih in rokodelskih novicah, ki prikazuje pred vlakom, »lukamatijo« bežeče splašene konje v vpregi, do makete načrtovanega sodobnega potniškega centra, ki ga Ljubljana danes že hudo potrebuje... V drugem zvezku smo se osredotočali na to, kar nam gradivo z naših knjižničnih polic lahko pove o ulicah našega domačega mesta. Sprehod po ljubljanskih ulicah in trgih namreč lahko opravite tudi tako, da se s knjigo v roki podaste skozi njihovo zgodovino in ji sledite prav do današnjega dne; s svojimi prispevki so bibliotekarji mag. Kristina Košič Humar, Jana Pinterič in mag. Gašper Hudolin (ob pomoči sodobnega pogleda skozi objektiv kolega Matjaža Bizjaka) poskusili narediti prav to. Pripravili so zgodovinski prerez ene najbolj zanimivih ljubljanskih ulic, Tržaške ceste, ter časovni sprehod od začetkov do današnjega preroda znamenitega Kongresnega trga.

Vsebine in ustvarjalci drugega letnika

V letu 2013 smo prvo številko drugega letnika revije posvetili prometnim temam – kolesarji, ki jih danes v Ljubljani razveseljuje zelo priljubljeni bicikel(j), so namreč neizogibni del ljubljanskega prometa že od konca 19. stoletja. Takrat pa svoboda premikanja ni bila vedno vseh prav vsem. Leta 1898 je tako razburila Antona Aškercu, da je v podlistku Slovenskega naroda objavil spis *Ali naj dame kolesarji* prav v času, ko je postal skrbnik gradiva Mestnega arhiva, katerega del še danes hrani Slovanska knjižnica. Več o tem lahko izveste v prispevku dr. Boruta Batagelja, direktorja celjskega Zgodovinskega arhiva, avtor številnih knjig mag. Tadej Brate pa predstavlja ljubljanski tramvaj in vlogo železnice na ulicah v preteklosti in v modernih mestih. Sledimo lahko zgodbi od prve tramvajske remize na Vodmatu do uvedbe trolejbusnega prometa, s katerim je posedanje na lesenih tramvajskih klopi počasi postalo le še del ljubljanske nostalgije. S pregledom starega tiska in zanimivimi poudarki iz gradiva Slovanske knjižnice temo številke zaokroža prispevek bibliotekarke Jane Pinterič.

Druga številka v celoti povzema pri občinstvu zelo lepo sprejeto razstavo o bogatih vonjih in okusih kulturne dediščine na področju gastronomije in kulinarike; razstava je gostovala tudi v drugih knjižnicah in sproti nabirala še dodatno gradivo, pobude in ideje, tako da je avtorica, bibliotekarka mag. Kristina Košič Humar, z vsem zbranim zapolnila kar celo številko. Poleg popisa obsežne zbirke kuharskih knjig od najstarejše iz leta 1792 prek več izdaj Vodnikov do sodobnih kuharskih priročnikov prispevek prinaša tudi marsikateri še danes povsem uporaben kuharski recept, da lahko gre tudi kulturna dediščina, kakor ljubezen, skozi želodec. Tako nas najnovejša številka publikacije opominja, da kulturna dediščina ni nekaj mrtvega in bolj ali manj davno preteklega, temveč je živa in dejavna v našem vsakdanjem življenju, čeprav se tega vedno ne zavedamo – pravzaprav je z nami vsakič, ko vzamemo v roke kuhalnico. Prijetno branje torej in morda tudi dober tek!

(Mag. Teja Zorko je vodinja Slovanske knjižnice, Centra za domoznanstvo in specialne humanistične zbirke pri Mestni knjižnici Ljubljana.)

MILIJONTI OBISKOVALEC NA LJUBLJANSKEM GRADU

Foto: Miha Mally

Milijonti obiskovalec Ljubljanskega gradu v letu 2013 gospod Bine Novak in Lizo in Anžetom ter predstavnik Ljubljanskega gradu gospod Stane Miklavc.

Le nekaj dni pred iztekom starega leta, 28. decembra, smo na ljubljanskem gradu dočakali milijontega obiskovalca v letu 2013. Zastavljeni cilj ob ustanovitvi zavoda aprila 2011, da bi osrednjo turistično točko v mestu v prihodnjih letih obiskalo milijon obiskovalcev letno, je tako dosežen.

Glede na to, da so številni programi in vsebine na ljubljanskem gradu brezplačni in je Grad tudi priljubljeno sprehajališče – ljubljanski gornji trg, smo v letu 2012 na zgornjo postajo vzpenjače in ob glavni vhod namestili števec prehodov. Na ta način lahko beležimo število obiskovalcev. V letu 2012 smo se zastavljenemu cilju že približali, števci prehodov so zabeležili 952.738 obiskovalcev.

28. decembra 2013 pa smo na vhodu v ljubljanski grad dočakali milijontega obiskovalca v letu 2013. Pričakali in čestitali smo gospodu Binetu Novaku iz Ljubljane, ki je na grajski sprehod prišel z otrokoma. Sprva malo presenečen, saj ni zasledil, da pričakujemo milijontega obiskovalca, že v naslednjem trenutku pa zelo vesela družina se je razveselila kulturničnega razvajanja za dve osebi v Restavraciji Strelec na Gradu, velike košare slovenskih dobrot iz Gostilne na Gradu, darila Galerije domače in umetnostne obrti Rustika, najmlajša pa sta se najbolj razveselila naše maskote – grajskega zmajčka Francija. Gospod Novak nam je še zaupal, da na ljubljanski grad pogosto prihaja tudi s kolesom – za trening, tudi otroka sta na Gradu že bila, tudi z vrtcem.

Sicer pa je prav na ta dan pred sedmimi leti svojo prvo vožnjo doživela tudi tirna vzpenjača na ljubljanski grad, ki je do konca leta 2013 prepeljala že 1.814.685 potnikov.

Vladimir Braco Mušič

(19. 12. 1930 – 8. 1. 2014)

Foto: Boštjan Martinjak

Prof. Vladimir Braco Mušič

Umrl je naš Vladimir Braco Mušič

Mag. Miran Gajšek

Zaradi Vladimirja Braca Mušiča si obiskovalci v Splitu ne ogledujejo samo Dioklecijanove palače, temveč tudi stanovanjsko soseso Split 3, so na Hrvaški radioteleviziji sporočili 10. januarja 2014. Humane megastrukture dalmatinskega mesta so z optimizmom navdajale tudi znamenito in sicer vedno kritično Jane Jacobs, ki je napisala: »Split 3 me navdaja s velikim optimizmom.« (Split 3 makes me feel so optimistic.) Naša dolžnost v naši državi pa je, da ponovno ovrednotimo njegovo vsestransko delovanje, da stalno skrbimo za res obsežno in izjemno kvalitetno zapuščino. Bracova zapuščina ima seveda veliko obrazov, bil je profesor, direktor, teoretik urbanizma, predsednik komiteja, podžupan, svetovljan ... predvsem pa vsestranski ustvarjalec in lucidni mislec, skratka, delal je vsepovsod in bil vsepovsod, kjer je dišalo po urbanizmu in planiranju.

Vladimir Braco Mušič je bil velik urbanist in velik človek, bil je ustvarjalec na področju urejanja prostora, regionalnega in prostorskega planiranja, bajk in resničnosti urbanizma, urbanistične politike in kritičnega odnosa do politike ... arhitekture, oblikovanja nakita in slikarstva. Pisal je kvalitetno in pisal je veliko, od člankov v časopisih in strokovnih revijah do obsežnih temeljnih raziskav. Pisal je še kot študent v Naše razglede kot Akant, psevdonim Musa Klarič je uporabljal v osemdesetih letih, ko je pisal v »svoj« časnik Dnevnik; vsega se pač ni dalo povedati zelo direktno. Kot beremo v njegovem življenjepisu, je napisal »več kot 400 raziskovalnih poročil in člankov v strokovnih revijah v drugih publikacijah v Sloveniji, bivši Jugoslaviji in inozemstvu.«

Vladimir Braco Mušič je bil naš profesor na Fakulteti za arhitekturo od 1980 do 1990 in pozneje na Oddelku za krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete, bil je gostujoči profesor na Wayne State University v Detroitu in na University of Washington v Seattlu, predaval je na podiplomskih študijih v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu, Sarajevu in Splitu. Povedal nam je, med množico predavanj, zgodb, anekdot ..., da so na podstrešju mestne hiše v Minneapolisu še vedno urbanistični načrti Janeza Jagra. Njegovi diplomanti smo obdelali različne tematike, od gledališča na Ljubljani, prek arhitekturnih projektov ureditve Sv. Križa na italijanski strani Krasa do urbanističnih in regionalnih prostorskih planov. Od 1959 do 1996 je bil zaposlen na Urbanističnem Inštitutu Republike Slovenije, od leta 1974 do 1980 je bil direktor, v devetdesetih letih kot znanstveni svetnik. Začel je kot sodirektor ameriško-jugoslovanskega projekta študij regionalnega in urbanističnega planiranja, s katerim smo v naši domovini zgledno sledili svetovni teoriji, metodologiji in praksi urbanizma ter regionalnega planiranja. Kot predsednik mestnega Komiteja za urbanizem in okolje 1980–1986 ter podpredsednik Skupščine Mesta Ljubljane je v letih 1986–1988 deloval v Mestu Ljubljana, tudi pod njegovim vodstvom je v osemdesetih letih je glavno mesto republike izdelalo in sprejelo plan Ljubljana 2000. Zaradi široke osebnosti je bil v Mestu zadolžen za marsikaj, med drugim je bil tudi predsednik Komisije za odnose z verskimi skupnostmi. Omenimo še pomembnejša avtorska dela v avtorskih skupinah: soseska Ruski car in Split 3 in Maribor jug. Bil je človek skupinskega interdisciplinarnega dela, hkrati pa je bilo popolnoma jasno, da je bil on vodja. Bil je član Društva arhitektov Ljubljana, Društva urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije, bil je konzultant OZN, Evropske komisije in OECD.

Verjetno zadnji javni nastop Vladimirja Braca Mušiča je bil 11. junija 2013, ko je kot eden izmed govornikov ob odprtju razstave hrvaškega akademika Dinka Kovačiča v obsežnem nagovoru opisal skupno delo in spomine na ustvarjanje v sedemdesetih letih v Splitu.

Da, zelo dolgo in izjemno uspešno je bilo Bracevo življenje. Naj nam bosta njegova osebnost in njegovo delo zgled in opomin, da ponovno vsi skupaj nadaljujemo s strokovnim ustvarjanjem in z odgovornim upravljanjem našega prostora! Naj nam bosta njegova osebnost in njegovo delo tudi naloga, da primerno uredimo njegovo obsežno in bogato zapuščino.

(Poslovilni nagovor mag. Mirana Gajška na Plečnikovih Žalah 13. januarja 2014.)

Vladimirju Bracu Mušiču v slovo

Ana Nuša Kerševan

Zadnjič se poslavljamo od našega dragega prijatelja Vladimirja Braca Mušiča, spoštovanega profesorja, v svetovnih strokovnih krogih cenjenega arhitekta, urbanista in krajinarja, umetnika in publicista. Poslavljamo se od velikega človeka, ki bo ostal v našem trajnem spominu.

Vsako slovo je težko, še posebej takrat, ko veš, da je za vedno odšel človek, ki je imel izjemno znanje, ki ga je vse življenje nesebično prenašal na druge, in še toliko načrtov, ki bi jih rad uresničil.

Dragi Braco! Ko smo se pred dobrim mesecem družili na našem tradicionalnem prednovoletnem srečanju nekdanjih sodelavcev na ljubljanskem magistratu, smo bili veseli, da si bil med nami. Želeli smo ti vse dobro in predvsem zdravja ter da se kmalu spet najdemo. Nihče ni razmišljal o tem, da se bomo tako kmalu morali posloviti za vedno.

Čprav se v mladosti nisva poznala in sva začela tesneje sodelovati pred dobrimi tridesetimi leti, se mi zdi, da sva se poznala vse življenje. V sodelovanju v predsedstvu mestne ljubljanske skupščine sem se od tebe ogromno naučila, predvsem o Ljubljani, ki si jo poznal v vseh podrobnostih. Kot izjemen svetovljan in poznavalec vseh kontinentov in velikih mest si imel to naše mesto izredno rad in si zato tudi veliko prispeval za njegovo podobo, ureditev, razvoj ter ohranjanje naravne in kulturne dediščine pa tudi za uveljavitev Ljubljane v svetu.

Kot dolgoletni mestni urbanist in v enem mandatu tudi podpredsednik mestne skupščine si vedno prihajal z novimi idejami, z novimi načrti, ki si jih znal z vztrajnim delom tudi uresničiti. Vedno si našel čas za pogovor, za izmenjavo idej in mnenj, za sodelovanje s sodelavci ter za usposabljanje in uvajanje v delo novih mladih ljudi. Usposobil si veliko generacij arhitektov, urbanistov in krajinarjev.

Ko sva prenehala delati skupaj v Ljubljani, sva se ponovno srečala v prvem slovenskem LIONS klubu. Tudi tu si skušal skupaj z najinimi prijatelji s svojim občutkom za humanizem doprinesti k razreševanju človeških problemov. Vedno si v naše delovanje vnašal nekaj novega, izvirnega in zanimivega. Pogrešali smo te, ko ti zdravje ni omogočalo, da bi bil več z nami, vendar smo bili vedno veseli, kadar si se nam pridružil, še posebej na naših pomladnih srečanjih v Bohinju, ki ti je bil tako pri srcu.

Ohranjal si tudi izjemno spoštovanje do svojih predhodnikov, ožje in širše družine, profesorjev, kolegov in prijateljev, ki jih ni bilo malo. Ta svoj odnos do preteklosti in prejšnjih generacij, pa tudi bodočih si v kratkem odstavku predstavil v uvodu prve knjige svojega življenjepisa *Otroštvo v znanerju vojne*.

V razmišljanje si nam pustil besede, ki so bile tvoje življenjsko vodilo in jih danes ponavljam nam vsem: »Vedel sem, da mi bivanje v nekem času in prostoru narekuje pravila obnašanja. Zavedal sem se, da sem bil zraven pri velikem podvigu, podvigu, ki je na žalost zastal in se kasneje sprevrgel v nekaj, na kar takrat nismo računali. Nekaj rodov za nami se bodo ljudje, verjetno spet v času grozotnih kriz človeštva, lotili novih podvigov. Tako kot morda oni tudi mi nismo mogli vedeti za vse silnice, ki so pogojevale naš projekt in naše vedenje, vendar smo delovali iskreno in z vero v boljši jutri.«

Tudi, ko ne boš več med nami, se te bomo spominjali kot dobrega človeka in iskrenega prijatelja, le prikrajsani bomo za srečanja s teboj, za tvoje izkušnje, široke poglede in veliko znanje. Hvala ti za vse, kar si nam dal v svojem bogatem ustvarjalnem življenju.

Soprog Seti in sinu Mihi ter sorodnikom izrekam naše iskreno sožalje.

(Poslovljni nagovor častne meščanke Nuše Kerševan na Plečnikovih Žalah 13. januarja 2014.)

Poklon spominu Vladimirja Braca Mušiča

Prof. Janez Koželj

Spoštovana družina in svojci, kolegice in kolegi!

Prav je, da se poklonimo spominu Vladimirja Braca Mušiča tukaj, v dvorani Mestnega sveta v Mestni hiši, ki predstavlja simbol tako za urbs kot civitas, katerima je pokojnik posvetil svoje življenje. Prav je tudi, da smo se tukaj še enkrat zbrali njegovi sodelavci in kolegi vseh generacij in iz vseh ustanov, kjer je dolga leta delal in služboval.

Vladimir Braco Mušič je bil arhitekt, urbanist, raziskovalec, profesor, publicist, mislec, kritični razumnik in politik, bil je markantna in vsestranska osebnost, takšna, kakršni so bili renesančni arhitekti – filozofi. Po svojem nazoru je bil humanist, moralni urbanist, kulturalist, bil je levičar, zavzemal se je za napredne ideje in jih podpiral, bil je socialno občutljiv in družbeno angažiran. Izžareval je karizmo, vzbujal je spoštovanje, imel je pronicljivo intuicijo.

Bil je velik človek.

Poleg drugih zaslug za razvoj mesta mu je Ljubljana najbolj hvaležna za najlepšo stanovanjsko sosesko pri Ruskem carju, ki jo je načrtoval z Marjanom Bežanom, Nives Starčev in arhitektom Štrukljem leta 1965. Ta soseska, ki sledi idealom ožarčenega mesta, je skladno vpeta v vaško okolje Ježice in mestni obris, njena lepo razčlenjena skupinska oblika zaznamuje mestni rob na eni in obuja zamisel stanovanjske ulice ter trga v kontekstu zazidave velikega merila na drugi strani.

Skrb za kulturo oblikovanja in vzdrževanja naselij, krajine in arhitekture je bila po njegovem ključnega pomena za zdrav razvoj družbe. Posebej je opozarjal na kulturno vrednost prostora, ki da je zaradi različnih razvojnih potreb in ambicij še posebej ranljiva.

V okviru priprav novega učnega načrta leta 1981 je kot profesor urbanizma in vodja Katedre za urbanizem poskrbel za kontinuiteto poučevanja in raziskovanja urbanizma na šoli za arhitekturo ter postavil izhodišča za njegov razvoj. Po svoji intelektualni moči in razgledanosti je nasledil vlogo profesorja Edvarda Ravnikarja, ki je s svojim načrtovalskim delom utemeljil moderni urbanizem pri nas.

V svojem seminarju je uvedel timsko delo in mentorski svet ter dal priložnost mladi generaciji, da se preizkusi tudi v pedagoškem delu. Poslanstvo arhitekture je razumel kot tisto specifično vejo človekove kulturne dejavnosti, ki oblikuje prostore bivanja v najširšem pomenu te besede. Prvi je opozoril na razkorak med formalno in dejansko kvalifikacijo pri razlagi meril za pridobitev akademskih nazivov. Usposobljenost za vodstvo predmetov iz urbanizma naj bi po njegovem mnenju izvirala iz specifične narave strokovnega področja. Vpeljal je oblikovalsko komponento v urbanistično načrtovanje, priznana umetniška usposobljenost je začela postajati enakovredna znanstveni. S tem se je začela odpirati možnost za pedagoško delo tudi arhitektom in urbanistom, ki so se uveljavili pri načrtovanju in gradnji.

V njegovem programu študija urbanizma je bilo temeljno izhodišče človek kot družbeno bitje in njegovo življenjsko okolje. Ob tem se je zavzemal, da bi tudi v naši malomestni družbi začelo prevladovati mnenje o tem, da so mesta generatorji vseh vrst inovacij in motorji sodobnega storitvenega gospodarstva. Skratka, človekovo naselje naj bi bilo treba po njegovem videti kot orodje in objekt razvoja – strateški pogled, ki se pri nas še dandanes ni povsem uveljavil.

Največja in najbolj pomembna zasluga profesorja Vladimirja Braca Mušiča je v tem, da je v pravem času odprl šolo za arhitekturo ter usposobil in povabil v pedagoško delo tudi mlajšo generacijo, ki si upa več tvegati, ki laže sprejema novosti in je zaradi svojega položaja praviloma kritična do vsega, kar jo omejuje. Na ta način je v prelomnem trenutku začrtal razvoj ljubljanske šole za arhitekturo in sprožil proces njene preobrazbe, ki traja še danes. Njegova zamisel je bila tudi skupna fakulteta za celostno urejanje in oblikovanje prostora, ki naj bi združila vsa strokovna področja prostorskega načrtovanja, urejanja krajine, urbanizma in arhitekture pod skupno streho.

Svojim naprednim pogledom in drži svetovljana je ostal zvest vse do konca življenja.

Dal nam je zgled in znanje, da lahko nadaljujemo njegovo poslanstvo.

(Poslovljni nagovor podžupana prof. Janeza Koželja na žalni seji v Veliki sejni dvorani Mestne hiše 16. januarja 2014.)

ZDENKA GOLOB, GRAFIKE (10. 12. 2013 DO 16. 2. 2014)

RAZSTAVA V MEDNARODNEM GRAFIČNEM LIKOVNEM CENTRU

Breda Škrjanc

Zdenka Golob, grafičarka, slikarka, ilustratorica in pedagoginja, se je rodila 20. 2. 1928 pri Sv. Trojici (Gradišče) v Slovenskih goricah. Njena pot do akademske izobrazbe je bila neobičajna in nič kaj preprosta. Obiskovala je meščansko šolo v Lenartu, kasneje trgovsko šolo na Ptuj. Njeno šolanje je prekinila druga svetovna vojna. Po njej se je zaposlila kot navadna delavka v mariborski tekstilni tovarni MTT, kjer je delala tri leta. V tem času je obiskovala slikarske tečaje, ki so jih prirejali mariborski likovniki, in ob njih je zrasla ideja, da bi se vpisala na Akademijo za likovno umetnost v Ljubljani. Študirala je v razredu profesorja Gojmirja Antona Kosa. Med študijem si je ustvarila družino. Po diplomu leta 1954 se je družina najprej preselila v Novo mesto, nato nazaj v Ljubljano. V tem času je veliko ilustrirala. Leta 1968 je dobila status svobodne umetnice. Leta 1979 je za razstavo, ki jo je leto prej pripravila za galerijo Labirint v Ljubljani, prejela nagrado Prešernovega sklada.

Umetniški opus Zdenke Golob je izrazito samosvoj. Blizu je Ljubljanski grafični šoli, izhodišča njenega ustvarjanja pa odstopajo od prepoznavnih elementov slovenskega povojnega modernizma. Ustvarja v klasičnih grafičnih tehnikah globokega tiska, jedkanici, akvatinti in suhi igli; v teh tehnikah so nastala tudi njena najboljša dela – cikli *Hercegovina*, *Zavrženo*, *Pietà* ... V sedemdesetih letih osrednje mesto v njenih delih zavzamejo lutke, po katerih je avtoričino delo v slovenskem prostoru najbolj znano in so ji prinesle tudi nagrado Prešernovega sklada. Njena zgodnejša cikla *Hercegovina* in *Za sledjo izginelega poletja* iz začetka sedemdesetih let prejšnjega stoletja, ki sta ju navdihnili arhaično okolje Hercegovine in Makedonije, pa sta, kljub svoji umetniški dognanosti, razmeroma neznana.

Za umetniško ustvarjanje Zdenke Golob so od vsega začetka značilni formalni dualizem, ki ga najbolj jasno kaže jukstapozicija abstraktnih likovnih prvin in poenostavljenih realnih oblik, ljubezen do barve, ki jo ves čas uporablja zelo premišljeno, saj njenim delom dodaja asociativni in pripovedni učinek ter skop motivni svet. Redko se namreč zadovolji zgolj z eno različico motiva. Motive neprestano preizkuša in spreminja, kot da je vsakič znova presenečena nad končnim izidom in kot da hoče vedno znova iz motiva izluščiti nekaj več. Isto ploščo obdeluje toliko časa, da iz nje iztrgati vse, kar ji lahko ponudi. Nastanejo odtisi vmesnih stanj, z uporabo barve pa isti motiv dobi še različne atmosferske učinke. Verjetno je to tudi razlog, da njena grafika večinoma nastaja v ciklusih.

Umetnica je prepričana, da motivna raznovrstnost in atraktivnost nista potrebni, ker se dodana vrednost kaže v pretehtanem odzivu na probleme prostora in časa tudi z večkratno ponovno uporabo matrice. V tem je izražen zelo sodoben koncept. Zdenka Golob je bila tudi ena prvih umetnic, ki so za svoje ilustracije uporabile kolažiranje z različnimi recikliranimi materiali.

Razstavo Zdenke Golob je Mednarodni grafični likovni center pripravil ob njeni 85-letnici in kot poklon avtorici, katere opus še ni doživel večjih javnih predstavitev. Retrospektivna razstava in spremljajoči katalog o življenju in delu Zdenke Golob ponujata izjemno priložnost vpogleda v celoten grafični opus umetnice, katere dela lahko označimo za pravo odkritje v sodobni slovenski umetnostni zgodovini.

Plakat za razstavo grafik Zdenke Golob v Mednarodnem grafičnem likovnem centru.

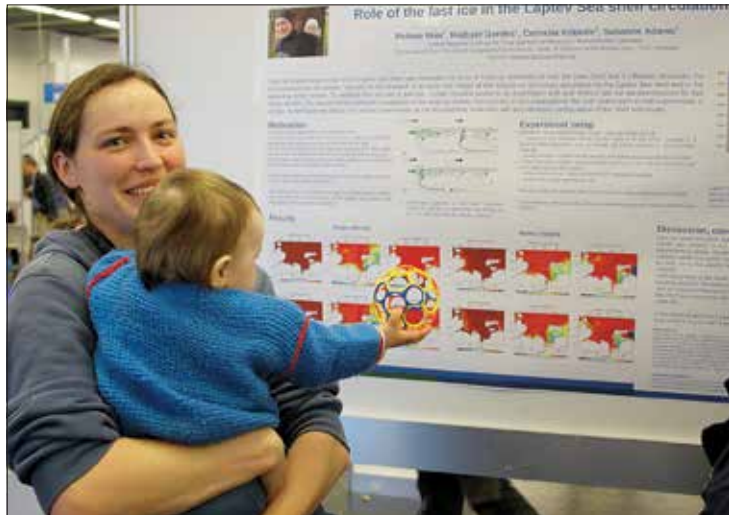

Foto: osebni arhiv

Polona Itkin na kongresu IGU na Dunaju 2012 s hčerko Vesno pred svojim posterjem.

Znanstvenica Polona Itkin

Nada Breznik

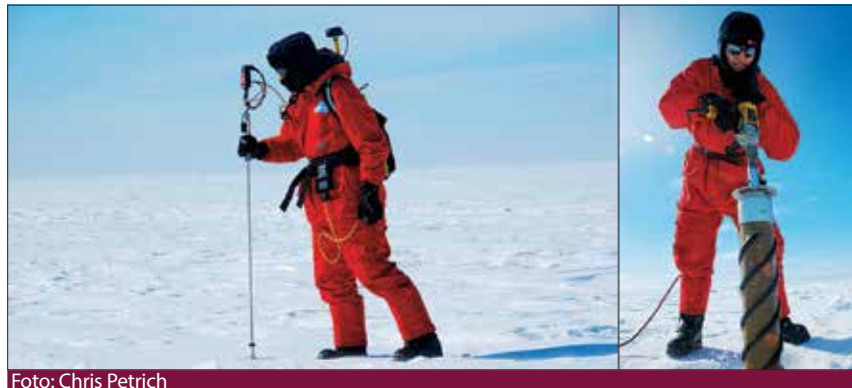

Foto: Chris Petrich

Polona meri globino snežne odeje na morskem ledu.

Študij in kariera Polone Rozman, danes poročene Itkin, se zdi kot velika pustolovščina, vredna mojstra Julesa Verna, kot splet naključij in sreče, ki človeka pripeljejo tja, kamor si je v sanjah želel priti. Vendar je ta mlada ženska že zgodaj dajala slutiti, da ima v sebi neverjetno notranjo stabilnost, gotovost in občutek za stvarnost, ki jo trdno priklepa na tla. Koliko radovednega in discipliniranega duha je v njej, kako močno si želi priti stvarjem do dna, so razkrivali podatki o njenih študijskih in raziskovalnih dosežkih, zajeti v obsežnem spisu že na začetku podiplomskega študija. Kot štipendistka MOL je bila predlagana in nato tudi izbrana za predstavnico Slovenije na srečanju *100 mladih talentov iz vse Evrope*, ki je v organizaciji Odbora regij in Evropske komisije potekalo leta 2009 v Bruslju v okviru evropskega leta ustvarjalnosti in inovativnosti. Pot, ki jo je vodila iz Ljubljane v Španijo, na Finsko, z ledolomilcem na vzhodno Arktiko, na morski led Aljaske, na univerzo v Sankt Peterburg in Bremen in nazadnje na Inštitut Alfreda Wegenerja, Helmholtz center za polarne in morske raziskave v Nemčiji, kjer je od letos zaposlena kot podoktorska raziskovalka, je prej kot z naključji in srečo povezana z izkoriščenimi priložnostmi, z vztrajnostjo in odličnimi študijskimi rezultati, ki so ji omogočili pridobitev tujih raziskovalnih štipendij, odpirali vrata prestižnih univerz in raziskovalnih centrov. Da je povsem upravičila zaupanje in naložbe, pričajo številne objave in članki v strokovnih in znanstvenih revijah (*Polar Research, Ocean Dynamics, Journal of Geophysical Research – Oceans*), sodelovanja na znanstvenih konferencah (simpozij IGS – International Glaciological Society o morskem ledu na Norveškem leta 2010, na kongresu European Geophysical Union - EGU leta 2012, delavnici foruma za sintezo numeričnega modeliranja in meritev Arktike lanskega leta v ZDA), in številni načrti, ki jih ob otrocih in možu znanstveniku še želi uresničiti.

Odločila si se za zelo zahteven študij oceanografije, ki je potekal večinoma v tujini.

Kako je prišlo do te odločitve in kje vse si študirala?

Po končanem študiju geografije na Ljubljanski filozofski fakulteti sem se počutila, kot da še vedno nisem čisto tam, kjer sem hotela biti. Študij je bil zelo zanimiv, včasih tudi naporen in nikakor mi ni žal, da sem se odločila zanj. Potovanja, terensko delo in druženje s kolegi iz Društva mladih geografov so moji najlepši spomini iz tega obdobja. Proti zaključku študija je naš oddelek ravno začel spodbujati mednarodna sodelovanja in izmenjave v okviru programov EU. Zgrabila sem priložnost, ki se je skoraj sama ponujala in si s Socrates-Erasmus študentsko izmenjavo podaljšala zadnji letnik študija z dvema semestroma geografije v Sevilji. Tam sem se dokončno navdušila za oceanografijo in daljinsko zaznavanje. Ker službe s kombinacijo teh dveh strok takrat v Sloveniji zame ni bilo najti, sem že med pisanjem diplomske naloge navezala stike z inštituti na Finskem, s katerimi smo se dogovorili za študentsko prakso prek programa EU - Leonardo da Vinci. Na Finskem sem odkrila izziv severnih širin in se vpisala na mednarodni magistrski aplikativnih polarnih znanosti v Sankt Peterburgu. Pri tem mi je uspelo najprej pridobiti štipendijo SAZU, potem pa še Mestne občine Ljubljana. Potem je prišlo logično nadaljevanje z doktorskim študijem na Alfred Wegener Institutu v Bremerhavnu v Nemčiji.

Kaj konkretno si raziskovala v okviru doktorskega študija in kako je potekalo tvoje raziskovalno delo?

Alfred Wegener Inštitut za polarne in morske znanosti je nemški državni inštitut z okoli 800 zaposlenimi raziskovalci, ki imamo na voljo raziskovalne postaje na Severnem morju, Arktiki in Antarktiki, ekspedicije na ladjah, ledolomilcih in letalih, številne laboratorije in navsezadnje tudi »superračunalnik«, ki ga uporabljamo tisti, ki se ne udeležujemo polarnih ekspedicijskih pogost, ampak raje sedimo pred zaslonom in se »igramo« z numeričnim modeli podnebnja. Vsi skupaj smo člani mednarodne srenje podnebnih znanstvenikov in vsak od nas se trudi prispevati k razumevanju podnebnega sistema za našim planetu. Vsak raziskovalec ali skupina raziskovalcev prispeva svoj košček sestavljanke v veliki sliki. Moj košček je na primer preučevanje vpliva mobilnosti morskega ledu v Arktiki na lastnosti in morske tokove v oceanu. Moje glavno orodje za raziskave je numerični model morskega ledu in oceana, uporabljam pa tudi podatke, ki so jih zbrali moji kolegi s pomočjo daljinskega zaznavanja (satelitski posnetki) in neposrednih meritev na ekspedicijah.

V času priprave doktorata si se poročila in rodila dvojčka. Kako si usklajevala materinske in študijske obveznosti?

Imeti obenem kariero raziskovalke in družino je moj največji dosežek. Za starše je v Nemčiji je dobro poskrbljeno, saj imamo pravico do denarnega nadomestila za starševski dopust do 14 mesecev po rojstvu otroka. Pri rojstvu dvojčkov so na voljo dodatni finančni bonusi. Naš

inštitut ima organizirane jasli, kjer imamo zaposleni možnost varstva otroka do 3. leta starosti. Najvažnejša pa je seveda trdna partnerska naveza. Moj mož je bil na starševskem dopustu šest mesecev, čeprav je tudi on doktorski študent. (Na kongresu European Geophysical Union - EGU leta 2012 na Dunaju sta aktivno sodelovala oba – v spremstvu dekle!) Po rojstvu otrok sva oba z možem postala bolj delovno učinkovita. Delo, za katero sva prej potrebovala 10 ur, mora biti zdaj narejeno v 7 urah in pika.

Opozorila znanstvenikov o posledicah podnebnih sprememb za naš planet so prav strahljiva. Kako kot mlada znanstvenica in mamica vidiš prihodnost našega planeta in našega preživetja?

Bolj kot podnebnih sprememb se bojim trenutne svetovne politične, socialne in ekonomske krize. Vodilni politiki in gospodarstveniki vztrajajo pri svojih starih razvojnih načrtih, ki temeljijo na njihovih uspehih v prejšnjem stoletju. Naša naloga je, da zase in za naše prihodnje generacije najdemo pot, ki bo socialno in ekološko odgovornejša. Pogosto imam občutek, da se tudi tema pretečih klimatskih sprememb brez očitnih zaključkov in akcijskih planov uporablja kot zavajanje javnosti namesto iskanja poti iz krize.

Znanstvena dognanja s področji, ki jih pokriva AWI, so danes eksistenčnega pomena. Ali je popularizaciji znanosti danes namenjene dovolj pozornosti? Čemu moramo kot odgovorni posamezniki posvetiti največ skrbi in aktivnosti?

Okoli nas je dovolj informacij, celo preveč. Veliko je nekvalitetnih virov in težko jih je razlikovati od dobrih. Veliko je tudi senzacionalizma v medijih in za znanost na primer sta tako zanimanje človeškega vpliva na podnebne spremembe kot tudi pretiravanje in strašenje enako škodljiva.

Kot posamezniki moramo ostati odprti za nove poti in poglede, ne smemo se pogrezniti v močvirje stalnosti. Morda pa lahko tako najdemo celo izhod iz krize. Na pridobljenem znanju moramo postaviti odgovornost do sveta okoli sebe. Vsakdo izmed nas lahko vpliva na svojo družino, prijatelje, skupnost s svojimi pogledi in dejanji. Bodimo odgovorni in spoštujemo naše okolje, tudi hrano in stvari, ki jih kot potrošniki kupujemo v trgovini. Ali stvar resnično potrebujemo? Kako dolgo nam bo služila? Ali je zdaj sezona za paradiznik? Morda pa je boljše, da se v službo peljem s kolesom ali z javnim prometom kot pa z avtom, čeprav si lahko bencin privoščim brez posebnega odrekanja ... Verjamem, da ključ za boljši jutri, za socialno in ekološko odgovorno pot, leži v znanju. Ne samo v odgovornem ravnanju z informacijo in vseživljenjskem učenju. Nepismenost je na primer še vedno resen problem za plotom civilizacije, ki ji pripadamo. Revni ne potrebujejo (le) humanitarne pomoči, ampak predvsem možnost/odgovornost, da se sami vzdržujejo in odločajo o svojih aktivnostih.

Soočenje znanstvenika Potočnika in umetnika Plečnika

Nagrajena fotografija Gašperja Lešnika

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

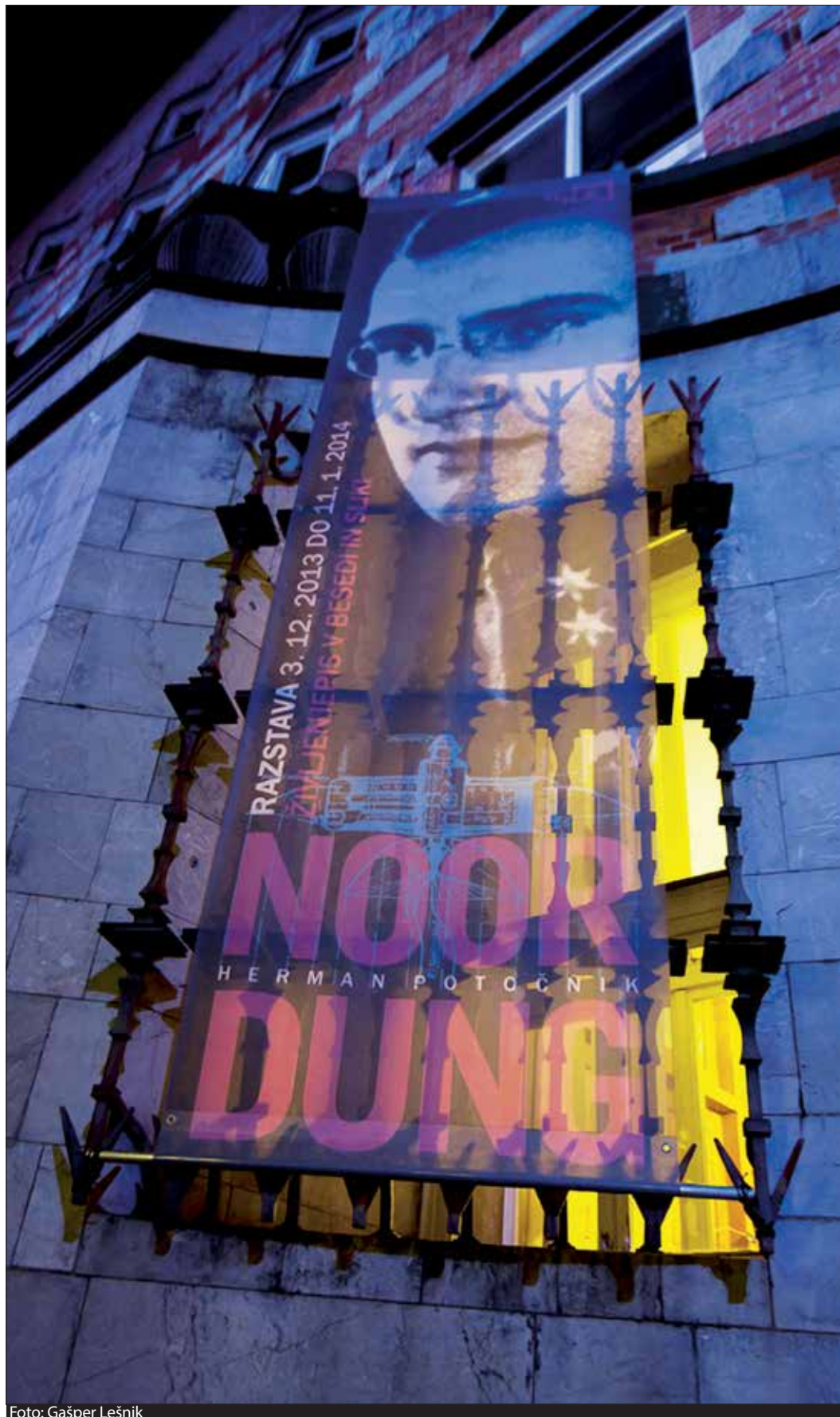

Foto: Gašper Lešnik
Nagrajena fotografija.

Nagrajeni avtor Gašper Lešnik je ob poslani fotografiji pripisal, da se na posnetku srečujeta dva umetnika. In res, ob vsebini motiva trčimo na vprašanje o ustvarjalni vlogi znanstvenika Hermana Potočnika Noordunga in arhitekta Jožeta Plečnika.

Fotografski posnetki so namenjeni ogledu, analizi in oceni, čeprav živimo v času, ko so strokovni kriteriji pogosto nedorečeni, zmedeni. V sodobnih galerijah se pojavljajo ustvarjalci, ki se predstavljajo kot znanstveniki, zato je prišlo do dileme, ali Akademijo za likovno umetnost obravnavamo kot znanstveno in Inštitut Jožef Stefan kot umetniško ustanovo. Se pa pri arhitektu Plečniku zadeva vseeno zaplete, kajti njegovo ustvarjanje je bilo povezano tudi z znanostjo, vendar ne do take mere, da bi ga obravnavali kot znanstvenika. Je pa bil Leonardo da Vinci vrhunski znanstvenik in umetnik hkrati. Motiv nagrajene fotografije je pobudil razmišljanje, ker v simbolnem smislu po naključju predstavlja soočenje vrhunskega znanstvenika astronavtike in vrhunskega arhitekta. Viseča prosojna ponjava, ki je pritrjena na desni strani vhoda stavbe NUK, katere avtor je Plečnik, v obliki plakata vabi na razstavo Noordung, ki v obliki zavese visi pred oknom z umetelno kovinsko pregrado. Platno grafične rešitve je presvetljeno s svetlobo, ki iz notranjosti zgradbe vdira skozi kompozicijo in spominja na vitraž ali TV-ekran. Na vrhu tipografije je vključen tudi portret Noordunga, katerega gornji del ni presvetljen, ampak osvetljen zgolj s hladno ulično svetlobo, kar ponuja simbolni poetični razmislek o zemeljsko-vesoljskih razsežnostih.

Nagrajencu so se najbolj približali naslednji avtorji: Maša Gala z odličnimi sekvencami, ki predstavljajo zamegljeno Ljubljansko barje, Pia Ciuha z imenitno zrcalno podobo drevesa na vodi, Goran Jakovac z izredno harmonično podobo ljubljanske Špice, Jasna Rujević s slikovitim zrcalnim motivom na stekleni steni Centra Mobitel in Matevž Peršin s posnetki, ki prikazujejo dinamično prometno podobo mesta. Marti Zorman je uspel barvno zanimiv motiv medveda v živalskem vrtu, Jelena Radusinović kip Pastirčka v parku Tivoli, Maji Kremesec droben vrabček na obrežju Ljubljance, Miomiri Šegina razigran harmonikaš na Mesarskem mostu, Tini Koren plapolajoče zastave ob Slovenski cesti, Tini Ramujkić večerno nokturno na Gosposki ulici, Andreju Zavašniku utrinek na oknu vagona in Ireni Krasnik speči kuža pod drobnim napisom: Erotic massage. Peter Podgorelec je posnel strumno pihalno godbo na Ljubljanski tržnici, Bojan Knežević daljnogled na grajskem stolpu, Roman Šerbec poletni večer ob Ljubljanci, medtem ko je Samo Perat bronasti kip Prešerna preoblikoval v nagubano podobo. Praznično novoletno motiviko s svetlobnimi okrasi so prispevali: Matjaž Leskovar, Andrej Žvan, Marko Paramentič, Nika Bregar, Janez Zalaznik in Jurij Turnšek, slednji celo z angažiranim sporočilom.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Avtor vsakokratnega izbranega posnetka motiva Ljubljane prejme 125 evrov. Fotografije za objavo v naslednji številki pošljite najpozneje do 24. februarja 2014 na naslov: Mestna občina Ljubljana, glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana na CD-ju ali v fizični obliki ali na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Za vse prejete natečajne fotografije si Mestna občina Ljubljana pridržuje pravico, da jih objavi v tiskani in/ali spletni obliki glasila Ljubljana.

Foto: Boris Ponikvar

Nastop Pevskega društva Rožmarin Dravlje ob dnevu samostojnosti v veliki dvorani Doma krajanov 26. 12. 2012.

Foto: Boris Ponikvar

Plesna rekreacija na vajah v veliki dvorani ČS Dravlje 2013.

ČS Dravlje

15 let Pevskega društva Rožmarin Dravlje

Nevenka Šalej, Angelca Stanka Škripec

Začetki

Bilo je maja 1995, v mesecu, ko vsa narava zažari v brstenju novega življenja. Tako je zabrstelo tudi v skupini žena, ki jih je zbrala Vera Natlačen v pevski krožek. Ob večerih so se zbirale in prepevale ljudske pesmi. Javnosti so se prvič predstavile istega leta na srečanju upokojencev v Mostecu.

Septembra 1995 je taktirko prevzela Marta Gamberger, ki je pevke tudi strokovno usposabljala. Društvo upokojencev je kupilo klaviaturo in okrasne rutice, RK Dravlje jim je dal na voljo njihovo sobo za vaje. Nekaj časa je zbor vodila Marjanca Dobnikar. Aktivnost zboru je zaživela, ko je jeseni 1996 taktirko prevzel prof. Franc Demšar, ki je postal tudi organizacijski vodja zboru. Marca 1998 je imel zbor krstno prireditev pod novim imenom *Pevski zbor Rožmarin Društva upokojencev Dravlje*. Septembra istega leta je na ustanovni skupščini iz zboru nastalo *Pevsko društvo Rožmarin Dravlje*. Prva predsednica je bila žal že pokojna Ana Pavlin. Botra zboru sta Anica Černivec in Miro Milošević, direktor Elektrovođa, ki še danes podpirata aktivnosti zboru.

Tako se je začelo. Sledili so številni nastopi in vedno večji uspehi. Po smrti profesorja Demšarja so se do danes izmenjali še trije pevovodje: Mira Cimperc, Renato Dremelj in Marko Tiran, ki zbor vodi še danes. Vsem gre zahvala za njihov umetniški delež pri razvoju zboru. Pevsko društvo Rožmarin Dravlje ima danes dve sekciji. Ženski pevski zbor in plesno rekreativno skupino, ki se imenuje Plesna rekreacija.

Ženski pevski zbor

Pod vodstvom Marka Tirana je zbor zelo napredoval. V teh letih smo priredili številne koncerte: vsakoletni premierni koncert, koncerte po domovih starejših, v zdraviliščih; decembra smo izvedli koncert v Zdravilišču Šmarješke Toplice. Lani smo že četrtri nastopili na odprtem odru Festivala za tretje življenjsko obdobje v Cankarjevem domu, tretjič pa smo se udeležili tekmovanja upokojenskih pevskih zborov v Vrbljenu pri Igu. Vsako leto sodelujemo na prireditvi *Po Prešernovih stopinjah, srečanju ljubljanskih zborov in Taboru slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični*, na različnih prireditvah v ČS Dravlje in drugod.

Dravlje pojejo

Zelo smo ponosni, ker nam je Četrtna skupnost Dravlje zaupala organizacijo prireditve *Dravlje pojejo*. Namen prireditve je srečanje draveljskih pevskih zborov in zborov, v katerih sodelujejo naši krajanje. Prireditev je že tradicionalna, saj smo jo letos izvedli že četrtrič. Sodelujeta tudi oba otroška zboru iz OŠ Dravlje in OŠ Miška Kranjca. Idejna vodinja je

naša predsednica Angelca Stanka Škripec, ki vodi priprave in organizacijo prireditve. Pri tem ji pomaga organizacijski odbor, v katerem so predstavniki Pevskega društva Rožmarin, Turističnega društva in Četrtna skupnosti Dravlje.

Lanska prireditev je pokazala, da se je prireditev ukoreninila, saj smo imeli veliko poslušalcev, tako da je bila dvorana za vse premajhna. Spored koncerta je bil pester in zanimiv, saj je sodelovalo več kot 200 nastopajočih: 2 otroška zboru, 6 odraslih zborov in skupina fantov *Klapa Lumin*, ki je s svojim nastopom gledalce navdušila. Po prireditvi je bilo družabno srečanje ob pijači in jedachi, za postrežbo so poskrbeli člani Turističnega društva Dravlje.

Gallusove značke ob 15-letnici zboru

4. decembra 2013 smo ob naši 15. obletnici priredili jubilejni koncert, na katerem je Zveza kulturnih društev Ljubljana nekaterim našim pevkam podelila Gallusove značke za večletno sodelovanje v zboru. Častno jubilejno priznanje je prejela naša najstarejša pevka Ivanka Stariha, ki letos praznuje devetdeset let in v zborih prepeva že od svojega 15. leta.

Plesna rekreacija

Rekreativna plesna skupina združuje upokojence, katerih skupni konjiček je ples. Delujejo kot samostojna sekcija pod okriljem Pevskega društva Rožmarin Dravlje od leta 2012. V povprečju šteje 35 članov in vadi dvakrat tedensko v dvorani Doma krajanov, ki jo omogoča ČS Dravlje v okviru *Programa Četrtna skupnosti za mladino, aktivno starost in medgeneracijsko sodelovanje*. Člani so zelo raznoliki v plesnem predznanju, vendar so strpni drug do drugega, saj je njihovo poslanstvo vseživljenjsko učenje. So seniorji, radi imajo ples, glasbo in pesem, veselijo se življenja, zato se njihov slogan glasi: *S plesom večno mladi*. Plešejo družabne plesne, primerno svojim letom in zmogljivostim, naučili pa so se tudi nekaterih skupinskih plesov, s katerimi pričarajo sproščeno vzdušje. S skupinskimi plesi so že nekajkrat nastopili v okviru četrtna skupnosti ter ob drugih priložnostih. Poudarek plesne rekreacije je predvsem na kultiviranem druženju ob izbrani glasbi zimelelih melodij. Negujejo prijateljske odnose, razvijajo občutek pripadnosti skupini, vse to pa jim lajša bivanje v dandanašnjem tempu življenja. Vodja plesne rekreacije in prostovoljec Ivan Korelc daje estetiki gibanja v plesu še poseben pomen, zato se njihov moto glasi: *Manj je več*.

Mestna občina Ljubljana oz. ČS Dravlje nam nudi prostore za vaje in nastope, pomaga pa nam tudi z namenskimi sredstvi, predvsem za organizacijo prireditve *Dravlje pojejo*. Pri izvedbi programov pa nam pomaga Turistično društvo Dravlje. Kot del Programa Četrtna skupnosti Dravlje za mladino, aktivno starost in medgeneracijsko sodelovanje delujemo v prostorih na Draveljski 44, kjer ima društvo vaje. V sodelovanju s Četrtno skupnostjo in drugimi društvi prirejamo tudi nastope za občane.

Kontakti: Ženski pevski zbor: 051/ 342 184, angelca_stanka_skrivec@t-2; Plesna rekreacija: 031/ 807 578, plesna.rekreacija@gmail.com.

Četrtni

Foto: Robert Ribič

Pravljicar Stane Ivanov z lutko Bilko v okrožju svoje družine, ki vsa živi s pravljicami.

Pravljicar Stane otrokom pričara tišino

Mirjana Ribič

Srečati pravljicarja v naši lepi Ljubljani je posebna sreča, kajti v času interneta in še drugih vizualnih medijev so starši skorajda pozabili brati pravljice svojim malčkom. Tudi dedki in babice so v časovni stiski, ker imajo veliko dela sami s seboj, mnogi med njimi so aktivni upokojenci, ki se udeležujejo najrazličnejših tečajev aktivnosti za starejše.

Kje smo spoznali Staneta Ivanova?

Kje drugje kot v gozdu oz. v Mostecu pri skakalnici Športnega smučarskega kluba Ilirija. Tam je Stane spremljal trening svojih sinov. Ob spremljanju treninga beseda je dala besedo in tako smo izvedeli, da oče treh otrok piše pravljice. Izdal je CD *Gozdni škrat Bilko in njegovi prijatelji*. Stane Ivanov je doma iz četrtna skupnosti Dravlje. Je poseben človek: skromen, umirjen, iz njegovih oči žari toplina in velika ljubezen do otrok. Poseben je tudi zato, ker mu pri pripovedovanju pravljic »pomaga« gozdni škrat Bilko, lutka, ki sta jo naredila gospod in gospa Omejc. Stane in njegova lepa žena Marta imata tri otroke: 25-letno hčerko Katjo, 14-letnega sina Marka in 11-letnega sina Gala; oba fanta sta smučarska skakalca v Smučarsko skakalnem klubu Ilirija v Ljubljani. Iz leta v leto sta uspešna skakalca tudi na mednarodnih tekmovanjih.

Stanetov in Martin »četrtri otrok« je gozdni škrat Bilko, lutka, s katero Stane uprizarja pravljice za otroke, ki jih je piše sam. V Sloveniji je veliko piscev pravljic in zgodbic za otroke, Stane pa se od njih razlikuje po tem, da jih sam tudi pripoveduje ob spremljavi glasbil in lutke Bilko. Sam pripravlja tudi scenografije. Ker je redno zaposlen, ima prednost služba in šele potem pripovedovanje pravljic. Običajno nastopa na povabilo staršev brez vseh reklam, informacije o njem pa širijo zadovoljni starši in otroci.

Vsa družina živi s pravljicami

V njihovem domu domujejo ljubezen, razumevanje, lepa beseda in lepa glasba, ki jo s flavto ustvarja hči Katja. Ob spremljavi inštrumentov in lutkovnega junaka z imenom Bilko smo bili popeljeni v čudoviti svet pravljic, kjer smo

razgledi

Meščanke in meščani ste prijazno povabljeni, da prispevate utrinke iz življenja v svojih četrtih skupnostih, sporočate o pridobitvah v vašem ozemju življenjskem okolju, pa tudi svoje predloge, pobude in vprašanja, na katera bodo odgovorili sodelavci Mestne uprave. Svoje prispevke pošljite na naslov: ➔

Mestna občina Ljubljana
Glasilo Ljubljana
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si

Foto: Gal Galonja in Marko Brunskole

Utrinki z gasilske vaje na Ljubljanskem gradu.

pozabili na vsakdanje skrbi in hiter tempo življenja. O svojem delu gospod Stane pove: »Iz prakse ne poznam podobnega načina pripovedovanja pravljic, sodeč po odmevih, tako starši kot otroci zelo radi poslušajo moje nastope. Rad bi poudaril, da nisem poklicni umetnik in nastopam le na povabilo staršev, to pa se ne dogaja pogosto. Zato se za vsak nastop zelo dobro pripravim in se posvetujem tudi z družino. Lahko bi rekel, da kljub obveznostim in službi in v družini zelo rad nastopam, ker imam rad otroke in druženje z njimi. Pri honorarjih nisem zahteven in skromne zasluzke vlagam v inštrumente, kostume in tako naprej. Predvsem pa mi je pomembno, da z živo pripovedjo otroke učim govoriti pravilno slovenščino.«

Otroci zbrano poslušajo

»Otrok nihče ne more preslepiti, kajti zelo iskreni in natančni poslušalci so. Na začetku natančno razložim potek programa. Del programa je posebna točka z ugankami, ki jih sam pišem, prav tako pišem tudi pesmice za otroke. Na nastopih povem deset ugank, ki jih otroci rešijo, potem pa se začne pravljica kot nagrada za njihove pravilne odgovore. Tu pa tam se zgodi, da kakšen otrok ne more poslušati pravljice do konca in se starši umaknejo v drug prostor, sam pa se popolnoma posvetim drugim otrokom. Zelo sem vesel, ker me z enakim zanimanjem poslušajo starši in otroci, na koncu pa so vsi navdušeni. Tudi starejši otroci poslušajo pravljice, mislim na tiste, ki so stari 15 let. V točki *Gremo v tišino* prižgemo svečo, sedemo, se primemo za roke, zamižimo in potem odpotujemo v tišino. S kratkimi premori jih vodim: *Gremo v tišino, zdaj smo v tišini... in bili smo v tišini...* Po kratkem premoru odpremo oči. Večina pove, da se jim zdi, kakor da bi bili v tišini pol ure, vendar ta točka traja le slabo minuto. Zanimivo je bilo izvajanje te točke na plaži v Kopru, kjer je bil okoli nas živ-žav, vendar smo se vsi umirili in odšli v tišino. Otroci so bili navdušeni, ker so doživeli tišino, notranji mir in bi kar ponavljali ta prizor. Pri mojih programih sodelujejo otroci od enega do 15 let in vsi poslušajo z enako zbranostjo.« Stane je na CD ploščku skupaj s hčerko Katjo posnel eno pesem in štiri pravljice: *Bilkova pesem*, *Bilko pomaga čebelici*

Eli, Kanja Naja izpolni Bilkovo skrito željo, Trije lisjaki so se izgubili in Volk Tim se spremeni z Bilkovo pomočjo.

Leta 2007 je bila v reviji *Otroci* objavljena Stanetova prva pravljica z naslovom *Bilko pomaga čebelici Eli*. Pravljičar obiskuje vrte, šole, rojstnodnevne zabave, kjer otrokom predstavlja svoje pravljice. Sam je obiskoval OŠ Valentina Vodnika. - Na koncu pogovora je Stane bralcem glasila Ljubljana zaupal svoj elektronski naslov: sivanov641@gmail.com

ČS Center

Gasilska vaja Ljubljanski grad 2013

Jaka Gspan

Na oblačno nedeljo 10. 11. 2013 se je na Ljubljanskem gradu odvijala gasilska vaja. Dogodek je organiziralo lokalno gasilsko društvo GD Ljubljana mesto v sodelovanju z Javnim zavodom Ljubljanski grad. Zaposleni so tako obnovili postopek evakuacije, gasilske enote pa so pridobile izkušnje za posredovanje v tem specifičnem objektu.

Ljubljanski grad je zelo priljubljena turistična točka, ki jo letno obišče veliko število turistov. Zaradi številnih prireditev in nekaj gostinskih lokalov se v posloju zadržuje večje število ljudi. Poleg velikega števila ljudi v stavbi ima Grad zaradi svoje lege in načina gradnje kar nekaj lastnosti, ki reševalnim ekipam otežujejo posredovanje. Z intervencijskimi vozili je dostop na vrh griča mogoč samo po eni cesti, ki vodi na plato pred Gradom. Dovoz na grajsko dvorišče je pogojno mogoč za lažja vozila. Večina Gradu je v štirih etažah, zaradi konfiguracije terena pa so prehodi povečini ozki in zaviti. Najvišji del Gradu je grajski stolp, ki ima na vrhu razgledno ploščad.

Scenarij vaje je predvideval, da je v zgodnjih dopoldanskih urah prišlo do terorističnega napada na Ljubljanski grad. Skupina

skrajnežev je na več mestih postavila eksploziv, ki se je aktiviral v časovnih presledkih. Prva eksplozija je okrog 8. ure odjeknila na območju gostinskega lokala pod poročnimi dvoranami. Poškodovanih je bilo pet oseb, nekaj tudi huje. Umik iz zgornjih prostorov je bil onemogočen 10 osebam. Po eksploziji je prišlo do požara v območju gostinskega lokala. Drugo eksplozivno telo je bilo sproženo pet minut pozneje v spodnjem delu grajskega stolpa. V tem času je bilo na stolpu od 5 do 8 oseb. Štiri osebe so se zateleke na vrh stolpa, od katerih je bila ena poškodovana. V spodnjem območju stolpa je izbruhnil manjši požar. Devet minut čez osem je odjeknila še tretja eksplozija v grajski kleti v neposredni bližini transformatorske postaje in strojnice klimatskih naprav. Poškodovala se je ena oseba. Razvil se je požar in močan dim, ki se je razširil v stopnišče. S tem je bila onemogočena evakuacija zaposlenih iz pisarn in obiskovalcev iz prostora s stalno razstavo slovenske zgodovine. Pri tem je bilo ujetih 12 oseb.

Nemudoma je stekla evakuacija, ki so jo vodili zaposleni. O dogodku je bil obveščen ReCO (112). Najprej so bile aktivirane naslednje enote: Gasilska brigada Ljubljana (GBL), GD Ljubljana mesto in PGD Trnovo ter reševalno vozilo. Z GD Ljubljana mesto so na kraj odšli tudi gasilci PGD Laško, ki so bili pri njih na obisku. Prva prispela enota na kraj je bila GD Ljubljana mesto. Poveljnik društva je opravil ogled in ocenil razsežnost dogodka. Ker je šlo za veliko število poškodovanih in več požarov, je zaprosil za dodatne enote. Dodatno so bili aktivirani PGD Vič, Rudnik in Bizovik ter enota za podporo vodenju (EPV). EPV lahko s svojo opremo zagotovi kvalitetno komunikacijo večjemu številu ekip.

Delo je bilo razdeljeno v tri sektorje. Prvi sektor, ki ga je vodil namestnik poveljnika GD Ljubljana mesto, je zajemal del Gradu s poročnimi dvoranami. Prek gradbenega odra je bilo izvedeno gašenje dvoran. Pri tem je sodelovalo domače društvo in del ekipe PGD Laško. Drugi del ekipe je z lestvijo rešil zaposlene, ki so se zateleki na balkon. Gasilci z Viča so z dvoriščne strani postavili lestev in pomagali gasiti požar v 1. nadstropju. Ko je bil požar pogašen, so gasilci GD Ljubljana mesto s pomočjo žičnice iz poročne dvorane na prostor pred Gradom rešili dve težko poškodovani osebi. Medtem so v 2. sektorju gasilci iz PGD Trnovo pogasili požar v grajskem stolpu. Ekipa GBL je oskrbela poškodovanca na vrhu stolpa in ga s pomočjo vrvne tehnike spustila po zunanji stani stolpa. PGD Rudnik in Bizovik sta delovala v tretjem sektorju, ki je zajemal kletne prostore gradu. Pogasili so požar na transformatorski postaji in rešili ponesrečene ljudi. Vsi ponesrečenci so bili zbrani pri reševalnem vozilu, kjer so bili predani v medicinsko oskrbo.

Vaja je bila uspešno zaključena do 10. ure. Na vaji je sodelovalo 77 operativnih gasilcev iz zgoraj naštetih enot. Zdravnik in zdravstveni tehnik sta prišla iz podjetja Medicross. Poleg njih je bilo še 11 oseb, ki so sodelovale kot statisti za reševanje po lestvah ter trije za tehnično izvedbo vaje. Na vaji je sodelovalo 17 intervencijskih vozil.

Namen vaje je bil dosežen, saj smo pridobile izkušnje lahko uporabili ob intervenciji že sredi decembra. Prišlo je do požara v grajski kuhinji. K sreči ni bilo potrebno tako obširno posredovanje kot na vaji, vendar nam je poznavanje okoliščin omogočilo kvalitetnejše posredovanje.

Zanimivost: Vozila, ki so sodelovala na vaji, so na Ljubljanski grad pripeljala 42 m³ vode. Če bi bile potrebe za gašenje požara večje, je na Gradu poleg hidrantnega omrežja še 216 m³ velik vodni rezervoar.

(Jaka Gspan je namestnik predsednika GD Ljubljana mesto.)

Foto: Nik Rovnan

Člani ZZZ za vrednote NOB iz Črnuče v Dražgošah.

ČS Črnuče

Počastitev spomina na Dražgoše

Milena Lešnjak

Poln avtobus članov ZZZ za vrednote NOB iz Črnuče in okolice se nas je v nedeljo, 12. januarja 2014, odpeljalo v Dražgoše, da se poklonimo padlim borcem v znameniti bitki med 2. svetovno vojno. Bila je sončna nedelja brez snega in s pomladnimi temperaturami. Ko smo se vozili po Selški dolini in je sonce skozi stekla avtobusa že prijetno grelo, nam je naš član Stane Kotnik, nekdanji taboriščnik in partizan, osvežil spomin na takratne dogodke. Ko smo se pripeljali do Dražgoš, nismo mogli verjeti, kako živahne so bile poti proti vasi. Ljudi se je trlo, peš, s palicami in brez, z nahrbtniki...

Pred več kot 72 leti pa je bilo tam hudo. Divjala je druga svetovna vojna, saj je Hitler zasedel že skoraj vso Evropo, v vojno je po napadu Japoncev na Pearl Harbour vstopila tudi Amerika. Podpisano je bilo zavezništvo osi Rim–Berlin–Tokio, na podlagi katerega sta si Italija in Nemčija razdelili Slovenijo. V severni polovici so izvajali Hitlerjevo povelje »Naredite mi to deželo nemško«, Mussolini pa je v Gorici grozil, da bodo uničili vse Slovence in tja naselili Italijane.

Na slovenskem ozemlju so se že povsod oblikovale čete borcev, partizanov. Na Gorenjskem, na območju Selške in Poljanske doline, se je bojeval Cankarjev bataljon, ki je takrat štel čez 200 borcev. Na tem območju in v Bohinjskem kotu je prišlo do množične vstaje Gorenjcev. 12. decembra 1941 je Cankarjev bataljon v Rovtahn napadel kolono policistov. Himmler je po tem dogodku izdal povelje, da se združijo nemške enote z Gorenjske in Štajerske in uničijo Cankarjev bataljon. Nemci so zbrali 9 bataljonov vojakov in začeli preganjati Cankarjev bataljon. V hudi zimi in visokem snegu so boji trajali več dni, nazadnje pri Bukovem vrhu na Pasji ravni. Od tam so partizani odšli v Selško dolino in v Dražgoše na pobočju Jelovice. Bili so dobro oboroženi; imeli so 12 puškomitraljezov.

Del nemških vojakov, oblečenih v belo, se je 9. januarja 1942 proti Dražgošam bližal iz vasi Rudno, drugi del iz Selc, tretji del iz Kroke, vsi proti Dražgošam. Prvi napad so partizani odbili, tudi ko so Nemci streljali s topovi. 10. januarja so Nemci napad s topovi in mitraljezi ponovili na 2 km dolgi črti; takrat so gorele hiše, seniki, padle so tudi prve žrtve na partizanski strani. Partizani, ki so imeli dobro mesto za napad in obrambo na Bičkovi skali, so se morali 11. januarja umakniti, ker so bili sovražniki v veliki premoči, vendar so držali položaje tri dni. Padlo je 9 partizanov, 11 je bilo ranjenih. Nemci so zasedli Dražgoše in se znesli nad prebivalci: pobili so 41 domačinov, vas pa so skupaj s cerkvijo popolnoma razrušili. Dr. Tone Ferenc je ocenil, da je bila dražgoška bitka skupaj z Gorenjsko vstajo takrat največji vojaški dogodek v uporniškem gibanju na območju nemškega rajha.

Foto: arhiv ZSD Krim

Zgodovinski trenutki Zveze športnih društev Krim.

Tak je bil boj Cankarjevega bataljona takrat. Množica, ki se nas je zbrala v Dražgošah, da smo počastili spomin na bitko, na žrtvovanje in nadčloveške napore borcev partizanov, se je spominsko slovesnostjo poklonila Cankarjevemu bataljonu in boju Slovencev za osvoboditev domovine. Slavnostni govornik Viktor Žakej nas je spomnil na boj za osvoboditev in sklenil z besedami: Za domovino s pametjo naprej!

ČS Rudnik

Zveza športnih društev Krim

www.zsd-krim.com

Matjaž Udri, Katarina Šinkovec

Pogled v zgodovino

Zveza športnih društev Krim domuje na Galjevici že od leta 1984. Tega leta je bila dokončana Športna dvorana Krim, ki je bila po prvotnih načrtih predvidena samo kot šolska telovadnica. Potem pa je bila zgrajena kot centralna športna dvorana občine Ljubljana Vič–Rudnik, v kateri so dobili stalni domilci vsi najvidnejši športni kolektivi: za namizni tenis, badminton, odbojko, veslanje, jadrnanje, rokomet, nogomet, balinanje, ki so tedaj dosegali vrhunške rezultate tako na ravni države SFRJ kot tudi v evropskem in svetovnem merilu, bodisi da so bili večkratni državni prvaki v badmintonu, namiznem tenisu, balinanju, kajaku in kanuju, dobitniki medalj na evropskih in svetovnih prvenstvih in drugih mednarodnih tekmovanjih.

26. junija 1984 so klubi iz takratne občine Vič–Rudnik na pobudo SITKS in ZTKO Vič–Rudnik ustanovili Zvezo športnih društev Krim z namenom, da bi bila novozgrajena Športna dvorana Krim enotno vzdrževana, upravljana in uporabljana. Ustanovnih članic Zveze športnih društev Krim je bilo šest: Športno društvo Krim, iz katerega so kasneje nastali štirje klubi, ženski Rokometni klub Krim, moško ŠD Rokometni klub Krim, nogometni klub Krim ter Balinarski športni klub Krim, Namiznoteniški klub Olimpija, Kajak kanu klub Ljubljana, Jadranski klub Ljubljana, Badmintonski klub Olimpija ter Partizan Vič – odbojarska sekcija, ki se je kasneje preimenovala v Odbojarsko društvo Krim. Kot

zadnje društvo prvotne Zveze športnih društev Krim se je leta 1995 priključil še Klub za ritmično gimnastiko Narodni dom.

V Športno dvorano Krim so športnice in športniki prvič stopili 1. septembra 1984. Takrat je bila v uporabi samo dvorana. Leta 1985 je bil dograjen prizidek z garderobami, leta 1990 prizidek s klubskim prostorom – internim bifejem, sejno sobo in delavnico, leta 1999 pa nad prizidkom še namiznoteniška dvorana. Zveza je do leta 2008 vzorno skrbel za vadbene pogoje, saj so bile potrebe iz leta v leto večje.

Zvezo vsa leta vodi Izvršni odbor, prvi predsednik Izvršnega odbora je bil Rok Svetek (KKK Ljubljana, 2 mandata), nato Dušan Doljak (ŠD Krim, 2 mandata), 3 mandate je bil predsednik Miran Trontelj (JK Ljubljana), nato dr. Janez Reflak (NTK Olimpija, 2 mandata), sedanji predsednik IO ZŠD Krim je Tomaž Virnik ml. (JK Ljubljana, 2. mandat). Od samega začetka do leta 2008 je bil sekretar ZŠD Krim in pozneje njen direktor Matjaž Udri. Do leta 2008 je bila glavna naloga Zveze skrb za objekt, torej za športno dvorano Krim, za njeno investicijsko vzdrževanje in za organizacijo treningov in tekmovanj. Osnova za to delo je bilo tudi odlično sodelovanje z OŠ Oskarja Kovačiča ter z Mestno občino Ljubljana oziroma njeno predhodnico Občino Vič–Rudnik.

Živahno tekmovalno dogajanje

Dvorana je bila vsa leta vrhunsko vzdrževana in odlično vodena, vadbeni pogoji v dvorani so bili vedno dobri. V podporo športni dejavnosti je v dvorani deloval tudi interni bife Krimček, ki je skupaj z dvorano zagotavljal popolno ponudbo predvsem v času tekmovanj, ki so jo društva s pridom izkoriščala. Tako je Zveza športnih društev Krim lahko v svojih prostorih organizirala tudi večje dogodke športnih organizacij, kot so praznovanja obletnic ter podelitve nagrad in priznanj, in poleg najema dvorane ponudila tudi popolno gostinsko postrežbo. V dvorani Krim so tedensko potekala ligaška tekmovanja vseh selekcij, večkrat letno pa tudi odmevna mednarodna tekmovanja, kot so Mednarodno mladinsko prvenstvo Slovenije v namiznem tenisu, Mednarodni turnir mladih v ritmični gimnastiki, rokometni Memorialni turnir Vinko Kandija in še več večjih tekmovanj.

Poleg vodenja dvorane je bil v Zvezi pomemben tudi enoten nastop vseh društev ter simbolično nagrajevanje uspehov športnic in športnikov, trenerjev in športnih delavcev društev zveze s podelitvijo vsakoletnih društvenih priznanj. V 20

Foto: Aleš Marinko

Foto: Matjaž Kokalj

Z dihalnimi aparati na kolenih.

Najboljša šmarska trojka

Foto: Vera Sinčič

Dedek Mraz v Mostah.

letih smo podelili 1.172 priznanj. Tako športnice in športniki kot ekipe še vedno dosegajo izjemne uspehe v svetovnem in evropskem prostoru, seveda pa tudi v državi. V času delovanja ZŠD Krim so ekipe in posamezni člani društev dosegli odlične uspehe, saj so bili večkratni državni prvaki praktično v vseh športnih panogah, dosegli so naslove svetovnih in evropskih prvakov, med katerimi so najodmevnejše rokometiške. Posamezniki in ekipe naših društev so bili med dobitniki odličij na evropskih in svetovnih prvenstvih, bili pa so tudi udeleženci na olimpijskih igrah (badminton, kajak kanu, namizni tenis).

Vodenje dvorane Krim po letu 2008

1. januarja 2008 je vodenje dvorane Krim prešlo na Mestno občino Ljubljana in Zveza športnih društev je s tem izgubila vlogo, ki jo je imela vsa leta od svoje ustanovitve. Namesto kontinuitete dejavnosti, zaradi česar je bila dvorana pravzaprav tudi ustanovljena, se je Zveza znašla na samem začetku in je spet začela praktično iz nič, ob podpori društev, ki so ji že ob njenem začetku stala ob strani. Po letu 2009 so se že obstoječim članom pridružila še nova društva (NTK Ljubljana in NTK Veteran, ABC Šport, Curling klub Zalog, Karate klub Shogun Ljubljana Vič-Rudnik in Medregijska namiznoteniška zveza Ljubljana), tako da Zveza danes šteje 15 članov oz. društev.

Skupaj z društvi sodeluje pri dejavnostih, ki so v podporo pridobivanju članstva klubom in širjenju prepoznavanja blagovne znamke Krim ter prepoznavanja posameznih športnih panog. Društvom zveza pomaga pri promoviranju njihove dejavnosti ter pri skupnem nastopanju na različnih dogodkih in prireditvah. Že pet let tradicionalno skupaj s ČS Rudnik pripravi *Dan odprtih vrat*, kjer imajo vsa društva ZŠD Krim možnost predstavitve svoje dejavnosti. Prav tako nadaljuje s podeljevanjem priznanj najboljšim športnikom. Ker je v današnjem času spet zelo pomembno povezovanje in skupno udejstvovanje, se ZŠD Krim aktivno povezuje z drugimi zvezami športnih društev iz Ljubljane in se z njimi dogovarja za različne projekte in sodelovanja. Prav tako še vedno dobro sodeluje z Mestno občino Ljubljana, ki tudi sofinancira njeno dejavnost, in še vedno prek svojih društev ohranja aktivno sodelovanje z OŠ Oskarja Kovačiča.

Ob 30-letnici si želimo, da bi se povezovanje z društvi še povečalo in da bi se prepoznavnost Zveze športnih društev Krim v Ljubljani širila. Zato na tem mestu vabimo v svoje vrste klube iz nekdanje

občine Vič-Rudnik, da se nam pridružijo. Vsekakor pa smo odprti tudi za sodelovanja z drugimi društvi. Vse, ki vas zanima sodelovanje z nami, nam pišite na zsd.krim@gmail.com.

ČS Jarše

Gasilske novice

Mitja Petje

Operativno delovanje

18. novembra lani smo se udeležili vaje gasilskega sektorja Moste I (požar fotovoltaike BTC-Letališka). Naša naloga je bila preiskovanje prilitnega dela logističnega centra, v katerem se eden od gasilcev poškoduje. Požar na strehi objekta je bil uspešno pogašen. »Poškodovanega« gasilca, na katerega je padla klimatska naprava, pa so oskrbele gasilke-bolničarke. Po vaji smo se prostovoljni gasilci iz petih društev in poklicni iz GB Ljubljana v BTC-jevi restavraciji okrepčali z brezplačno malico. 17. decembra pa smo organizirali društveno vajo za naš gasilski dom, ki je temeljila na izmenjavi funkcij gasilcev (vodja, voznik, strojnik, napadalec, vodar ...) za čim bolj tekoče posredovanje na bodočih intervencijah.

Mladi

Skupina mladincev v postavi Patricija Jež, Lucija Babič in Andraž Zupančič je novembra presenetljivo ugnala vso konkurenco na regijskem kvizu ter se uvrstila na državno prvenstvo, kjer je osvojila 12. mesto od 34 ekip iz vse Slovenije. Na razpisu GZ Ljubljana za najlepše risbe na temo »Začetni požar« je naša pionirka Klara Cej osvojila 2. mesto. Razstava risb je bila na ogled v Cityparku.

Gasilski veterani

V prazničnem decembru se je peterica naših veteranov na pobudo častnega predsednika Franca Zupančiča odločila za dobro delo in obiskala štiri naše člane: častnega člana Janeza Kovača na njegovem domu, nekdanjega mladince Tomaža Šemeta, nekdanjega gasilskega šoferja Franca Smoliča in 91-letno Marijo-Mimi Artač pa v domovih za starejše. Vtis teh srečanj, nekaterih tudi v solzah, je bil, da bi se morali vsi ljudje

tudi čez leto večkrat obiskati in si izreči prijazne in tople besede. Na pomoč!

Vabilo na pustovanje!

DPM Šmartno ob Savi

Društvo Prijateljev Mladine Šmartno ob Savi vabi na pustovanje na pustno soboto 1. marca v Šmarni gasilski dom na glasbo DJ Gestapa in animacijo s predstavo gledališča KU-KUC. Ob šemnini 5 € vabljeni velike in male seme!

ČS Moste

Dedek Mraz je obiskal ČS Moste

Vera Sinčič

Dedek Mraz in deklica Sončica sta 10. decembra 2013 na prireditvi *Velikanček* razveselila otroke nižjih razredov osnovnih šol Nove Fužine, Martina Krpana, Vide Pregarc in Ketteja Murna.

Na *Pravljini tržnici*, ki je bila na ploščadi Preglov trg postavljena že od 14. ure, so mimoidoči in starši, ki so pripeljali otroke na prireditev, za simbolično ceno lahko kupili noveletne izdelke, ki so jih naredile pridne roke naših otrok, mladine, pa tudi starejših, ki se združujejo v društvih, ki so se nam pridružila na prireditvi.

Srednja šola za gostinstvo in turizem je tudi letos obiskovalce razvajala z odličnim carskim prazencem, toplim čajem in kakavom. Čas do lutkovne predstave *Kam pa kam, kozle?* in prihoda dedka Mraza so obiskovalcem krajšali otroški zborčki ter mladi klovni iz zavoda Skala.

S pomočjo soorganizatorja Društva za skupnostne programe mladih in donatorjev TE-TOL, BTC in Magistrat International je tradicionalna prireditev (osma po vrsti) pod sloganom *Vrnimo dedka Mraza otrokom na ulico* odlično uspela. Okolje je bilo

vzorno počiščeno, avtomobilov na ploščadi in prireditvenem prostoru ni bilo, vreme je bilo idealno, sončno, saj smo Moščani doma na Vzhodu, tam, kjer sonce vzhaja.

Obdarili smo vse otroke, ki so bili povabljeni, otroke s posebnimi potrebami, društva, ki združujejo najmlajše, socialno ogrožene otroke in tudi tiste, ki so na prireditve prišli kot obiskovalci. Dedka Mraza smo pospremili na pot z željami, da se srečamo tudi v letu 2014.

ČS Polje

Zakladi Zaloga

Marjetica Škerlec

Nova Knjižnica Zalog v Poslovno-upravnem centru Zalog

Bliža se čas, ko bo Knjižnica Zalog, enota Mestne knjižnice Ljubljana, zaživela na novi lokaciji v večjih prostorih in z novimi vsebinami. Knjižnica Zalog se bo namreč s sedanje lokacije na Zaloški 220 preselila v Poslovno-upravni center, ki bo zgrajen v središču Zaloga. Center bo skupaj z mestnimi javnimi zavodi, društvi in podjetji sooblikoval poslovno, kulturno in družabno življenje v Zalogu. V prvem nadstropju centra bo na voljo prijeten, privlačen in premišljeno oblikovan prostor Knjižnice Zalog z raznoliko ponudbo.

Prvi knjižnici v Zalogu sta bili prav v stavbi današnje knjižnice, ki je bila zgrajena že v letu 1910. Spada med manjše krajevne knjižnice, vendar ponuja raznolik izbor leposlovnih knjig ter poljudnoznanstvene literature, uporabnikom pa je na voljo tudi neknjižno gradivo in čitalnica s serijskimi publikacijami ter dostop do spleta. Posebnost zaloške knjižnice je gotovo odlična zbirka mineralov in fosilov, ki sta jo v sodelovanju s knjižničarjem Matjažem Rolihom strokovno pripravila in uredila krajana geologa dr. Bogdan Jurkovšek in dr. Tea Jurkovšek.

Želimo si, da bi knjižnica z novimi in razširjenimi vsebinami postala središče dogajanja v kraju, obisk knjižnice pa prijeten vsakdanji dogodek za vse generacije obiskovalcev.

Kaj bo novega v novi knjižnici?

Za najmlajše bodo potekale pravljčne in igralne urice v sodobno opremljeni pravljčni sobi. Starši boste v posebnem koticu za starše izbirali gradivo na temo starševstva, nege in vzgoje. Mladostniki boste imeli prostor za druženje z izborom aktualnega gradiva ter spletnimi postajami. Dijaki in študenti se boste v mirnem koticu učili in dostopali do spleta. Gradivo si boste lahko izposojali samostojno na knjigomatu ter ga vračali tudi v času, ko bo knjižnica zaprta.

Ponudbo prireditvev in izobraževanj za odrasle in otroke bomo dodatno obogatili z naravoslovnimi vsebinami, na ogled bo sodobno postavljena zbirka mineralov, fosilov in kamnin. V knjižnici bomo predstavljali lokalno dogajanje in oblikovali dogodke v sodelovanju z vami, krajani Zaloga. Med obiskom knjižnice se boste lahko sprostili in preživljali prosti čas v udobnem prostoru za srečanja.

Sodelavci Mestne knjižnice Ljubljana želimo novo knjižnico načrtovati skupaj s prebivalci Zaloga, zato vas vabimo k sodelovanju. Posredujte nam svoje želje in predloge, zaradi katerih bi se v prihodnje odločili za vpis v knjižnico ali pa jo kot sedanji član ali članica še raje obiskovali. Svoje predloge zapišite na zgibanko, ki jo boste prejeli v vaš nabiralnik, in jo oddajte v Knjižnici Zalog, Zaloška 220, ali pošljite po pošti.

Zamislite nam lahko posredujete tudi na elektronski naslov: zakladi.zaloga@mkj.si do konca februarja 2014.

Hvala!

Sejem bil je živ

Marjeta Černe

29. novembra 2013 je ČS Polje ob sodelovanju OŠ Polje, OŠ Kašelj, Vrtca Miškolina, Vrtca Pedenjped, Četrtnega mladinskega centra in Prostovoljnega gasilskega društva Zadobrova izvedla prednovoletni sejem. Na sejmu so si otroci v ustvarjalni delavnici lahko sami izdelali okraske. Na stojnicah so vzgojiteljice, učenci in učiteljice prodajali ročno izdelane vizitke, novoletne okraske in uporabne predmete. Celoten izkupiček od prodaje je šel v sklad za pomoč socialno ogroženim otrokom. Tudi vzgojiteljice Vrtca Pedenjped, ki so izvedle veseloigro za otroke, so svoj honorar namenile v dobrodelni sklad.

Veseloigra je bila osrednji del prireditve. Nosila je naslov *Naj pride dedek Mraz*, režirala jo je Cveta Tabor, ki je odigrala tudi vlogo čarovnice. V vlogi škratov pa sta nasopili Irma Dimnik in Ksenija Kumar. Na koncu predstave je v veselje vseh navzočih čarovnica pričarala dedka Mraza. In hočeš nočeš je moral dobiti mož pohititi, tako da je že ob iztekajočem se novembru stopil pred otroke in jih prijazno nagovoril. V otroških očeh se je zaiskrilo veselje in pričakovanje, ko so zagledali dedka Mraza. Kar malo jim je zastal dih, potem pa so ob pomoči navihanega škrate Brdajska in poskočnega Štrbonclja zapeli veselo dobrodošlico dobremu možu. Ob koncu je dedek Mraz s pomočjo škratov vse otroke obdaril, se z njimi fotografiral, jim zaželel veliko sreče in obljubil, da bo naslednje leto spet prišel. Pomahal je v slovo in že ga ni bilo.

Ostalo pa je veselje v otroških srcih in upanje, da jih do konca leta obišče še kateri od dobrih mož.

Razstava fotografij na temo Zalo/g/rad

Marko Taljan

Na predvečer slovenskega kulturnega praznika 7. februarja 2014 so v knjižnični čitalnici Knjižnice Zalog Mestne knjižnice Ljubljana na Zaloški cesti 220 odprli razstavo fotografij na temo Zalo/g/rad. Dela so bila lani predstavljena tudi v Muzeju sodobne umetnosti na Metelkovi v okviru 7. trienala sodobne umetnosti od junija do septembra 2013.

Skupina umetnikov, arhitektov in socialnih raziskovalcev je na primeru preučevanja urbanega prostora Zaloga oblikovala novo obliko javnega mesta. Kakšen je odnos prebivalcev do mesta, kaj je zanje v mestu pomembno, kje vidijo prihodnost Zaloga? Projekt gradi komunikacijo med uporabniki in poskuša premoščati predsodke med različnimi generacijami uporabnikov: Kdo so oni – kdo smo mi? Skupina raziskovalcev in umetnikov raziskuje načine ustvarjanja vrste novih urbanih prizorišč, ki bodo v prihodnosti izpolnjevala potrebe prebivalcev v Zalogu. KUD C3 postane mediator med različnimi akterji: Četrtnim mladinskim centrom, OŠ Zalog, Mestno občino Ljubljana, Četrtno skupnostjo Polje, nevladnimi organizacijami in širšo javnostjo v Zalogu. V kontinuiranem triletnem delu se je s prenovo nogometnega igrišča začela graditi nova osnova skupnosti, ki vključuje brezposelne mlade, ženske in druge ranljive skupine. Prej območje strahu je danes srečevališče soseske. Zidovi znotraj soseske se rušijo, moč odločanja se vrača v roke skupnosti.

Razstava sodi v projektno delo KUD C3, Četrtnega mladinskega centra Zalog in lokalne skupnosti. Avtorji razstave so: Boštjan Bugarič, Tina Cottič, Nina Mršnik, Domen Grogl in avtor zvočnega kolaža Zdenko Cottič. Otvoritev razstave so obogatili učenci Glasbene šole Moste-Polje, oddelek Polje.

ČS Sostro

Vaja gašenja požara

Miha Elsner, podpoveljnik PGD Sostro

V nedeljo, 15. septembra 2013, smo člani Prostovoljnega gasilskega društva Sostro organizirali prikaz vaje gašenja požara v notranjih prostorih objekta in reševanje poškodovane osebe iz goreče stavbe za občane. Nadaljevali smo s prikazom gašenja kurilnega olja z ročnim gasilnim aparatom in »vzbuha« pri napačnem gašenju jedilnega olja »v kuhinji« z vodo; iz varnostnih razlogov smo to naredili na parkirišču. Vsi prikazi so terjali sodelovanje desetine operativnih gasilcev in vse naloge so bile uspešno zaključene.

Ker pa nesreča nikoli ne počiva in ker gasilci nismo samo gasilci, ampak prevzemamo vedno več nalog s področja zaščite in reševanja, smo prikazali tudi prvo pomoč ponesrečenemu motoristu po prometni nesreči in pravilno snemanje čelade ter temeljne postopke oživljanja s pomočjo avtomatskega defibrilatorja na lutki, ki jo imamo gasilci za potrebe šolanja prve nujne medicinske pomoči.

Ob delu na ponesrečenem motoristu je prišlo do slabosti zaradi pomanjkanja sladkorja v krvi pri 10-letnem fantu, ki se je onesvestil. Nenadno oslabelemu smo dovajali kisik, ga namestili v pravi položaj in izmerili sladkor v krvi. Kmalu se je normalno pogovarjal z nami. Dobrodošla je bila pomoč občanke s piškotom ter hranilne marmelade iz naših zalog v intervencijskem vozilu. Fanta je nato prevzel oče; upamo, da je z njim vse v redu. Udeležencem smo pokazali v kratkem času veliko različnih področij našega dela s ciljem, da bi

Foto: Vesna Trobec

Knjižnica Zalog.

Foto: Marjeta Bobnar

Prednovoletni sejem s prihodom dedka Mraza v ČS Polje.

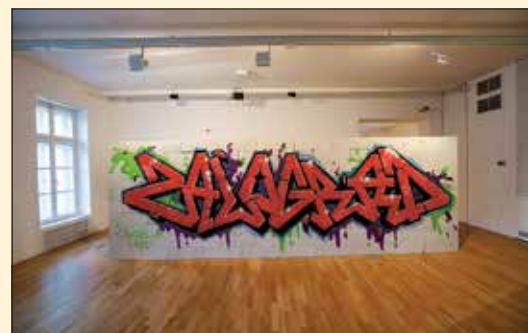

Foto: arhiv ČS Zalog

Razstava fotografij na temo Zalo/g/rad.

bilo za vsakega izmed njih kaj zanimivega, uporabnega in koristnega.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo društvu Pelikan Karitas za vabilo, piškote in odličan domač sok iz melise in mete ter PGD Prežganje za pomoč pri delu z avtomatskim defibrilatorjem. Prikaz je bil zaključen še pred nedeljskim kosilom.

V iskanju optimalne rekreacije

Primož Leban

Zadovoljni z opravljenim delom v 2013 so se člani Športnega društva Zadvor v leto 2014 zagnali polni načrtov in entuziazma. V zadnjih decembrskih dneh se je dobra volja med članstvom širila tudi zaradi dejstva o obnovi mostu, ki pelje na trim stezo v Zadvorskem hribu. Četrtna skupnost Sostro je namreč prisluhnila željam društva ter star, dotrajan most nadomestila z novim, udobnejšim in širšim. ŠD Zadvor upa, da obnova mostu pomeni skorajšnjo rekonstrukcijo celotne trim steze, ki jo zavod Šport Ljubljana napoveduje za letos (optimisti med nami upajo na obnovo v pomladnih mesecih). Priljubljena, a utrujena trim steza, na kateri je večina telovadnih orodij v klavnem stanju, si resnično zasluži obnovo, saj je bila zadnjih obširnejših popravil deležna že kar nekaj let nazaj. Navkljub klavnri podobi pa je trim steza v vseh letnih časih vseeno precej obiskana in pomeni za ta del Ljubljane prijetno stičišče narave, dobre volje in umirjenih vibracij.

Sicer pa želi ŠD Zadvor vse zainteresirane obvestiti, da je z začetkom tega leta pričelo z uradnimi urami, ki bodo vsak prvi ponedeljek v mesecu od 17. do 18. ure v društvenih prostorih v prvem nadstropju Zadrúžnega doma Zadvor. Prve so bile 6. januarja 2014, potem pa 3. februarja. Vabljeni! Z uvedbo uradnih ur društvo dodaja še en komunikacijski kanal (poleg redno ažurirane spletne strani <http://www.sportnodrustvozadvor.si/>, elektronskega naslova info@sportnodrustvozadvor.si, FB profila, obveščanja prek elektronske pošte ter drugih že uveljavljenih načinov obveščanja), prek katerega se lahko zainteresirana javnost pozanima o delovanju društva, podaja pobude ipd. ter se tudi na ta način aktivno udeležuje društvenega življenja.

Gremo na Orle!

Primož Leban

Z letošnjim letom ŠD Zadvor uvaja med svoje dejavnosti še eno letoletno aktivnost. Ponovno namreč obuja pohodniško sekcijo, v okviru katere je društvo pripravilo projekt **GREM, GREVA, GREMO NA ORLE**, s katerim poziva vse ljudi zdravega koraka k rednemu pohajkovanju po poteh Golovca, Zadvorskega hriba in vseh ostalih strmih, ki pripeljejo na Orle. Z akcijo želi društvo okrepiti zavedanje o pomembnosti rednega gibanja v naravi. Običajno zgolj poziv k rednemu gibanju ne zagotovi ustreznega odziva, zato so organizatorji v projekt vnesli malo zdrave tekmovnosti, pomešane s trmo in vztrajnostjo. Udeleženci naj se pustijo preliščiti ter zakorakajo v ritem redne in zdrave rekreacije s klasičnim trikom zbiranja žigov v obdobju enega leta, pri čemer bodo tisti najvztrajnejši, z največjim številom zbranih žigov, nagrajeni. Žig se nahaja v Gostilnici Orle (Orle 37, 1291 Škofljica) na Orlah. Prav tam lahko vsi zainteresirani pridobite/kupite kartonček za zbiranje žigov. Seveda lahko knjižico za žigosanje pridobite tudi vsak prvi ponedeljek v mesecu na uradnih urah društva.

ŠD ZADVOR vabi na redna pohajkovanja po poteh, ki pripeljejo na Orle! Z zbiranjem žigov v obdobju enega leta ujemite ritem redne in zdrave rekreacije! Večje je število odtisnjenih žigov, bolj motivacija narašča!

Več o podrobnostih o pobudi **GREM, GREVA, GREMO NA ORLE** si lahko preberete na spletni strani društva: <http://www.sportnodrustvozadvor.si/prireditve/grem-greva-gremo-na-orle/> Bistvena lastnost pobude je prilagodljivost vsakemu posameznemu udeležencu posebej. Zanj je obvezna samo pridobitev žiga, ki se nahaja na Orlah, medtem ko je vse ostalo prepuščeno posameznikovi domišljiji. Kdaj, kako in od kod so vprašanja, na katera mora odgovoriti vsak sam, društvo želi zgolj poudariti, da čim večkrat, brez prisile in z užitkom. Vsekakor vas ne glede na izbrano izhodišče na sprehodnih proti Orlam (453 nm) čaka nekaj svežine na prijetnih gozdnih poteh, s katerimi so prepredeni gozdovi v okolici vasi, ki leži na jugovzhodu Ljubljanske kotline, na koncu južnega grebena Golovec in tik pred njegovim prehodom v Molnik, ki je osrednji hribovski ponos tega konca Ljubljane. Vas sicer sodi k Občini Škofljica, zagotovo pa je blizu tistim Ljubljančanom, ki uživajo v raziskovanju sredogorja v okolici glavnega mesta. Iz vasi se odpira tako razgled na vršace v Kamniško-Savinjskih Alpah, Karavankah in Julijcih kot tudi na Dolenjsko hribovje.

Za osnovno predstavitev področja namenimo nekaj besed še Molniku (582 nm). Ta leži na vzhodnem obrobju Ljubljanske kotline in je hrib, ki v okolici dominira ter pridaja Orlam hribovski karakter. Spada v sklop gričevja, ki prek Rožnika, Ljubljanskega gradu, Golovca in Orel povezuje obronke Polhograjskih dolomitov z Dolenskim gričevjem in Zasavskim hribovjem. Skupaj z omenjenimi izpostavljenimi točkami deli Ljubljansko polje od Ljubljanskega barja in tako tvori naravno pregrado. Molnik na vrhu zaradi poraščenosti v resnici ne zmore navdušiti na način, kot to počnejo izraziti razgledniki. A vrh ima svoje atribute, zato ni nobeno presenečenje, da je tako ali drugače oblegan že precej dolgo časa. Kot tak ponuja pohodnikom veliko tako uživaških kot športnih užitkov pri vzponu in sestopu. Z vzponom na Molnik izlet na Orle malce pridobi na zahtevnosti, pa tudi časovnica se takoj podaljša za kako uro in pol.

Društvo podeželja Lipoglav obvešča in vabi!

Primož Leban

Na vzhodnem obrobju Ljubljanske občine je že nekaj časa zelo aktivno Društvo podeželja Lipoglav, ki več kot povezovalno deluje tudi v začetku tega leta. Tako sta za njimi že dva uspešna projekta. 11. januarja 2014 so pripravili učno delavnico, na kateri so navzoče uvedli v skrivnosti pletenja košar. Ta dejavnost, ki je bila na podeželju včasih, predvsem v zimskem času razširjena tudi kot družabna dejavnost, je dandanes že skoraj izumrla. A vendarle, nekateri tradicijo še negujejo in posredujejo znanje mlajšim rodovom. Delavnica je bila dobro obiskana in je minila v prijetnem vdušju, ki je vsaj malo zadišal po zimskih večerih v času mladosti naših babic. Že teden dni pozneje je Mihaela Grum predstavila še eno aktivnost, ki spominja na preteklost in hkrati vedno bolj pridobiva pridih aktualnosti. Delavnica je bila namenjena uporabi zelišč v domači lekarni, še posebej v boju proti (v tem času pogostim) prehladnim obolenjem in je služila kot sproščena priložnost za izmenjavo izkušenj sodelujočih.

V februarju, dne 15. 2. 2014, Društvo podeželja Lipoglav pripravlja, tečaj kvačkanja. Gre za nadaljevalni tečaj, ki sledi lani začetim in temeljito naučenim uvodnim poglavjem o skrivnostih in trikih, povezanih z zankami in volzanjem. Tečaj, v okviru katerega boste lahko spoznali tako osnovne kot tudi nekoliko zahtevnejše prijeme oz. vzorce kvačkanja, bo potekal več tednov.

Foto: arhiv CS Sostro

Stari in novi most.

www.sportnodrustvozadvor.si

GREM, GREVA, GREMO NA ORLE

PRIDRUŽITE SE nam na pohajkovanjih po poteh, ki pripeljejo na Orle. Preko ZBIRANJA ŽIGOV v obdobju enega leta ujemite ritem redne in zdrave rekreacije!

Za rekreacijo ni nikoli prepozno! - ŠD Zadvor VABI vse radožive in ostale k rednemu pohodništvu po poteh, ki pripeljejo na Orle. Udeleženci naj v ritmu zdravega pohajkovanja zakorakajo na Orle tudi zaradi zbiranja žigov v kartonček (v obdobju enega leta)!

SKUPEN CILJ, IZBIRA POTI JE VAŠA!

<p>OSNOVNA IDEJA:</p> <p>pohodniki zbirajo žige v kartonček (največ enega na dan), ki ga ob koncu leta oddajo na cilju ali ga pošljejo na naslov ŠD Zadvor. Tisti aktivnejši lahko v društvu dobite tudi brezplačne dodatne kartončke za višek osvojenih žigov.</p>	<p>ŽIG se nahaja v GOSTILNICI ORLE!</p> <p>Orle 37, 1291 Škofljica!</p> <p>Knjižico dobite v GOSTILNICI ORLE (povprašajte pri šanku), ali vsak prvi ponedeljek v mesecu v društvenih prostorih ŠD ZADVOR v Zadrúžnem domu Zadvor.</p> <p><small>v primeru dvornov, nejasnosti, morebitnih kritik, predlogov in pohval nam vedno lahko pišete na: info@sportnodrustvozadvor.si</small></p>	<p>Začetek akcije:</p> <p>01.01.2014</p> <p>Konec akcije:</p> <p>31.12.2014</p> <p>Zbiranje kartončkov:</p> <p>do 10.01.2015</p> <p>Zaključna slovesnost:</p> <p>23.01.2015</p>
<p>članarina:</p> <p style="font-size: 24px; font-weight: bold; color: green;">10 €</p>	<p>VZTRAJNOST NAGRAJUJE!</p> <p>30 žigov bronasta medalja</p> <p>60 žigov srebrna medalja</p> <p>več kot 60 žigov - zlata medalja in darilo</p>	<p>Udeležba v projektu GREMO NA ORLE vam nudi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • motivacijo za redno gibanje, • aktivnejši prejmejo darilo, • 10% popusta na katerokoli pijačo v GOSTILNICI ORLE

Letak grem, greva, gremo na Orle.

Zadnje februarso soboto, dne 22. 2. 2014, pa društvo vabi vse, ki bi želeli izvedeti več o fotografiranju, na fotografsko delavnico, ki jo bo vodil Miha Šegula. Zanimajo se boste lahko spoznali z različnimi tipi fotoaparata, različnimi fotografskimi tehnikami in kreativnim procesom ustvarjanja fotografije. V obeh primerih društvo vabi k udeležbi člane kot tudi vse tiste, ki jih opisane dejavnosti zanimajo. Za več informacij obiščite društveno spletno stran: <http://dp-lipoglav.blogspot.com/> ali nam pišite na elektronski naslov dp.lipoglav@gmail.com ali nas pokličite na 041/400-086. Vabljeni k udeležbi!

ČS Vič

Odlagališče odpadkov Barje

Danilo Šarič, predsednik sveta ČS Vič

Zaradi vse večjega števila pripomb občanov glede neprijetnih vonjav iz Odlagališča Barje smo se odločili, da se sestanemo s pristojnimi na podjetju Snaga d.o.o. Predstavniki so nas prijazno sprejeli, predstavili delovanje odlagališča in nas tudi peljali na ogled same deponije. Ogledali smo si lokacijo starega in novega odlagališča, seznanili so nas z načini zbiranja odpadkov ter z opremo za zbiranje odpadkov. Predstavili so nam statistične podatke o ločenem zbiranju komunalnih odpadkov in ugotovili smo, da delež ločeno zbranih odpadkov narašča, kar je zelo spodbuden podatek.

Odlagalne površine

Na odlagalna polja ne odlagajo odpadnega lesa, stekla, papirja in kartona, kovin, plastike, hladilnikov, nevarnih odpadkov iz gospodinjstva, elektronske opreme in stroporja. Odlagajo pa nenevarne odpadke, katerih količina iz leta v leto pada, v letu 2012 je bilo odloženih 88.000 ton; za primerjavo: v letu 1999 je bilo takih odpadkov 272.000 ton. Podrobno so nam predstavili vplive odlagališča na okolje, nas seznanili z izcednimi in padavinskimi vodami ter s potekom zajemanja in izrabe deponijskega plina, ki nastane pri razkroju odpadkov. Letno zberejo 12 milijonov kubičnih metrov bioplina, ki ga v plinski elektrarni predelajo v električno energijo. V letu 2012 so proizvedli 22,7 milijona kilovatnih ur električne energije, kar zadostuje za preskrbo 6000 gospodinjstev. Načrtujejo tudi prekrivanje odlagalnih površin z neke vrste cerado. Tako bodo smeti pokrite, zaradi česar bodo manj gnile, posledično bo še manj zadaha, pa tudi ulov plina bo večji. Seveda bo manj tudi izcednih voda. Vsekakor odlična zamisel in upam, da se bo obnesla v praksi.

Opazovanje in nadzor

Seznani so nas z monitoringom, to je z opazovanjem in nadzorom, ki vključuje nadzor vode, zraka, sestave deponijskega plina in nadzor posejanja tal. V okoljski merilni postaji, ki je vključena v mrežo meteoroloških postaj Republike Slovenije, merijo količine padavin, temperaturo, sončno obsevanje, zračno vlažnost, smer vetra, smrad, imisijske koncentracije metana, vodikovega sulfida in dušikovih oksidov. Vse meritve izvedejo tudi v primeru morebitnih pritožb občanov. Če zaznajo širjenje neprijetnih vonjav, preverijo stanje na odlagališču samem in nemudoma ukrepajo. To pomeni, da smeti poskropijo s kemikalijo, ki razkroji neprijeten vonj in hkrati tudi odišavi okolico. Upamo seveda, da ta dišava ni še bolj strupena kot osnovni smrad.

Nadgradnja Regijskega centra za ravnanje z odpadki

Na kratko so nam predstavili tudi nadgradnjo Regijskega centra za ravnanje z odpadki (RCERO). V projekt je trenutno

Foto: arhiv ČS Sostro

Pripadniki Slovenske vojske se zavedajo pomembnosti sodelovanja s civilno družbo. Predaja inovativnih promocijskih daril v znamenje dobrososedskega sodelovanja.

Foto: arhiv ČS Sostro

Delovni utrinek iz delavnice v Šentvidu.

vključenih že 32 občin. Z izgradnjo vseh objektov naj bi zagotovili tehnologijo za sortiranje in predelavo odpadkov, tako da bo ostalo le 20 odstotkov odpadkov, ki jih ne bo mogoče ponovno porabiti in bodo odloženi brez škodljivih vplivov na okolje.

Seveda pa nas vse občane zanima, kdaj bo zgrajen izvoz za deponijo (in druge uporabnike!), ki je predviden pri Petrolovih bencinskih črpalkah. Glede na razširjen obseg dovoza smeti iz za zdaj 32 občin je to res nujno. Na vprašanje, zakaj je deponija ravno na Barju, ki meji na Naturo 2000 in tudi sama leži na »zaščitenem vodovarstvenem okolju«, so nam v podjetju Snaga zagotovili, da se pitna voda črpa pod debelo plastjo ilovice pod deponijo, tako da ni nobene nevarnosti. Glede na videno in slišano s strani podjetja Snaga se občani vsaj glede tovrstnih skrbi počutimo popolnoma varne, kar vam zagotavlja tudi svet ČS Vič.

Ogled deponije

Po koncu predstavitve so nas predstavniki podjetja odpeljali na deponijo, kjer smo si vse predstavljeno tudi ogledali. Bistveno je, da občani proizvedemo čim manj odpadkov in da jih strogo ločujemo. Tega se prebivalci Četrtna skupnosti Vič zelo dobro zavedamo, saj živimo v neposredni bližini deponije in se vsakodnevno spopadamo s problemi, povezanimi z odpadki. Kljub temu pa smo se sami prepričali, da podjetje Snaga d.o.o. redno izvaja meritve in ob vsaki deviaciji tudi ustrezno ukrepa.

ČS Šentvid

Sodelovanje 157. LOGP in Vojašnice slovenske teritorialne obrambe z lokalno skupnostjo Ljubljana Šentvid

Samoel Lajevac

20. decembra lani smo izvedli delovno družabno srečanje pripadnikov Vojašnice slovenske Teritorialne obrambe in predstavnikov civilne družbe iz izobraževalnih ustanov Ljubljane Šentvid in Četrtna skupnosti Ljubljana Šentvid. Poudarek je bil na sodelovanju: celostna oskrba in civilno vojaško sodelovanje v letu 2014. Namestnik poveljnika vojašnice podpolkovnik Arko Vincenc je predstavnikom civilne družbe izročil pismo o dobri nameri in sodelovanju 157. LOGP ter inovativna promocijska darila, ki so jih izdelali strokovni delavci v delavnici polka. Zagotovil je sodelovanje Slovenske vojske na vseh aktivnostih lokalne skupnosti, ponudil je pripravljenost sodelovanja enot Vojašnice na osrednji družabni prireditvi Četrtna skupnosti Ljubljana Šentvid, ki bo septembra 2014.

Športna rekreacija za vse okuse – na enem mestu – vse dni v letu

ŠD Šentvid

105-letnica delovanja

Športno društvo Šentvid – Ljubljana, Bokalova ulica 14, Ljubljana-Šentvid je v lanskem letu praznovalo že 105. obletnico uspešnega delovanja. Ob svoji 105. obletnici se ŠD Šentvid – Ljubljana veseli novih možnosti za športne aktivnosti in kvalitetno preživljanje prostega časa v športno-rekreativnem centru ŠD Šentvid-Ljubljana vseh 12 mesecev v letu, ne glede na dež, sneg ali poletno vročino. Prekrili smo obstoječe košarkarsko igrišče, postavili montažno dvorano s športnim podom, razsvetlavo in ogrevanjem, kjer je mogoče najeti košarkarsko igrišče ali igrišče za odbojko ali pa do 3 igrišča za badminton tudi v zimskih mesecih. V poletnih mesecih se objekt spremeni v pokrito igrišče z odprtimi stranskimi stenami, tako da je mogoče športni objekt uporabljati vse leto. Prednost pokritega igrišča za košarko, odbojko in badminton v poletnih mesecih je predvsem v tem, da je mogoče vaditi tudi v deževnem vremenu, medtem ko so v sončnem vremenu športniki zaščiteni pred močnim soncem, igrišče pa je zračno in prijetno in se ne segreje do visokih temperatur, kot se to zgodi v primeru zidanih športnih dvoran.

Raznovrstni športni užitki

Športno-rekreatijski center ŠD Šentvid-Ljubljana nudi rekreativcem raznovrstne športne užitke. Poleg že omenjene montažne športne dvorane so na voljo tudi igrišča za odbojko na mivki, teniška igrišča (9 v poletni in 3 pokrita v zimski sezoni) ter pokrito igrišče za in-line hokej. V športno-rekreativnem centru ŠD Šentvid-Ljubljana je mogoče najeti tudi travnik za izvedbo piknika za rojstni dan, organiziramo pa tudi športne piknike za podjetja za njihove zaposlene.

Najbolj dejavno športno društvo v Šentvidu je svojo visoko obletnico obeležilo s športno-rekreativno prireditvijo DAN ŠPORTA V ŠENTVIDU, kjer so se obiskovalci pomerili v igranju košarke in odbojke na mivki, tekmovali v krošu in tenisu. Poleg tega so igrali mali nogomet, izvajali trike na rolerjih na Disco rolanju in telovadili na vodeni vadbi na prostem. Za prijetno športno vzdušje sta poskrbela odlični moderator Rado Trifkovič in živa plesna glasba v večernih urah.

Športno-rekreativne prireditve

ŠD Šentvid-Ljubljana vsako leto že tradicionalno organizira raznovrstne športno-rekreativne prireditve, kot so Košarkarski turnir trojk ŠD Šentvid, Dan tenisa v Šentvidu, Dan aerobike, Kros, Turnir v odbojki na mivki, Šentviški dan košarke, Dan ženske veteranske košarke, Šampanjc turnir v tenisu ipd., tudi v sodelovanju z MOL in ČS Šentvid. Najboljši

tekmovalci dobijo medalje in lepe praktične nagrade. Najbolj množična prireditev **Festival VETER V LASEH**, ki jo ŠD Šentvid – Ljubljana organizira v sodelovanju s Športno unijo Slovenije ter lokalnimi športnimi društvi in drugimi nevladnimi organizacijami, se je že drugo leto zapored odvijala v začetku oktobra na **športno-rekreacijskem centru ŠD Šentvid – Ljubljana**. Z akcijo otroke in družine spodbujamo k vsakodnevni športni dejavnosti, ki v prvi vrsti pomeni zabavo, razvedrilo in druženje, hkrati pa ponuja alternativo vsem vrstam odvisnosti.

Na festivalu **Veter v laseh – brez alkohola do zabave** smo otrokom pričarali nepozabne spomine, ko so uživali v športnih dogodivščinah in občuprskih kreativnih delavnicah. Prireditev je bila sestavljena iz zabavnih športnih animacij različnih športnih panog, kot so gimnastika, atletika, igriva košarka, tenis, nogomet, rugby, capoeira, ameriški nogomet, odbojka na mivki, floorball, ples, slackline, ristanc, orientacijski poligon. Predstavili so se tudi gasilci in taborniki. Poleg športnih aktivnosti so bile na prireditvi organizirane tudi občuprne delavnice, ki prispevajo k ozaveščenosti pomena zdravega in aktivnega življenjskega sloga ter negativnih posledic vseh vrst odvisnosti (ljudske pripovedke o Ljubljani, literarno izražanje, likovno izražanje, angleška delavnica, glasbena delavnica, delavnica Zdrava prehrana, delavnica Prva pomoč). S svojim obiskom sta nas razveselila tudi **vrhunska športnika Matjaž Markič in Benjamin Savšek**, ki sta zaposlena v slovenski policiji.

Strokovno vodeni športno-rekreativni programi

Športno društvo Šentvid-Ljubljana nudi **vrsto strokovno vodenih športno-rekreativnih programov**, kot so Vodena vadba za ženske in moške, Funkcionalna vadba, Aerobika in Zdrava vadba ABC. V poletnih mesecih potekata tudi Vadba na prostem in Vadba na Trim stezi. Poskrbljeno je tudi za rekreativce, ki uživajo v športih z žogo. Ti redno igrajo košarko, odbojko ali mali nogomet. Zelo ponosni smo na naše mlade košarkarje in košarkarice, ki zelo uspešno nastopajo v državnem prvenstvu Košarkarske zveze Slovenije in na mednarodnih košarkarskih turnirjih v tujini, kjer dosegajo odlične rezultate. Otroci svoj trud in motivirano delo na treningih nadgrajujejo z uspešnimi igrami na tekmah, kjer se odlično kosajo s svojimi vrstniki in večinoma demov prihajajo z zmago v žepu. **Košarkarska šola za dečke in deklice** poteka na več osnovnih šolah v Šentvidu in okolici ter je brezplačna.

Več informacij o športno-rekreacijskem centru ŠD Šentvid-Ljubljana in delovanju Športnega društva Šentvid-Ljubljana je na uradni spletni strani www.sd-sentvid.si. **Člani in strokovni delavci Športnega društva Šentvid-Ljubljana, Bokalova ulica 14, Ljubljana-Šentvid vas prijazno vabimo, da se nam pridružite in z nami uživate v športnih aktivnostih ter tako poskrbite za svoje zdravje, spoznate nove prijatelje in se zabavate s svojimi najdražjimi.**

ČS Šiška

Pionirska proga v Ljubljani I

Fani Rižnar

Lani je minilo 65 let, odkar je speljal svojo prvo vožnjo »pionirski vlak« na Pionirski progi v Ljubljani. 13. junija leta 1948, ko je bila odprta Pionirska proga, pa vse do aprila 1954 je v Ljubljani vozil Pionirski vlak po ozkotirni progi od Rožne doline do Podutika. Zamisel za progo je takrat prišla iz Rusije, povzela pa jo je slovenska mladinska organizacija. Pri gradnji so z mentorstvom pomagali Mestni ljudski odbor (MLO), Urad za regulacijo Ljubljane in slovenski železničarji. Strokovno je prevzela gradnjo in

Foto: zasebni arhiv

Graditelji Pionirske proge, zgrajene 13. junija 1948, vsako leto na srečanjih ob maketi proge obujajo spomin na svoj dosežek in zavzeto skrbijo za spominska obeležja.

financiranje proge Glavna direkcija za eksploatacijo železnic (GDEŽ), proga pa je prišla v načrt dela za leto 1948 in je bila v istem letu tudi dokončana, v slabih 3 mesecih, saj so se dela pričela 14. marca 1948 s proslavo – na dan mladinskih delovnih brigad, medtem ko so pripravljala dela, prva dejansko prostovoljna akcija in urejanje formalnosti za odkup zemljišč, potekala že prej, tudi v sodelovanju s študenti tehniške fakultete. Danes so še živi številni pionirji, ki so v tistem letu gradili Pionirsko progo skupaj z železničarji. Pa tudi nekdanji pionirji, ki so se na tečajih (potekali so na ljubljanski šoli Prežihov Voranc) pripravljali za bodoče »železničarje«.

Zmagoslavni 13. junij 1948

Sprejeta je bila zamisel 3800 metrov dolge trase ozkotirne železnice (širina tračnic je bila 76 centimetrov), ki je ustrezala vsem potrebnim standardom za ozkotirne železnice, le dolžina postajnih tirov je bila nekoliko krajša. Proga se je vila po rahlo valovitem terenu od Viča do ceste na Brdu. Marsikdo ne ve, zakaj se je njena začetna postaja imenovala TV 15 (na Viču) in tudi ne, da je bila njena druga postaja Jelenov žleb (v Kosezah) in tretja, zadnja postaja, Trnovski gozd.

Postaja TV 15, ki je bila zidana, je imela celo pokrit peron. Na postaji je bila velika avla, prometna pisarna in blagajna ter v nadstropju še dve sobi, nasproti postaje pa kurilnica ter deponija premoga in vodni napajalnik. Podobna, a manjša od prve postaje je bila vmesna postaja Jelenov žleb. Vse so bile povezane s čuvajniškim telefonom in vse skupaj je delovalo kot prava pravcata »velika« železnica. Parna lokomotiva z oznako JDŽ 178-003 je prispela v Ljubljano iz Bosne in je poznala še avstro-ogrske čase, a so jo za potrebe pionirske železnice v Ljubljani popolnoma prenovili in preuredili ter ji pripeli šest vagonov, preden je spustila v zrak svoj prvi parni dim in speljala.

Nedelja, 13. junij 1948, je bila praznik za ljubljansko mladino: vlak je speljal. Progo je odprl dr. Marjan Breclj. Povratna vozovnica pa je stala 4 dinarje. - Podobne pionirske proge

so imeli tudi v Zagrebu in Beogradu, a je bila po mnenju strokovnjakov ljubljanska najboljša.

Vsakoletno obujanje spomina na Pionirsko progo

Zaradi nostalgije po »naši pionirski progi v Ljubljani« smo se začeli leta 1983, prav na dan 13. junija srečevati nekdanji pionirji železničarji skupaj z našimi v času obratovanja pionirske proge vodilnimi sodelavci in železničarji (strojevodjem, kurjačem, vlakovodjem – žal so nam ti železničarji že umrli), ostal pa je nepozaben spomin nanje, ki ga obhajamo vsakokrat na naših zdaj že štirikratnih srečanjih. Naših druženj je bilo zagotovo že več kot 100. Največ let smo se sestajali prav v Rožni dolini v gostilni Pri Katrci, ker smo bili tako bliže s spomini na Pionirsko progo. Zdaj se sestajamo pod Rožnikom kot nekdanja navdušena slovenska mladina povojnega časa, ki je še v tretjem obdobju življenja ponosna, da smo bili »pionirji železničarji« Pionirske proge v Ljubljani.

Razstava v Muzeju novejšje zgodovine

Imeli smo razstavo v Muzeju novejšje zgodovine v Tivoliju s še nekaj ohranjenimi originalnimi predmeti za časa obratovanja naše Pionirske proge. V Muzeju slovenskih železnic smo se popeljali na kratki razdalji v starem vagonu in s pravo malo parno lokomotivo in si ogledali muzej. Ogled nam je omogočil direktor Mladen Bogič. Skupaj z društvom prijateljev železnic Železna cesta v Ljubljani smo ob tej priložnosti organizirali vožnjo z muzejskim vlakom z dvema parnimi lokomotivama na relaciji Ljubljana–Jesenice–Nova Gorica (v Novi Gorici je nastopila folklorna skupina, na prireditvi je pozdravil takratni župan, ki nas je povabil na kosilo) krožno skozi Štanjel nazaj v Ljubljano. Vlak je bil prepoln potnikov in takratni nadzornik Slovenskih železnic Lojze Zajc je izjavil, da bi vedno rad imel tako polne vlake. Bil je zelo navdušen, saj nas je prišel pozdravit celo z dopusta. Seveda moram pri tem pohvaliti razumevanje in pomoč direktorja Muzeja slovenskih železnic Mladena Bogiča, ki nam še vedno stoji ob strani in s tudi udeležuje naših vsakoletnih srečanj.

Nadaljevanje v prihodnji številki

KAM SE OBRNEM PO POMOČ?

**Kontaktni podatki
organizacij s programi,
ki jih sofinancira Mestna
občina Ljubljana**

**Slovensko združenje za
preprečevanje samomora,
Center za psihološko
svetovanje**

**Posvet izvaja program
svetovanja posameznikom,
parom in družinam v tiski:
Mestni trg 8, 1000 Ljubljana,
T: 01/ 251 2950, 031/ 704 707,
E: info@posvet.org**

**Društvo ALTRA - Odbor za
novosti v duševnem zdravju
izvaja programe svetovanja,
zagovorništva in vodi dnevni
center za osebe s težavami v
duševnem zdravju: Zaloška 40,
1000 Ljubljana, T: 01/ 544 4760,
E: svetovalnica@altra.si**

**Društvo za pomoč ljudem
z depresijo in anksioznimi
motnjami: Ilirska 22, 1000
Ljubljana
Skupine za samopomoč in
izobraževalni program za osebe
z depresijo in anksioznimi
motnjami.
E: damdrustvo@yahoo.com**

**Novi Paradoks, Slovensko
Društvo za kakovost življenja:
Vrhovci cesta XVII/ 40, 1000
Ljubljana. Program stanovanjske
skupine za osebe s težavami v
duševnem zdravju.
T: 01/ 422 8561,
E: paradoks1@siol.net**

**Ozara Slovenija - Nacionalno
združenje za kakovost življenja:
Ljubljanska ulica 9, 2000
Maribor. Pisarna za informiranje
in svetovanje Ljubljana.
T: 01/ 620 0423,
E: info@ozara.org**

**Šent – Slovensko združenje za
duševno zdravje: Cigaletova 5,
1000 Ljubljana. Dnevni center
za osebe s težavami v duševnem
zdravju Ljubljana.
T: 01/ 230 7830, E: info@sent.si**

(Ob)varujmo svoje duševno zdravje

Foto: Dunja Wedam

Prizor iz zimskega Tivolija.

Duševno zdravje je eden od temeljev zdravja, ki ga Svetovna zdravstvena organizacija definira kot »stanje popolne telesne, duševne in socialne blaginje, in ne le odsotnost bolezni ali invalidnosti«. Zdravje (kot celota) ljudem omogoča, da uresničijo svoj potencial in se soočijo z običajnim vsakdanjim življenjem.

Duševnih stisk je vse več

Z duševnimi stiskami se sooča marsikdo od nas in so v strmem porastu, so tudi posledica sodobnega načina življenja in neugodnih družbenoekonomskih razmer, ki smo jim priča v zadnjih nekaj letih. Žal težave v duševnem zdravju v družbi nasploh še vedno vzbujajo nelagodje in nerazumevanje. Dodatno k socialni izključenosti oseb s težavami v duševnem zdravju pripomorejo diskriminatorni družbeni stereotipi. Pogosto so ravno stereotipi tisti, ki tem ljudem bolj kot težave v duševnem zdravju onemogočajo vključitev v socialno okolje in s tem zmanjšujejo kvaliteto življenja. Prav zaradi nerazumevanja okolice veliko ljudi v duševni stiski zelo nerado oziroma pozno poišče pomoč.

Mestna občina Ljubljana spodbuja preventivne in podporne programov nevladnih organizacij na področju duševnega zdravja

Duševno zdravje prebivalstva je zelo odvisno tudi od ponudbe preventivnih dejavnosti in programov, s pomočjo katerih je mogoče zgodnje odkrivanje težav v duševnem zdravju ter z ustreznimi (pravočasnimi) ukrepi preprečevanje njihovega poglobljanja. V Mestni občini Ljubljana se zavedamo pomembnosti obstoja in razvoja programov, ki ljudem v duševni stiski nudijo pomoč v njihovem lokalnem okolju. Prav v ta namen že vrsto let skupaj z nevladnimi organizacijami spodbujamo izvajanje programov, ki so za te ljudi primerni. Poudariti je potrebno, da so v Ljubljani in tudi drugod po državi poleg javnega zdravstvenega sistema predvsem

nevladne organizacije najmočnejši steber pri nujenju neposredne podpore in pomoči ljudem, ki tovrstno pomoč potrebujejo, pomembno vlogo pa imajo tudi pri razvoju podpornih programov in oblikovanju zakonodaje na tem področju.

Poleg sodelovanja z nevladnimi organizacijami si Mestna občina Ljubljana prek javnih razpisov prizadeva za kontinuirano sofinanciranje izvajanja različnih preventivnih in podpornih programov nevladnih organizacij znotraj Ljubljane, ki osebam s težavami v duševnem zdravju v prvi vrsti nudijo podporo in pomoč, hkrati pa jim omogočajo čim večjo stopnjo integracije, kar jim daje občutek, da tudi sami lahko prispevajo k dobrobiti celotne družbe. Skupaj z nevladnimi organizacijami sodelujemo tudi pri izvedbi različnih promocijskih aktivnosti, katerih namen je javnosti posredovati oziroma odkriti dejstva o težavah, s katerimi se soočajo ljudje v duševni stiski. - V letošnjem letu za omenjene programe namenimo več kot 250.000 evrov.

Sofinancirani programi in aktivnosti za promocijo in varovanje duševnega zdravja, ki jih izvaja nevladni sektor, segajo od svetovanja, informiranja, izobraževanja, zagotavljanja delovanja dnevnih centrov za osebe s težavami v duševnem zdravju pa do drugih oblik pomoči, kot so skupine za samopomoč in zagotavljanje pravnega zagovorništva za osebe s težavami v duševnem zdravju.

Na Mestni občini Ljubljana si bomo tudi v prihodnje, s predstavitvijo primerov dobrih praks, ki v ospredje postavljajo potrebe oseb s težavami v duševnem zdravju, prizadevali za dvig ozaveščenosti in informiranosti o duševnem zdravju.

Oddelek za zdravje in socialno varstvo Mestne občine Ljubljana

»Prenehati moramo s prakso zapiranja ljudi v psihiatrične bolnišnice«

Pogovor z Nacetom Kovačem, izvršnim direktorjem Slovenskega združenja za duševno zdravje ŠENT

Foto: arhiv ŠENT

Nace Kovač, izvršni direktor Slovenskega združenja za duševno zdravje ŠENT.

Kaj pomeni življenje s težavami v duševnem zdravju?

Problemi, povezani s težavami v duševnem zdravju, povzročajo največ invalidnosti tako v Evropi kot v Sloveniji in prizadenejo vsako leto več kot tretjino prebivalstva. Posledice teh težav so najpogostejši razlog za prezgodnjo upokožitev in med boleznimi največ prispevajo k socialni izključenosti, revščini in stigmatizaciji. V Sloveniji so težave z duševnim zdravjem tesno povezane z nevarnostjo samomora, ljudje s tovrstnimi problemi umirajo skoraj dvajset let prej kot drugi, najpogosteje zaradi srčno-žilnih bolezni, raka ali sladkorne bolezni. Ti ljudje živijo v slabih stanovanjskih in bivalnih razmerah in imajo tudi zaradi stigme velike težave pri samostojnem bivanju. Prepoved vožnje zaradi duševne motnje in odvzem vozniškega dovoljenja na podeželju povzročata nepremostljive težave s prevozom in zato otežen dostop do zdravstvenih, socialnih in drugih življenjsko pomembnih storitev. Nezaposlenost teh ljudi je velika, prilagojenih delovnih mest je malo, zaradi stigme, strahu pred izgubo zaposlitve in neustreznih delovnih razmer so izpostavljeni šikaniranju s strani delodajalcev. Duševne stiske so pogosto prisotne med mladimi že od 14. leta pa vse do 29. leta, bodisi zaradi problemov z motnjami v prehranjevanju ali shizofrenije.

Starost in z njo povezana duševna stiska pa se kaže kot osamljenost, med najpogostejšimi vzroki za obravnavo pa so organske, vključno tudi simptomatske duševne motnje in depresija. V vseh starostnih skupinah tako pri mladostnikih, aktivni populaciji in starejših je najpogostejši spremljevalec alkohol, kar je v Sloveniji velik problem. Zato bi morali temu problemu nameniti prvenstveno in kontinuirano obravnavo na vseh družbenih ravneh. Ob ustreznih mreži in podpori psihosocialnih, zdravstvenih in prostovoljskih storitvah in programih, kvalitetnem delovnem mestu in zadovoljivem plačilu lahko pomeni življenje s težavami v duševnem zdravju tudi kakovostno in aktivno življenje.

Katere podporne programe ŠENT nudi svojim uporabnikom?

Programi **zaposlovanja** omogočajo vključevanje v delovno okolje, ohranjanje obstoječih in razvijanje novih delovnih spretnosti in veščin ter socialno in ekonomsko neodvisnost. Za izvajanje programov na področju zaposlitvene rehabilitacije, delovnega usposabljanja in zaposlovanja oseb s težavami v duševnem zdravju je ŠENT ustanovil invalidsko podjetje, več zaposlitvenih centrov ter zavod za izvajanje zaposlitvene rehabilitacije in podpornega zaposlovanja. V Ljubljani uspešno deluje naše invalidsko podjetje Dobrovita d.o.o., zaposlitveni center Dobrošini d.o.o. in socialno podjetje – zaposlitveni center Zavod Premiki, program zaposlitvene rehabilitacije pa izvaja zavod ŠENTPRIMA.

Programi psihosocialne rehabilitacije so namenjeni kvaliteti bivanja, preživljanju časa čez dan ter socialnemu vključevanju v življenje v lokalni skupnosti. **Stanovanjske skupine** nudijo podporo za samostojno življenje v skupnosti. **Dnevni center** se izvaja v obliki skupinskih in individualnih dejavnosti, katerih skupni cilj je psihosocialna rehabilitacija in pomoč za čim hitrejšo ponovno vključitev v vsakdanje življenje. Program **socialna vključenost** je namenjen podpori in ohranjanju posameznikovih delovnih sposobnosti. **Varovanje dostojanstva ter spoštovanje pravic** oseb s težavami v duševnem zdravju, ki izhaja iz slovenskih in ratificiranih mednarodnih predpisov, udeležamo s preventivnimi programi, namenjenimi ozaveščanju laične in strokovne javnosti o duševni bolezni, stigmatizaciji oseb in ustreznih oblikah podpore in pomoči. V lokalnih skupnostnih

Mednarodno srečanje v okviru projekta Inovativno učenje

Kaja Ropotar, Nina Kemperl, Valentin Bilban in Žiga Komac

Foto: arhiv Šolskega centra za pošto

1 Oblikovanje izdelkov iz gline, 2 igranje iger, 3 postopek izdelave romunskega kruha, 4 izlet v podzemni rudnik soli.

V šolskem letu 2013/2014 Šolski center za pošto, ekonomijo in telekomunikacije sodeluje v projektu *Comenius – Inovativno učenje skozi interdisciplinarne izobraževalne projekte*. Poleg našega centra, ki zastopa Slovenjo, v njem sodelujejo še Bolgarija, Romunija in Turčija. Projekt bo trajal dve leti, namen projekta pa je, da bi s pomočjo novih metod in informacijsko-komunikacijske tehnologije spoznali kulturo in tradicijo posameznih držav. Vsaka od držav mora biti enkrat gostiteljica in vse države se med seboj obiščejo.

V novembru 2013 (od 17. do 24. 11.) smo se tako štirje dijaki in pet učiteljev Šolskega centra za pošto, ekonomijo in telekomunikacije iz Ljubljane udeležili prvega mednarodnega srečanja štirih držav, ki je potekalo v Romuniji.

Petdnevno srečanje z mnogimi dejavnostmi je potekalo na srednji šoli Constantin Brancoveanu High School v kraju Scornicesti v bližini Slatine, kjer smo bili tudi nastanjeni. Projekt je namenjen izmenjavi znanj, izkušenj, novih metodoloških pristopov in uporabi novih pripomočkov v procesu učenja, zato smo sodelovali vsi udeleženci. Naše sporazumevanje in sodelovanje v najrazličnejših dejavnostih sta potekali v angleškem jeziku. Spoznali smo veliko novih stvari, še posebej pa smo navdušeni nad novimi prijatelji iz vseh partnerskih držav, ki bodo marca letos prišli k nam v Slovenijo, ko je gostiteljica srečanja naša šola.

Med raznovrstnimi dejavnostmi smo spoznali nacionalno hrano vseh držav udeleženk (najbolj smo si zapomnili sarme, romunsko sarnele, in polento, romunsko mamaliga), si ogledali plesni nastop folklorne skupine mladih izjemnih pesalcev – domačinov. Ustvarjali smo izdelke iz gline pa tudi pletli smo, navdušile so nas tudi prikazane dramske igre, ki so jih romunski prijatelji in njihovi mentorji napisali in uprizorili sami. Obiskali smo gledališče Eugena Ionesca v Slatini in si ogledali sodobno dramsko predstavo *Napasta*, izvedeno v romunščini. Najbolj pa se nam je vtisnil v spomin zadnji večer, ko smo se sproščeno zabavali dolgo v noč.

Naše srečanje so gostitelji obogatili z izletom v podzemni rudnik soli, ki je dolg 1,2 km in je ob enem tudi neke vrste dnevno zdravilišče za bolnike z dihalnimi težavami, predvsem namenjen otrokom, saj je koncentracija soli razmeroma visoka. Zadnji dan bivanja v Romuniji smo si ob vrnitvi domov ogledali še glavno mesto Bukarešto, ki ima veliko sledov nekdanjega komunističnega režima, ob enem pa je zanimiva in moderna evropska prestolnica.

PREDAVANJA SADJARSKEGA IN VRTNARSKEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI

Foto: Jože Grzin in Matejka Podlogar

Čebelnjak v vrtu in prikaz obrezovanja sadnega drevja.

Sadjarstvo in vrtnarstvo društvo v Ljubljani tudi letos organizira predavanja v veliki predavalnici na Biotehniški fakulteti (Jamnikarjeva 101, Ljubljana) z začetkom ob 16.00 uri. Za nami so predavanja ● 29. 1. 2014 - **Sočne, zapeljive breskve, marelice in še kaj**, Metka Hudina, ● 30. 1. - **Zaščita rastlin**, Marko Babnik, ● 4. 2. - **Gojenje špargljev in čebulnic v vrtu**, Iztok Vidic, ● 5. 2. - **Batata krompir**, Nataša Kunstelj, in **Balkonsko cvetje**, Nataša Šink.

Organiziramo dva **tečaja**, ki se začneta ob 15:00 uri, in sicer v: sredo, 12. 3. - **Obrezovanje sadnega drevja in grmičevja**, Metka Hudina, v nasadu Biotehniške fakultete (v primeru slabega vremena bo tečaj teden dni kasneje; četrtek, 20. 3. - **Spomladanska opravila v sadnem vrtu**, Drago Plasajec, naslov vrta v Ljubljani bo objavljen naknadno. V primeru slabega vremena bo tečaj teden dni kasneje.

Letošnji **strokovni ekskurziji** bosta v: ● sredo, 21. 5. 2014, v **Vipavsko dolino** in v sredo, 17. 9. 2014, na **Dolenjsko** v okolico Novega mesta. O podrobnostih glede ekskurzij in **pohoda** (ki v bo sredo, 11. 6. 2014) več na naši spletni strani **sadjar-vrtnar.si**

Lansko leto smo se lepo predstavili na prireditvah drugih Društev z razstavo pridelkov. Še enkrat najlepša hvala vsem, ki ste sodelovali. Letos smo ponovno povabljeni, nekaj sodelovanj bo pa tudi novih. **Jesenske aktivnosti** bodo: ● dan odprtih vrat na Kmetijskem inštitutu Slovenije v sadovnjaku na Brdu pri Lukovici, ● dan Četrtna skupnosti Rudnik, Dvorana Krim, Ob dolenski železnici 50, Ljubljana, ● Jesenska tržnica na Barju, Turistično društvo Barje, na sejmišču na Peruzzijski, ● razstava Praznik jeseni, Sadjarstvo - vrtnarstvo društvo J.E. Krek Sostro v OŠ Zador, ● Pohod pod Pugledom, Društvo podeželja Lipoglav, ● Teden ljubljanskega jabolka, v centru Ljubljane, Mestna občina Ljubljana. Prireditve so predvidene septembra in oktobra, o natančnih datumih boste pravočasno obveščeni.

Za člane Društva so vsa predavanja in oba tečaja brezplačna. Za nečlane je predavanje/tečaj 5 evrov. Prispevek članov za strokovni ekskurziji bo nižji kot za nečlane. Članarina je 15 evrov.

Za dodatna pojasnila pokličite Damijana Mlakarja (041/766 133) ali Matejko Podlogar (041/501 462) ali jih poiščite na naši spletni strani **sadjar-vrtnar.si**. Naslov: Sadjarstvo in vrtnarstvo društvo v Ljubljani, Pot k ribniku 20, 1108 Ljubljana.

Lepo povabljeni v našo družbo!

Zdravje

organiziramo in vodimo okrogle mize, različne kulturne prireditve, strokovna in družabna srečanja in tako omogočamo vzajemno sodelovanje med »normalnimi« in »drugičnimi«.

V Ljubljani izvajamo program dnevni center in stanovanjske skupine ter zavetišče za brezdomne uživalce nedovoljenih drog. Za kvalitetno izvedbo programov je pomembno odlično **sodelovanje** z Oddelkom za zdravje in socialno varstvo Mestne občine Ljubljana ter sodelovanje med izvajalci na področju duševnega zdravja v skupnosti, z nevladnimi organizacijami in centri za socialno delo.

S katerimi težavami se najpogosteje srečujejo posamezniki, ki se za pomoč obrnejo na ŠENT?

Posamezniki pridejo k nam bodisi samostojno, o nas slišijo pri svojcih, v družini, pri prijateljih, znancih, pridobijo informacijo v lokalnem časopisu ali na kakšnem drugem društvu. Velik del pa so napotitve neposredno iz psihiatričnih bolnišnic, centrov za socialno delo ali katere druge pristojne ustanove javne službe. Za izvajanje naših programov je zato ključno in pomembno dobro sodelovanje in učinkovita koordinacija dela ter prehodnost med socialnimi službami teh ustanov in našimi strokovnimi delavci.

Ocenjujemo, da se ljudje največkrat vključijo v naše službe, ker iščejo ustrezno in plačano delo. Posamezniki se obračajo po pomoč ob izgubi zaposlitve ali pa ob iskanju priložnostnega dela. Drugi razlog je neustrezno bivanje, neurejeni odnosi v družini in posledično iskanje drugega nadomestnega bivanja v stanovanjskih skupinah. Pogosto je razlog prihoda osebna stiska posameznika ali osamljenost, katere vzrok je duševna motnja in z njo povezana stigma v lokalnem okolju. V takšnih primerih ponudimo svetovanje ali vključitev v skupino za samopomoč ali katero izmed skupinskih delavnic v dnevnem centru. Svojci, ki se šele srečujejo s težavami, ki jih prinese življenje s posameznikom po prihodu iz psihiatrične bolnišnice ali po prvem obisku pri psihiatru, potrebujejo nasvet in podporo tistih, ki imajo več izkušenj in lahko v skupinah v razpravah vzajemno iščejo dobre prakse in rešitve, ki pripomorejo k bolj kvalitetnemu življenju. Posameznik pride v našo organizacijo tudi po informacijo glede urejanja socialnih transferjev ali drugih pravic. V tem primeru ga pospremimo ali napotimo na pristojno socialno, zdravstveno ali drugo službo.

Kaj lahko sami naredimo za svoje duševno zdravje?

Vključitev v običajno življenje lahko dosežemo s celovitim, nepretrganim povezovanjem zdravstva, socialnega varstva, družinske politike, zaposlovanja, šolstva in drugih sektorjev. S tem bi želel opozoriti, da je dobro duševno zdravje odvisno od celotne skupnosti in njenih večplastnih ukrepov. Toda tudi posameznik je odgovoren za svoje duševno zdravje. To lahko doseže že z drobnimi pozornostmi do sebe. Vsak dan si privoščite pol ure sprehoda v naravi ali drugo telesno

aktivnost ter z ustrežno prehrano skrbite za svojo telesno težo. Prenehajte s čezmernim pitjem alkoholnih pijač, nadomestite jih s čajem, sadnim sokom ali vodo. V družini in s prijatelji razpravljajte o zaupanju, poštenju, solidarnosti in strpnosti do drugačnih ter spoštovanju do drugih ljudi. Izboljšajte odnos do sodelavcev na delovnem mestu, ob prihodu v službo pozdravite, od nadrejenih zahtevajte spoštljiv odnos. V domačem okolju se aktivno vključite v katero izmed prostovoljskih organizacij, v okviru svojih možnosti aktivno vplivajte na izboljšanje bivalnih pogojev v soseski in medsosedskih odnosov. Od pristojnih lokalnih ustanov zahtevajte, da spoštujejo svoje lastne predpise ter jih na primeren način opozarjate na lastne potrebe, predvsem na tiste, ki sodijo v njihovo pristojnost.

Kako lahko družba omogoči večjo vključenost ljudi s težavami v duševnem zdravju v vsakdanje življenje?

Spoznali smo šibkost in imaginarnost vrednostnega sistema v naši družbi, slovenska družba se je zbudila v koruptivnem okolju, med ljudmi se pogloblja nezaupanje in spoznavamo, da tako povečevana stopnja majhne ekonomske neenakosti ni posledica stabilnih, ustvarjalnih, delovnih mest, ki imajo veliko dodano vrednost, temveč je bolj posledica in skupnost enakih in ponižanih posameznikov, ki opravljajo slabo plačana dela. Vzrokov za zaskrbljenost in uvedbo odločnih in hitrih ukrepov je veliko. Odnos do ranljivih ciljnih skupin, kot so ljudje s težavami v duševnem zdravju, rešujemo z zapiranjem v psihiatrične bolnišnice, posebne in druge socialne zavode. V te programe se steka tudi večina davkoplačevalskega denarja in na podlagi teh konceptov kreiramo nacionalne politike. Programi in skupnosti, tisti, ki krepijo in opolnomočijo posameznika ter ga vračajo v »normalno«, polno, aktivno in delovno življenje, se v zakonskih dokumentih obravnavajo ponižujoče in marginalno. Zakoni, ki jih načrtujemo, morajo v ospredje postaviti potrebe ljudi s težavami v duševnem zdravju, in ne potrebe izvajalcev, kakršno je stanje danes. Dokumenti morajo omogočiti, da bodo vsi deli skupnosti soustvarjali pogoje za izboljšanje razmer bivanja in življenja v sodelovanju s preostalimi sektorji v državi. Programi in ukrepi morajo razviti dostopne, uporabnikom prilagojene in kvalitetne storitve v skupnosti in hkrati omejiti bolnišnično zdravljenje in zavodske namestitve izključno na nujne in izjemne primere. Javnost moramo seznanjati z duševnim zdravjem in duševno blaginjo ter poudariti pomen preventivnega dela in pozitivne promocije. Govoriti moramo o duševnem zdravju in njegovih pozitivnih ciljih, ustvariti pogoje za zaupanje in spoštovanje med ljudmi s primeri dobrih praks iz Slovenije in tujine, ustvariti pogoje za kvalitetne strokovne razprave pred sprejemanjem zakonskih in drugih pomembnih dokumentov in še enkrat: Prenehati moramo s prakso zapiranja ljudi v psihiatrične bolnišnice in zasebne ter druge zavode in jim omogočiti storitve v skupnosti.

S toplino urejen prostor izvirne gostilne na Starem trgu.

Druga violina

Emi Vega

Ekipa Druge violine z avtorico in dušo projekta dr. Valerijo Bužan (v drugi vrsti desno).

Pred dobrim letom in pol se je Ljubljana uvrstila na zemljevid redkih mest, kjer v posebnih gostilnah delajo ljudje z motnjami v duševnem razvoju. A Druga violina, kjer se v delo vključuje več kot 30 oseb z motnjami v duševnem razvoju, se ni zgodila kar čez noč. V ozadju je velika zgodba, o kateri pripoveduje psihologinja in direktorica CUDV Draga pri Igu dr. Valerija Bužan.

Oranje ledine

V Centru na Igu sem začela delati kmalu po zaključenem študiju psihologije leta 1984. Center so ravno odprli in je že imel vključenih pet otrok. Slovenija je takrat reševala skrb za drugačne tako, da jih je vključevala v domove, ki so bili predvsem oddaljeni od urbanih okolij, ob takrat zaprtih mejah s sosednjimi državami. S sodelavci smo si ogledali te domove (Dornava, Trate, Hrastovec ...) in bili enotnega mnenja, da bomo delali drugače. Vlog za sprejem je bilo veliko in kot zahtevo smo postavili aktivno sodelovanje staršev po njihovih močeh. Starši so namreč takrat pogosto otroke namestili v institucije in marsikdo jih ni nikoli več obiskal. Ko smo se želeli vključiti v okolje in iti na izlet ali sprehod, smo naleteli na odpor. Družba tudi sicer na ljudi z motnjami v razvoju ni bila pripravljena, saj jih niso poznali, ker niso živeli z njimi. Zaradi odklanjanja družbe se tudi družine niso odločale, da bi se s svojimi otroki vključevale v aktivnosti. V tistem času so bili po svetu marsikje že senzibilnejši do drugačnih in že bili del vsakdanjega okolja. Ob sodelovanju v mednarodnih projektih smo invalide opazili povsod, tako v gledališču, trgovinah, na koncertih, pri nas pa – kot da jih sploh ni. Zame je bil to izziv: kako doseči senzibilnost družbe, v kateri bodo tudi ljudje, ki so drugačni, postali del vsakdanjega okolja.

Preboj

Za naš preboj je bil odločilen strokovni obisk v Cambridgeu pred desetimi leti, kjer smo videli v strežbi osebe z motnjo v duševnem razvoju. Takrat se je utrnila zamisel o takšni gostilni pri nas. Kot družba še nismo bili zreli, a sčasoma se je pokazala možnost in l. 2012 smo najeli prostor s krasno lokacijo na Starem trgu. Pred tem smo se dobro pripravili. Želeli smo, da gostje ne bi hodili k nam, ker bi se jim smilili, pač pa zaradi prijazne postrežbe, dobre hrane in pijače ali preprosto zato, ker se pri nas počutijo lepo. Glede gostinstva nas ni skrbelo, saj imamo v Centru že vsa

Blaž Kužnik

Tu se imam zelo dobro, hvala. Posebej me veseli, ko pridejo gosti in je treba postreči s pijačo. Ko sedejo, jim zaželim dober dan in potem vprašam, kaj želijo. To povem natakarkem. Gosti so zelo prijazni. Potem sem tudi jaz prijazen. Ko bom imel več izkušenj, bom tudi sam postregel. A zdaj sem pomočnik. Imam pa druge izkušnje. Bil sem v Indiji na tekmovanju v fotografiranju. Dvakrat sem bil v Bruslju in tudi na Portugalskem. Sicer sem samozagovornik. Za to sem se usposabljal in imam seminarje za druge s posebnimi potrebami. Učim jih, kako se moramo postaviti za svoje pravice in povedati, kaj želimo. Vsak samozagovornik potrebuje pomoč in ima podporno osebo. Če se kaj zatakne, prevaja moj Rok, moja podporna oseba. Učim tudi kake študentke, kaj je to samozagovorništvo. V Drugo violino pa zelo rad pridem.

leta svojo kuhinjo z veliko prednostjo – poznavanjem dietnega kuhanja. Odprti smo od osmih zjutraj do polnoči, poudarek je na slovenskih jedeh in slovenskih vinih. Prizadevamo si za sezonsko in lokalno ponudbo. Marsikaj pridelamo tudi na Igu, celo svoj med imamo. Skrbimo za dobro počutje vseh gostov (izdelali smo meni za slepe v Braillovi pisavi, indukcijska zanka pomaga naglušnim, imamo toalete za invalide ...). Z različnimi dogodki promoviramo slovenske kulturne ustvarjalce, domačo obrt – v gostilni ali pred njo se vedno kaj dogaja. Najbolj nas veseli, da nas Ljubljančani lahko neposredno spoznavajo.

Posebne oblike podpore

Pri nas je predstavil svoj novi CD Vlado Kreslin, kar je privabilo ogromno novinarjev. Njegova poteza je krepko zvišala obisk in jo neizmerno cenimo. Prav pristrčno nas podpirajo tudi slovenski kuharski mojstri, ki na povabilo predsednika društva Hiša sonca Antona Preglja ob svojih obiskih kuhajo v naši gostilni in velikodušno delijo svoje skrivnosti. Prirejamo druženja z znanimi slikarji, pesniki, pisatelji. Vse to blagodejno podpira našo zamisel o vključevanju drugačnih v vsakdanje življenje.

Odzivi gostov

Najzanimivejši so tuji. Večinoma takoj opazijo, da gre za poseben projekt in potem pohvalijo predvsem Ljubljano, ker je v ta namen dala tako odlični prostor. In res – ne poznam nobenega glavnega mesta v Evropi, ki bi se lahko pohvalilo s tovrstno gostilno na tako eminentni lokaciji. Za nas je seveda nadvse pomembna – čisto nič nam ne bi koristilo, če bi bili spet porinjeni na rob. Marsikdo pride samo zato, da bi spoznal naše delo in nas podprl. Za tiste, ki pridejo iz dežel, kjer tega še ni, pa smo spodbuda. Gostili smo srečanje skupine novinarjev, ki so prišli na Alpe-Jadran. Vemo, da se bo ideja širila tudi na ta področja. Sicer pa smo zadovoljni z obiskom.

Peter Prokofjev

Rad igram na kitaro in včasih tukaj nastopam. Enkrat sem igral celemu avtobusu gostov s Sardinije in bilo je krasno vzdušje. Rad pridem v gostilno, rad se z gosti družim. Postregel sem tudi predsednika Türka in se veselim, če mogoče pride še Pahor. Tudi njega bom z veseljem postregel. Ob novem letu smo imeli prav posebne dobrote. Vabim vse Ljubljančane, da nas obiščejo. Tukaj enkrat ali dvakrat na teden ali večkrat. Rad pomagam pri katering. Sicer delam v delavnicah v varstvenem centru na Poljanski, živim pa v Vižmarjah. Najraje šivam voščilnice – vezem motive in se imam lepo.

Najpomembnejše pri vsej stvari

je preseganje stereotipa, po katerem naj bi ljudje z zmernimi motnjami v duševnem razvoju ostajali na stopnji četrto- ali petošolcev. Po aktivnem vključevanju v delo se vidi, da njihov razvoj ni zaključen, da se tudi oni vseživljenjsko učijo in pridobivajo nove spretnosti in navade. Postajajo samozavestnejši, ker se učijo novih veščin, angleškega jezika. Zanima jih vse, kar se dogaja. Dobili so nove prijatelje, navadili so se komunicirati z novinarji, s tujci. Vse to tudi njihovim staršem sporoča, da so možnosti širše in da so na svoje otroke lahko tudi ponosni.

Vsa ta prehojena pot

Center je v treh desetletjih postal obsežna organizacija, kjer izvajamo različne programe (šola za otroke s posebnimi potrebami, imamo varstveno-delovne centre in bivalne enote). Skupaj je 460 uporabnikov na šestnajstih lokacijah v Ljubljani in okolici. Pokamo po šivih, kajti vlog je vse več. Prihajajo novi otroci in pri nas odraščajo, manjka pa ustreznih ustanov, kjer bi lahko živeli, ko odrastejo in zaključijo šolanje. Zadovoljni smo, saj ves čas našega delovanja po malem premikamo meje. Spodbujamo medsebojno druženje, samozagovorništvo in zagovorništvo, zelo pomembna je vpetost v evropsko mrežo. Želimo, da samozagovorniki sodelujejo na razpravah v parlamentu o stvareh, ki so zanje pomembne. Odločajo se lahko namreč povsem korektno, če jim zadeve razložimo na razumljiv način. So pa še drugi učinki našega dela, ki zadevajo vključevanje starostnikov v naš vsakdan. Dejstvo je, da smo starajoča se družba, in premagovanje različnih ovir, tudi predsodkov, prinaša širšo korist. Ko se oziram po prehojeni poti, lahko ob 30-letnici Centra rečem, da sem zadovoljna. Imam pa srečo, da je ob meni močna ekipa predanih sodelavcev. Kar smo dosegli, smo dosegli skupaj, ker smo si vsi srčno želeli sprememb na bolje.

Podjetje Data d.o.o. , Ljubljana: Za podjetniško pot ni starostnih omejitev, potrebnega je le nekaj poguma

Mirjana Ribič

Foto: Robert Ribič

Katja Šegedin - Zevnik, direktorica podjetja Data d. o. o.

Že šesto leto zapored Tehnološki park Ljubljana d.o.o. v sodelovanju s podjetjem Data d.o.o. organizira Dneve podjetništva. Lanis so bili rekordno obiskani, kar je zgovoren dokaz, da se čedalje več mladih odloča za podjetniško pot. Podjetje je vodilno v Sloveniji na področju podpore podjetnikom. Že od leta 1990 zaposleni v podjetju prispevajo k ustvarjanju novih podjetij in rasti že ustanovljenih. V njem je zaposlenih 40 visoko usposobljenih strokovnjakov, ki skrbijo za celostne storitve za podjetnike in jih spremljajo skozi njihovo podjetniško pot. Imajo več kot 1000 rednih strank, njihova dejavnost je precej široka in zajema: ustanovitev podjetja, računovodski servis, davčno svetovanje, pravno in kadrovske svetovanje, marketinško svetovanje in spletni nastop, storitve za tujce, izobraževanje in delo na projektih. Podjetje se vsako leto prijavlja za evropska sredstva, prav tako nudijo strokovno pomoč podjetjem, ki se prijavljajo na različne razpise. Sodelujejo tudi z Univerzitetnim inkubatorjem Ljubljana in Ministrstvom za gospodarstvo. Naša sogovornica je Katja Šegedin - Zevnik, direktorica podjetja Data in prava podjetnica z dolgoletnimi izkušnjami, ki so dragocene tudi za podjetnike začetnike.

Leta 2010 ste bili dobitniki evropske nagrade za podjetništvo kot najboljši v kategoriji Izboljšanje poslovnega okolja, letos ste se spet prijavili za podjetniško nagrado. Za kakšno nagrado gre?

Organizacija European Business Awards je objavila, da bo DATA d.o.o. kot eden izmed nacionalnih šampionov ponovno v konkurenci za evropsko nagrado za podjetništvo. V hudi konkurenci bo Slovenijo poleg DATE d.o.o. zastopalo skupno sedem podjetij, ki se bodo v naslednjem krogu potegovala za status *Ruban d'Honneur*. Končni zmagovalci evropske nagrade za podjetništvo bodo razglašeni aprila letos. Lani smo kandidirali skupaj s 17.000 podjetji, uvrstili pa smo se med 527 evropskih podjetij. Smo v kategoriji podjetij, ki so usmerjena k strankam. Izbrani smo kot podjetje z visoko stopnjo inovacij v storitvah, že 14 let pa smo visoko uvrščeni kot podjetje, ki je prepoznavno po odličnosti poslovanja.

Današnje poslovno okolje je dokaj neprijazno, tako za manjše kot za velike podjetnike. Je težko opogumiti ljudi, da si sami ustanovijo podjetje, tudi če so brez denarja?

Najtežji del podjetništva je začetek in nadaljevanje projekta. Bistvo uspeha je kupec oziroma končni potrošnik storitve ali pa izdelka, zato svetovalci podjetja skupaj s potencialnim podjetnikom najprej poiščejo tržno nišo. Naša dejavnost je, da iščemo ljudi, ki bi radi ustanovili podjetje. Takoj, ko zaznamo dobro idejo, gremo skupaj v akcijo. Vendar so glede na sedanje razmere potencialni podjetniki prestrašeni, lahko bi rekli, da smo Slovenci premalo pogumni za ustanovitev lastnega podjetja in jih ni lahko prepričati za ta korak. Ko pa dojamemo, da jim denar in zadovoljstvo lahko prinese posel, ki ga radi opravljajo, ne pa zaposlitev v nekem podjetju, kjer delajo samo za plačo, se laže odločijo za lastno pot.

Je mogoče začeti brez kapitala?

Če je ideja dobra in tržna niša obetavna, lahko podjetje pridobi denar na trgu. Na to temo imamo različne delavnice in ko enkrat prevetrimo idejo, tudi denar ni problem.

Danes je veliko mladih brez službe, prav tako pa so brez zaposlitve ostali starejši oz. moški in ženske, stari več kot petdeset let, ki jih nihče noče zaposliti. Kaj jim svetujete?

Za ustanovitev podjetja ni starostne omejitve. Vse pa je odvisno od posameznika. Če je nekdo 30 let delal pri delodajalcu, vedno razmišlja kot delavec, zato pa smo tu, da mu svetujemo, kako naj začne razmišljati kot lastnik podjetja. Preboj miselnosti je zelo pomemben korak.

Res je tudi, da v Sloveniji nimamo podjetniške tradicije, zlasti pri starejših generacijah še vedno prevladuje vzorec zaposlitve, kakšnega so poznali v socializmu. Na seminarjih tudi povemo, da v Združenih državah Amerike celo upokojenci ustanavljajo podjetja, veliko tudi, ko so stari okoli 80 let. Pri nas pa so tako moški kot ženske v 60. letu starosti že utrujeni in si želijo miru.

Ali lahko nekoga, ki k vam pride prestrašen, opogumite, da začne svoj posel?

Seveda, za to imamo tudi delavnice. Naš besednjak je zelo preprost in pomagamo ljudem, ki še nikoli niso niti od blizu spoznali podjetništva. Velikokrat svetujemo brezplačno, zlasti na začetku, da stranka začuti, da ni sama. Naš slogan je *Z nami nikoli niste sami*.

Kako pa sami napredujete kot podjetje?

To je zanimivo vprašanje, na katero bi lahko odgovarjala več ur. Korak naprej je naš raziskovalni oddelek, ki se ukvarja z marketinškim svetovanjem in drugimi storitvami. Prav tako nudimo storitve za tujce, ki želijo ustanoviti podjetje v Sloveniji. Pri nas imajo lahko imajo tudi pisarno, dokler ne najdejo ustreznih prostorov za svojo dejavnost. Poleg brezplačnega izobraževanja imamo zlasti za podjetnike začetnike tudi izobraževalne seminarje, ki so plačljivi. Danes je največji problem trženje, zato skupaj s strankami temeljito analiziramo trge in ciljne kupce. Žarišče problema ni podjetje samo, temveč kupec. Za to področje se prijavljamo tudi na razpise za pridobitev evropskih sredstev. Podjetjem tudi pomagamo pri pisanju projektov.

Ali mala podjetja iz leta v leto drastično propadajo?

Glede na okoliščine, v katerih poslujejo podjetja, bi lahko bi rekli, da je prav propadanje podjetij pereč problem, zlasti po letu 2007. V letu 2007 smo bili edino podjetje, ki se je prijavilo za državna sredstva, namenjena prav za svetovanje podjetjem, ki bi se rada izognila stečaju in zapiranjju dejavnosti. Od leta 2007 do leta 2009 smo stopnjo propadanja podjetij s 27 odstotkov znižali na 9 odstotkov. Še vedno pomagamo podjetjem na tem področju in njihov uspeh je tudi naš uspeh, navsezadnje smo tudi mi podjetniki.

Znano je, da ima Slovenija na tisoče malih podjetij, ki se ukvarjajo s svetovanjem. Je težko obstati na trgu?

Ni težko, ker nenehno iščemo priložnosti, nismo izbirčni pri iskanju strank, podjetniki smo in pomagamo podjetnikom, ker mislimo, da je v tem prihodnost, tudi za mlade.

Aina Šmid

Foto: zasebni arhiv

Branka Lovrečič, direktorica Inštituta Bion.

Foto: arhiv Inštituta Bion

Laboratorij Inštituta Bion.

Inštitut BION, podjetje prihodnosti

Novi časi potrebujejo nova znanja. Mogoče je prav huda ekonomska kriza, v kateri se je znašla Evropa in tudi Slovenija, pokazala, da so nekateri konvencionalni pristopi postali nezadostni, zastareli. Novodobni potrošnik želi poleg brezhibnega proizvoda vedeti tudi, kako ta deluje nanj in na njegovo počutje ter kako soustvarja njegovo okolje. Predvsem pa, kako v svetu neskončne ponudbe prepoznati, kaj je dobro za njegovo zdravje.

Merjenje energijskega vpliva elektromagnetnih polj

Prav s temi raziskavami in meritvami se že več kot dvajset let intenzivno ukvarjajo na Inštitutu za bioelektromagnetiko in novo biologijo BION, kjer kot neodvisna znanstvenoraziskovalna ustanova v svojem laboratoriju preučujejo pojave, ki jim tradicionalna znanost ne posveča prav veliko pozornosti. Gre za raziskave, podprte z različnimi klasičnimi znanstvenimi postopki od eksperimenta do statistike, ki imajo za cilj preučiti nekatera mejna področja delovanja v našem okolju, ki bistveno vplivajo na kakovost našega življenja. Znanost o bioelektromagnetiki, energijskem vplivu elektromagnetnih polj, ki ga sprejemamo in oddajamo v okolje, ter spoznanja o strukturni kakovosti vode, je z njihovimi metodami merljiva in tudi ovrednotena. Za testiranje različnih izdelkov in storitev namreč na Inštitutu izdajo tudi ustrezne certifikate (Certifikat kakovosti energijskega vpliva in Certifikat strukturne kakovosti vode), ki izpričujejo ugotovljeno stanje, kot so ga pokazale njihove meritve. Pridobljeni rezultati o delovanju biopolja in spremembah vode (fenomen, ki ga poimenujejo spomin vode) so znanstveno zabeleženi in pomagajo, da prepoznamo specifičen energijski vpliv določenega izdelka na človeka, pa tudi energijski zapis človeka oziroma živega bitja, ki ga ta pušča v okolju.

Infopatska metoda zdravljenja

»Poznamo problem sevanja baznih postaj in nasploh vplive različnih elektromagnetnih sevanj iz človekovega umetnega okolja. Prav preučevanje tega vpliva je ena od nalog znanosti o bioelektromagnetiki. Raziskujemo vpliv različnih elektromagnetnih sevanj na živ organizem in enako preučujemo sevanje organizmov v okolje oziroma, kako to vpliva na druge organizme. Metoda ugotavljanja strukturne kakovosti vode prek mikroskopskih slik usedlin njenih kapljic pa je znana že nekaj časa, pri nas smo jo še izpopolnili, tako da lahko slike tudi statistično ovrednotimo in ocenimo, ali je neka voda strukturno kakovostnejša ali ne. Gre za metodo, ki nam da vpogled v lastnosti vode, ki sicer niso tako razvidne s konvencionalnimi metodami,« je povedal eden od njihovih strokovnjakov, prof. dr. Igor Jerman. Branka Lovrečič, direktorica inštituta, pravi: »V Ljubljani in Sloveniji smo edinstven inštitut, ki se ukvarja s tovrstnimi raziskavami, o vplivu energijskega polja na ljudi, na rastline, bakterije in druge

organizme. Kot rezultat vsega našega raziskovanja smo razvili tudi posebno metodo zdravljenja, tako imenovano infopatijo.«

Akademija za zdravilstvo

Skupina strokovnjakov je že pred trindvajsetimi leti, v mladih letih naše osamosvojitve, ko je zavel nov in bolj odprt duh v različnih pristopih raziskovanja, ustanovila inštitut, da bi raziskoval različna področja, ki so bila dotlej nepriznana ali nezaželena. Registrirani pri Ministrstvu za znanost so imeli tudi pomembno vlogo pri zakonskem urejanju področja o zdravilstvu in znanstvenem preverjanju pojavov, ki so podlaga zdravilstvu. Postopoma je prešel Inštitut Bion iz raziskovalne sfere tudi na področje izobraževanja zdravilcev in lani pod svojim okriljem osnoval Akademijo za zdravilstvo.

Kot je povedala Branka Lovrečič: »Slovenci smo imeli od nekdaj zelo močno tradicijo zdravilcev in ljudi, ki so se ukvarjali z bioenergijo, toda ta tradicija je bila po drugi svetovni vojni za dolgo časa prekinjena, kasneje pa so se vrata za to spet odprla. Z osamosvojitvijo je prišlo do pravega razcveta, ki so ga zaznali tudi tujci, ki so prihajali k nam in govorili o čudežni deželi prav zaradi bogastva tukajšnjih zdravilnih energij in terapevtov. Naša vloga nacionalnega koordinatorja za evropski projekt nekonvencionalne medicine je bila tudi v tem, da uredimo področje zdravilstva s posebnim zakonom, in tu smo bili ves čas prisotni.«

Certifikati Inštituta Bion

Danes je na trgu precejšnja ponudba različnih metod zdravljenja in proizvodov, ki nekaj obljublajo. Ali certifikati, ki jih izda Inštitut Bion zagotavljajo uporabnikom, da gre za kakovostno delovanje? »Naši uporabniki so med drugim tudi podjetja, ki se ukvarjajo z izdelki za dviganje kakovosti življenja. Zelo priljubljena so recimo ležišča z vgrajeno zaščito pred sevanjem, ki jo testiramo, in če uspešno prestane test, izdamo certifikat. Uporabniki so čedalje bolj ozaveščeni in se tudi vedno bolj odzivajo, želijo vedeti, ali smo določen izdelek preverili, ali je zares dober ipd. Tako lahko npr. preverimo tudi zaščite pri prenosnem telefonu, testiramo, kako izdelek deluje, in o tem napišemo poročilo, izdelek pa tako pridobi na svoji tržni vrednosti. Ko nas ljudje sprašujejo, kaj menimo o določenem izdelku, lahko povemo svoje mnenje, če smo ga testirali, sicer pa lahko le priporočimo, naj napotijo prodajalca na certificiranje tega izdelka. Nedavno smo merili kvaliteto dveh steklenic za vodo, steklene in kovinske, ter preverjali, kako vplivata

na vodo, ki jo vsebujeta. Vsak potrošnik pa lahko ustvari tudi svoj odtis, svoj zapis vode. Prek vode namreč lahko razberemo, kakšno energijo oddaja. Z mislimi spreminjamo kvaliteto vode, vsaka oseba pušča na vodi svoj individualni odtis, ki mu ga lahko pokažemo. Izsledki naših testiranj lahko vplivajo na kakovost našega življenja. Združujemo znanja, ki jih ljudje morda manj poznajo, a so lahko zanje zelo pomembna,« pravi direktorica inštituta.

Vesna Periček Krapež, ravnateljica Akademije za zdravilstvo, ki deluje pod okriljem Biona, je povedala, da si na Inštitutu prizadevajo tudi za izobrazbo vseh, ki se želijo usposobiti za poklic zdravilca ali jih zdravilstvo zanima. V izobraževalnih seminarjih, ki jih pripravljajo na temo zdravja in zdravilstva, je posebna pozornost namenjena prav poznavanju elektromagnetike in biopolja ter načinom in napravam, ki ga merijo in zdravijo, saj večina zdravilskih metod temelji prav na učinkih biopolja. Poleg različnih zdravljenj in metod pa na akademiji strokovno usposablja tudi za zdravljenje z njihovim izvirnim pristopom, infopatijo, zdravljenjem z vibracijsko medicino, ki povezuje različne izkušnje. Akademija želi predstaviti širok spekter zdravilskih znanj, ob njih pa tudi etiko in psihologijo, s katero se soočajo pri delu z uporabniki. Načrtuje pa tudi posebno izobraževanje na temo, ki je danes še posebej aktualna, o prehrani, prehranskih dopolnilih in naravnih zdravilih.

Zdravilni center Medin

Ena od prepoznavnih blagovnih znamk Inštituta Bion je tudi njihov Zdravilni center Medin, v katerem z različnimi praktičnimi zdravilskimi pristopi pomagajo ljudem, ki želijo ali potrebujejo poseben pristop. Center sodeluje s številnimi priznanimi strokovnjaki in terapevti, ki zastopajo velik nabor terapij, od zdravljenj težkih, dolgotrajnih bolezni do subtilnejših metod, ki preventivno izboljšujejo naše počutje.

»Želimo graditi mostove tudi z drugimi znanji,« pravijo. »Znanje o delovanju človeškega telesa je dragoceno, zdravilstvo pa v večini metod ne temelji samo na snovnem telesu in človeka ne obravnava le kot materijo, ampak tudi kot energijsko in duhovno bitje. Ponudba na področju zdravilstva v Sloveniji je široka, obstaja veliko zdravilskih metod, mi pa želimo podati osnovo za poglobljeno znanje, na katerem lahko temelji ta stroka. To je naša dodana vrednost.« Zagotovo lahko rečemo, da bodo takšne ustanove in znanja, ki jih posredujejo, postala v prihodnosti v družbi vedno bolj potrebna in pomembna za kakovost našega življenja.

»Ljubljana me je tako navdušila, da sem že več let njen prebivalec«

Staša Cafuta Trček

Fotografije: Staša Cafuta Trček

Mari Haaland Andersen

Florence

Dave

Will Dunn

Ljubljana je leto 2013 zaključila z rekordnimi turističnimi statistikami – in to potem, ko je v obdobju 2002–2012 več kot podvojila število nočitev. A za številkami je tudi veliko vsebinskih dosežkov pri bogatitvi ponudbe tako za obiskovalce kot tudi za meščane. Kakor je bil EuroBasket 2013 v središču preteklega leta, bo praznovanje 2000-letnice ustanovitve Emone rdeča nit aktivnosti Turizma Ljubljane v letu 2014, jubilej pa bodo spremljali številne prireditve, dogodki in razstave, ki bodo zaznamovali utrip Ljubljane vse do vrhunca, osrednje prireditve med 22. in 24. avgustom *Ave Emona*. Obenem prestolnica vstopa v leto 2014 tudi kot gostiteljica več priznanih velikih kongresnih dogodkov, z novo turistično strategijo in na poti k milijonu nočitev letno. Krona vsega pa so brez izjeme navdušeni gostje, ki se v Ljubljani počutijo kot doma.

Mari Haaland Andersen, študentka, Kristiansand, Norveška

Študiram francoščino. V bistvu sem iskala deželo, kjer bi lahko v miru na daljavo študirala in lepo preživela del svojega življenja. Izbrala sem Ljubljano, saj sem veliko lepega slišala in prebrala o njej. Čista je, na trenutke me spominja na zeleno naravo na Norveškem. Zelo sproščeno vzdušje je tukaj in počutim se bolj kot doma.

Florence, Annecy, Francija

Pred štirimi leti sem prvič obiskala Slovenijo. Zelo me je navdušila, zato sem se kmalu zatem vrnila. Zdaj že nekaj časa živim tukaj. Občasno delam tudi kot prostovoljka na različnih festivalih, ki se odvijajo v mestu in so zelo dobri, zanimivi in interaktivni. Sicer pa ima Ljubljana dobre strani velikih mest. Naučila sem se že tudi vašega jezika, vendar Slovenci zelo dobro govorite angleško in ste tako prijazni, da mi zmeraj odgovarjate v angleščini, čeprav je zame dobro, če vadim slovenščino.

Dave, teniški trener, Melbourne, Avstralija

Iskal sem neznano deželo in naletel na Slovenijo. Navdušile so me fotografije Blejskega jezera ter otočka na njem, pa tudi fotografije drugih delov Slovenije. Prek spletne strani Couchsurfing sem našel prenočišče za štiri dni. Ljubljano ljubim, »I love it«. Je čista, sproščena, ni hektična kot druge prestolnice. Center je brez avtomobilov, kar je zelo prijazno do ljudi. Tukaj sem res srečen!

Will Dunn, prevajalec, Manchester, Velika Britanija

S kolegom sva pred petimi leti iskala deželo, v katero bi odšla na potovanje. Z zaprtimi očmi sem s prstom na zemljevidu pokazal državo – pokazala se je Slovenija. Ko sva se odpravila na pot iz Ljubljane v sosednjo Hrvaško, sva na meji ugotovila, da sva v Ljubljani pozabila potna lista, zato sva se morala nemudoma vrniti. Takrat sem se odločil, da se bom vrnil v Slovenijo. In res, Ljubljana me je tako navdušila, da sem že več let njen prebivalec. Naučil sem se slovenskega jezika, redno prebiram glasilo Ljubljana, še posebej izjave turistov in njihov pogled na naše mesto. V Ljubljani mi je všeč to, da se poleg mestnega življenja občuti tudi pridih podeželja.

Dr. Caroline Gilby, Master of Wine, London, Velika Britanija

Ljubljana mi je zelo pri srcu. Njen center in reka sta čudovita, še posebej ob večerih, zato zmeraj, ko sem pri vas, izkoristim večere za sprehode po stari Ljubljani. Zjutraj pa obvezno zavijem do tržnice. Kar dela Ljubljano tako zelo lepo, pa je bližina gozda in Tivoliju in na Golovcu in možnost rekreacije. Velik plus je tudi to, da je mesto zelo varno. Kot specialistka na področju poznavanja vin, pa bi želela pohvaliti tudi vašo vina, ki turiste in vinske poznavalce vedno znova navdušijo. Seveda zraven sodi vaša avtentična hrana.

Predrag Jovanović, menedžer prodaje, Beograd, Srbija

V Ljubljani sem bil prvič leta 2011, ko sem obiskal prijatelje. Je izredno lepo mesto, kombinacija stare in nove arhitekture. Všeč so mi številni parki, po katerih sem se sprehajal. Prešernov trg je v meni pustil poseben vtis. Seveda smo obiskali tudi nakupovalno središče BTC, za katero bi potrebovali najmanj dva dni, da bi ga doobra spoznali. Ljubljana nam je bila tudi izhodiščna točka, iz katere smo se v enem dnevu odpeljali tudi v Trst, Videm in Gradec. Še se bom vrnil.

Colleen Caputo, učiteljica, Philadelphia, ZDA

O Ljubljani sem od prijateljev slišala same pohvale. Ko sem prišla v Ljubljano, sem v hotelu po naključju opazila, da poteka na Ljubljanskem gradu vinski festival in kot ljubiteljica vin sem se nemudoma odpravila na dogodek. Grad je na čudoviti poziciji in predstavitev vin odlično sodi v to okolje. Zelo sem vesela, da sem spoznala vina iz celotne regije.

Margaret, učiteljica, Alabama, ZDA

Ljubljana mi deluje kot mesto z velikim potencialom. Vaša država ima zelo zanimivo zgodovino. Čeprav ste izredno majhni, imate svoj jezik, kulturo, gospodarstvo in po mojem mnenju zelo razvito turistično ponudbo. Kljub temu, da ste bili vedno obkroženi z velikimi narodi, ste svojstveni, unikatni. Želim si, da bi tako tudi ostalo.

Dr. Caroline Gilby

Predrag Jovanović

Colleen Caputo

Margaret

Ljubljanski vestnik

Mestna občina
Ljubljana

Ljubljana se je v konkurenci 30 mest iz 12 držav uvrstila med tri finaliste za nagrado Evropski teden mobilnosti 2013

Mestna občina Ljubljana je lani že 12. leto zapored sodelovala v Evropskem tednu mobilnosti, najbolj razširjeni kampanji za trajnostno mobilnost, ki poteka med 16. in 22. septembrom. Osrednja tema lanskega ETM je bila Vaš korak za čistejši zrak, s čimer je Mestna občina Ljubljana želela opomniti na to, da že majhne spremembe v naših potovalnih navadah lahko izjemno vplivajo na kakovost življenja v mestih, kjer je motorni promet glavni onesnaževalec zraka. V okviru Evropskega tedna mobilnosti je MOL skupaj s številnimi sodelavci in organizacijami pripravila 9 celotedenskih aktivnosti in kar 17 dogodkov po posameznih dnevih – na čelu z uvedbo dveh trajnih ukrepov: na dan brez avtomobila, 22. septembra, je MOL omejila osebni motorni promet na Slovenski cesti na odseku med Šubičevo ulico in Gosposvetsko cesto ter območje preuredila tako, da je več prostora namenjenega pešcem, kolesarjem in javnemu prevozu. Kot drugi trajni ukrep pa je bilo uvedeno zaprto električno vozilo kavalir 3, ki dopolnjuje ustrežljivost že ustaljenih dveh odprtih kavalirjev in vozi kar vse leto, ne glede na vreme.

Evropska komisija vsako leto v tekmovanju za nagrado evropski teden mobilnosti (www.mobilityweek.eu/award/) razglasi 10 mest, pri katerih so strokovni ocenjevalci ugotovili, da so se v prizadevanjih za spodbujanje k uporabi »pametnejših« potovalnih načinov posebej izkazala. Tokrat smo se skupaj z Budimpešto (Madžarska) in Östersundom (Švedska) uvrstili med najboljšo trojico izmed prijavljenih mest, leta 2012 pa med najbolj prizadevno deseterico. Ljubljana je sicer že prejela nagrado evropski teden mobilnosti leta 2004. **Razglasitev prejemnika nagrade evropski teden mobilnosti 2013 bo 24. marca 2014 v Bruslju.**

Aplikacija urbane v Londonu prejela prestižno prvo nagrado

Sistem enotne mestne kartice urbana je doživel virtualno nadgradnjo z novo mobilno aplikacijo – virtualno vrednostno urbano na pametnih telefonih. Inovativna rešitev je 27. januarja osvojila prvo mesto na tekmovanju za nagrado *MasterCard plačilni sistemi v prometu (MasterCard Transport Ticketing Awards)* v kategoriji *Najuspešnejši plačilni sistemi na mobilnih telefonih (Most successful mobile ticketing programme)*, s čimer se sistem uvršča med najnaprednejše tehnične rešitve na področju transportnih vozovnic in mobilnega plačevanja. Z aplikacijo bodo mogoči plačilo vožnje z mestnimi avtobusi (LPP), storitev javnih parkirišč (LPT), vožnje z vzpenjačo (Ljubljanski grad) in storitev BicikeLJ (Europlakat).

Aplikacija urbana za pametne telefone pri storitvah mestnega potniškega prometa ponuja vse, kar omogoča vrednostna kartica urbana: brezstično plačilo storitve, brezplačno prestopanje znotraj 90 minut, potovanje za več ljudi hkrati, dodatno pa aplikacija ponuja tudi polnjenje računa neposredno z mobilnim telefonom (prek monete) ali na urbanomatu oz. prek virtualnega urbanomata, izpis stanja, pregled zgodovine validiranja itd. V primeru mestnih avtobusov aplikacija omogoča tudi številne uporabne informacije: prihod avtobusov, pregled linij mestnega prometa, izračun časa potovanja, prikaz lokacij postajališč v neposredni bližini uporabnika itd. Večina teh funkcij bo na voljo tudi pri drugih navedenih storitvah. Pri tem aplikacija združuje prednosti tehnologije NFC (*Near Field Communication*) in monete, storitve brezgotovinskega plačevanja z mobilnim telefonom, ki nastopa kot skupna blagovna znamka družbe Telekom Slovenije in banke Nova KBM. Nagrajena rešitev bo na voljo uporabnikom vseh mobilnih operaterjev, polnjenje z moneto pa je omogočeno le uporabnikom monete Telekom Slovenije, naročnikom Simobila in Debitela ter komitentom Nove KBM in PBS, ki so hkrati uporabniki enega od naštetih operaterjev. Aplikacija mobilne urbane na telefonu je v še fazi testiranja, predvidoma bo za uporabnike brezplačno dostopna letos spomladi. Uporabniki jo lahko sami implementirajo prek spletne trgovine.

Turizem Ljubljana

Prvo mesto Turizmu Ljubljana za projekt *Visit Ljubljana: Tours and trips as experiences*

Turizem Ljubljana je za projekt *Visit Ljubljana: Tours and trips as experiences* prejel priznanje združenja Digital Tourism Think Tank v kategoriji *Strategije spletnih vsebin*. Prvo mesto v tej kategoriji si Ljubljana deli z mobilno aplikacijo Stockholma *Visit Stockholm Sounds App*. Projekt Turizma Ljubljana je bil skupaj z mobilno aplikacijo Stockholma (<http://beta.visitstockholm.com>) izbran v močni konkurenci. Prejemniki priznanj so bili januarja javno razglašeni na konferenci ENTER v Dublinu.

Turizem Ljubljana že zadnjih nekaj let prek spletnega mesta www.visitljubljana.com poleg vodenih ogledov Ljubljane prodaja tudi izlete po Sloveniji, ki jih izvajajo lokalne turistične agencije. Posebnost projekta je v tem, da pri prodaji izletov uspešno povezujemo lokalne turistične agencije, ki jih uspeh prodaje njihovih izletov spodbuja k nenehnim izboljšavam in inovacijam programov. Ljubljana s tem projektom učinkovito nastopa kot »mesto za odkrivanje Slovenije«, kakovost medsebojnega povezovanja s ponudniki izletov pa je trenutno med najboljšimi v evropskem merilu. S pomočjo sodelovanja z lokalnimi potovalnimi agencijami je Turizem Ljubljana razširil obzorje obiskovalcev mesta od zgolj spoznavanja Ljubljane na vodenih ogledih mesta k raziskovanju regije in v naslednjem koraku tudi celotne Slovenije na uporabniku prijazen in organiziran način. Povečanje prodaje – od 687 izletov, prodanih v letu 2009, do 1.746 v letu 2013 – dokazuje, da je zavod na pravi poti. Poleg povečanja prodaje so s tem uspeli bistveno povečati tudi izbiro doživetij za obiskovalce Ljubljane. - Več informacij o priznanju je na voljo na: <http://thinkdigital.travel/events/dttt-awards-2013-2/#content-category-winner>.

Nagrada Jakob za Odrpta kuhno

Na uradnem odprtju sejma Alpe-Adria: Turizem in prosti čas, osrednjega turističnega dogodka regije Alpe-Jadran, ki so se ga udeležili ugledni predstavniki iz Slovenije in od drugod, so 29. januarja podelili nagrado Jakob. Nagrada nosi ime po romarju Jakobu, ki simbolizira prvega turista popotnika. Dobitnik nagrade Jakob 2014 je projekt Odrpta kuhna – kulinarčno popotovanje med stojnicami ljubljanske tržnice. Posebna komisija pod vodstvom prof. dr. Janeza Bogataja s članoma Jožkom Sirkom in Lojzetom Wieserjem je tokrat izbirala nagrado za odličnost in kakovost v turizmu regije Alpe-Jadran na temo Inovativni primeri pozitivne urbane ulične prehrane v turizmu. Kot alternativo vsem mogočim oblikam nezdrave hitre ulične prehrane (*Fast Food*) si v mnogih državah že intenzivno prizadevajo za t. i. pozitivno ulično prehrano, ki pomeni najrazličnejše inovativne načine in oblike ponudbe razpoznavnih ter zdravih lokalnih in regionalnih jedi na ulici. Projekt Odrpta kuhna je izjemno inovativen in izviren način ponudbe v okviru ulične prehrane. Presegel je vsa pričakovanja tako glede obiska kot tudi pestrosti in kakovosti. Ob jedeh 24 gastronomskih regij Slovenije predstavlja in ponuja jedi tudi drugih kulturnih okolij. Lior Kochavy, direktor projekta Odrpta kuhna, je ob nagradi povedal: »Zelo smo počaščeni in hvaležni komisiji, ki nas je izbrala. Ob tem se zahvaljujemo javnemu podjetju Ljubljanska parkirišča in tržnice, našim kuharskim mojstrom in seveda obiskovalcem, saj smo skupaj z njimi ustvarili zdaj že tradicionalni petkov kulinarčni dogodek. Eden izmed glavnih ciljev *Odrpte kuhne* je bil ponuditi najboljše in pestro ponudbo hrane na enem mestu.

JURIJ KOBE ZEMLJA, VODA

Galerija Lernerje Slovenija, Trubarjeva 79 Ljubljana 12.2.-7.3.2014
Otvoritev 12.2.2014, ob 18. uri

Jurij Kobe: *Zgoraj in spodaj*, 64 x 48 cm, akril, karton. Prof. Jurij Kobe, ki s svojimi arhitekturnimi stvaritvami daje opazen pečat sodobni Ljubljani, razstavlja svoja slikarska dela v Galeriji Loterije Slovenije od 12. februarja do 7. marca. Likovni kritik Aleksander Bassin je v razstavnem katalogu med drugim o umetnikovem slikarstvu zapisal: »Strukturalna razslojenost, v kateri tekmuje za primat risba in barva ... je postala bistvena značilnost Kobetovega slikarskega rokopa. Seveda je ta trdno vezan na razmišljanje o prostoru, ki je v najnovejših slikah pridobil še mediteranski čustveni, boljše čutni, nadih.«

Vabilo na krvodajalsko akcijo

Spoštovane krvodajalke in krvodajalci mesta Ljubljane! Območno združenje Rdečega križa Ljubljane vas prijazno vabi na **krvodajalsko akcijo** v mesecu februarju, ki bo potekalo **v torek, 25. februarja 2014, od 7.00 do 15.00 ure na Zavodu za transfuzijsko medicino RS, Šlajmerjeva 6, Ljubljana**. Hvala, ker darujete kri za življenje. Za dodatne informacije pokličite RKS - OZ Ljubljana, Tržaška 132 Ljubljana, T: 01/42 53 419 in 040 871 589 ali nam pišite na: kaplja@rdcekrizljubljan.si.

V znamenju zime in pusta

Zimi in pustu, ki ga bomo letos dočakali nekoliko pozneje, bodo posvečene zimske počitniške delavnice na Ljubljanskem gradu. Druženje bo potekalo od ponedeljka do srede, od 17. do 19. februarja, med 10.30 in 13.30; na njem boste izvedeli veliko zanimivega: s kakšnim namenom je bil Ljubljanski grad zgrajen in kaj vse se je z njim in na njem dogajalo v preteklosti, spoznavali boste srednjeveški čas, navade plemičev in plemkinj, razkrili vam bodo tudi, zakaj velja za zmajski grad, in še veliko drugih, poučnih stvari. Na delavnicah boste izdelali snežno kroglo, cesarsko krono za pustno rajanje in masko zmaja ter se zabavali v družbi grajskega zmajčka Francija. Pohitite s prijavitvami, ki jih zbirajo v Info centru, po telefonu: 01/306 42 93. Število mest je omejeno.

Ogrejte se

Žiga Černe

Kakršna koli je že letošnja zima v Ljubljani, je v našem mestu ali malo dlje iz mesta, vedno dovolj priložnosti za tako ali drugačno rekreacijo. Če si zaželimo, da bi smučali, se odpravimo na bližnja Stari vrh ali Krvavec, na tek na smučeh nas vabijo urejene smučine v Zadvoru, Kosezah, na Ježici, Brdu ... (stanje preverite na www.timingljubljana.si), ob zeleni zimi pa se moramo zapeljati malo dlje (Logatec, Preska, Pokljuka ...). Laže je drsalcem, ki svoje želje po gibanju zadovoljijo na Lumpi drsališču pod Halo Tivoli, pri Pop TV na Lucky drsališču ali pa kar v dvoranah Tivoli in Zalog. Kam pa se boste še lahko odpravili na prireditve?

Med planinskimi jih je cela vrsta sredogorskih in celo visokogorskih, zanje pa boste podrobno izvedeli, če malo pobrsate po Koledarju rekreacije na www.rekreacija.si. Za pokušino omenjamo le eno, na katero se boste odpravili 22. februarja, cilj pa bo v zmernem ritmu prehoditi Polhograjski hribovje od Podutika do Škofje Loke. Informacije: www.pd-ljmatica.si. Razumljivo je ta mesec največ smučarsko-tekaških dogodkov. 15. februarja se je v Ljubljani začelo dolgo popotovanje na tekaških smučeh po slovenskih visokih planotah. Dolgo je po kilometrih, ki jih je 333, in po času, saj boste na poti čez Pohorje, Menino planino, Veliko planino, Bloško planoto, Snežnik, Trnovski gozd, Jelovico in Pokljuko kar sedem dni. Za vse organizacijske podrobnosti bo poskrbel znani učitelj teka na smučeh in udeleženec podobnih tekov od Finske do Švedske meje Iztok Kordiš. Informacije: www.ppslo.com. Poskrbljeno bo tudi za tiste, ki še ne obvladujejo lastnih gibov na tekaških smučeh, saj 21. februarja na Brdu pripravljajo zanje začetniški nekajurni tečaj. Informacije: 041/603 455. - Uživate v gibanju!

Županovi dnevi odprtih vrat

Župan Zoran Jankovič ima **vsak prvi torek v mesecu dan odprtih vrat**, ko je v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1, **med 14. in 20. uro** osebno na voljo za pogovor z meščankami in meščani. Za pogovor se lahko prijavite po telefonu na Odsek za pobude meščanov, na telefonskih številkah **01/306 12 82 ali 01/306 10 65**.

Najem poslovnih prostorov

Mestna občina Ljubljana oddaja več poslovnih prostorov v najem. Vse informacije so objavljene na spletni strani <http://www.ljubljana.si/>, dodatne informacije so vam na voljo na tel. št. 01/306-11-37.

Pokličite me!

● **Zdravstvo in socialno varstvo: Ambulanta za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 20 10; **Socialna delavka v Ambulanti za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 91 82; **Klinični center:** tel.: 01/522 50 50; **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** tel.: 116 111; **telefonski klic v duševni stiski** (od 19. do 7. ure): tel.: (01) 520 99 00; **telefon za starše pri Mladinskem domu Jarše** (tor. in čet. od 16. do 18. ure): tel.: (01) 543 43 23 ali e-naslov: stan-skupina.hisa@guest.arnes.si; **SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja:** 080 11 55 ● **Območno združenje Rdečega križa Ljubljana, Tržaška cesta 132, 1000 Ljubljana.** Humanitarni center: telefon: 01/25 626 35. Izdajanje humanitarne pomoči vsak pon. in tor. od 14. do 18. ure, ob sre. od 10.00 do 18.00 ure. Sprejem donacij (rabljenih oblačil, obutve, posteljnine, brisač, posode, kuhinjskih pripomočkov, otroške opreme ...) vsak pon., tor. in sre. od 10.00 do 18. ure, čet. od 10.00 do 14.00 ure in pet. od 10.00 do 12.00 ure. Preskrba brezdomcev: sre. od 10.00 do 18.00 ure, čet. od 10.00 do 14.00 ure, pet. od 10.00 do 12.00 ure. Brezplačna tel. št.: 080 88 84. ● **SOS telefon** je namenjen ženskam in otrokom, ki so doživljali ali še vedno doživljajo nasilje v družini in drugih medosebnih odnosih ter potrebujejo pogovor. SOS telefon je namenjen tudi ženskam in njihovim otrokom, ki potrebujejo umik pred nasiljem v družini v Zatočišče za ženske in otroke - žrtve nasilja v Ljubljani. Prek SOS telefona se ženske lahko vključijo tudi v skupino za samopomoč za ženske, ki so doživljale ali še vedno doživljajo nasilje. Na SOS telefon lahko pokličete ob delavnikih od 12. do 22., ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 18. do 22. Telefonska številka 01/524 19 93 pa je telefaks, namenjen gluhim - žrtvam nasilja. ● **Društvo SOS telefon, Svetovalni telefon za osebe z izkušnjo nasilja na delovnem mestu:** 031/722 333, vsak torek: od 17.00 do 20.00. ● **ROZA ALARM!** Prijavite homofobno diskriminacijo in nasilje prek spletne prijave na naslovu www.ljudmila.org/lesbo/alarm. Namenjena je prijavam, obveščanju in poročanju o nasilju, zlorabah in diskriminacijah, katerih žrtve so geji, lezbijke, biseksualci in transspolne ter transseksualne osebe. Omogoča hitro in preprosto poročanje o kršitvah ter takojšen dostop do pomoči in podpore. ● **Skupina SAA Ženske Slovenija** predstavlja anonimno skupino deklet in žena, ki okrevajo od zasvojskega seksualnega vedenja. Za dodatne informacije se obrnite na: saa.zenske@gmail.com ali 030/254 592 ● **OA, Overeaters Anonymous** je skupina za samopomoč osebam, ki okrevajo od odvisnosti s hrano (kompulzivnega prenehanja, bulimije, anoreksije). Za dodatne informacije se obrnite na <http://oa-slovenija.com> ali 051 755 291. ● **Krizni center Ženske svetovalnice** lahko pokličete 24 ur na dan na telefonski številki: 040/260 656 in 031/233 211. ● **Svetovalnica Fužine: Svetovanje in informiranje posameznikom, parom, družinam, ki so se znašli v psihosocialnih stiskah in težavah:** Pregljev trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net, www.csd.ljmestopolje.si ● **Program Korak: svetovanje, informiranje in pomoč uporabnikom nelegalnih drog in njihovim svojcem:** Pregljev trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net; www.csd.ljmestopolje.si ● **Center za psihološko svetovanje POSVET**, Mestni trg 8, 1000 Ljubljana, uradne ure: vsak delovni dan od 12. do 19. ure, tel.: 031/704 707, e-naslov: posvet@posvet.org in info@posvet.org, spletna stran: www.posvet.org ● **Pomoč družini na domu: Zavod za oskrbo na domu (ZOD)**, tel.: 01/23 96 502, Zavod Pristan: 01/54 79 579, 031/702 698. ● **Društvo Al-anon** za družine, v katerih je problem alkohol. Naslov: Lepi pot 6, Mirje, e-naslov: alanon@email.si; dežurni telefon: 041/590 789. ● **Anonimni alkoholiki** Vas zanimajo naše izkušnje? Pišite, telefonirajte, pridite! Naslov: P. p. 3512, 1001 Ljubljana, tel.: 01/433 82 25, e-naslov: aa.slo@amis.net, spletni naslov: <http://www.aa-drustvo.si> ● **Društvo socialni forum za zasvojenosti in omame**, Resljeva 11, Ljubljana: najava po tel.: 01/438 68 00, 01/438 68 05 ali na e-naslovu tamozic.katja@siol.net; odprto od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro, v ponedeljek in četrtek tudi od 17. do 19. ure ● **Združenje DrogArt** za zmanjševanje škodljivih posledic drog in alkohola med mladimi nudi individualno, telefonsko ali spletno svetovanje. Pokličite na: 01/439 72 70 ali 041/730 800. Lahko nam tudi pišete na: info@drogart.org. ● **SOS-molitev** - nekdo bo molil zate: 031/533 133. Vsak dan med 20.00 in 22.00 uro. ● **Zavod MISSS** - Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije • Telefon MLADI MLADIM: usposobljen mladinski svetovalec odgovarja na vprašanja vrstnikov po telefonu (01/510 16 76, 051/300 380), e-pošti, Facebooku in Msn-ju. Delovni čas: pon. - čet. 15.30 - 17.30. • POMP - psihosocialna pomoč družinam priseljencev: celostna obravnava družin in aktivno socialno-kulturno in ekonomsko vključevanje priseljencev v skupnost: učenje slov. jezika, računalniško opismenjevanje, informiranje, medkulturno učenje in delavnice za otroke. • Svetovalnica Dravlje: Individualno in skupinsko svetovanje mladostnikom, staršem in strokovnim delavcem. Pomoč pri reševanju težav v obdobju odrasčanja in vključevanja v socialno okolje, vsak delovnik od 8. do 17. ure. Vse storitve so brezplačne. Več na www.miss.si ali 01/510 16 70. ● **Združenje proti spolnemu zlorabljanju**, Masarykovi 23, Ljubljana nudi zagovornišvo, svetovanje ter podporo in pomoč v skupini za mladoletne in odrasle žrtve spolne zlorabe. Tel. 01/43 13 341 in na brezplač. št. 080 28 80 vsak dan od 9. do 17. ure, sre. od 9. do 19. ure, pet. od 9. do 15. ure, e-naslov: spolna.zloraba@siol.net, splet: www.spolna-zloraba.si. ● **Skupina SIA Ljubljana** predstavlja anonimno skupino za samopomoč osebam, ki so preživele spolno zlorabo in ki okrevajo od njenih posledic. Za dodatne informacije se obrnite na: sia.ljubljana@gmail.com. ● **Zaupni telefon Samarijan za pogovor v stiski** - 24 ur na dan na brezplačni številki 116 123. ● **Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet:** tel.: (01) 306 17 14; številka za zapuščena vozila: tel.: (01) 306 16 25; Redarstvo: tel.: (01) 306 16 32; AMZS, pomoč, vlečna služba, informacije: tel.: 19 87 ● **Služba za pobude meščanov:** tel.: (01) 306 12 82 ● **Okolje: JP Snaga, reklamacije, informacije in naročila:** tel.: (01) 477 96 40 ali (01) 477 96 67; JP Energetika, Center za pomoč uporabnikom: tel.: 080 28 82; dežurna številka Inšpektorata MU MOL, informacije o divjih odlagališčih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnih onesnaževanja okolja: tel.: (01) 306 16 04 ● **Varuh človekovih pravic**, brezplačni klic in informacije: tel.: 080 15 30 ● **Policija:** tel.: 113 ● **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja:** tel.: 112 ● **Dnevni center za starejše:** Povšetova, tel.: 01/430 51 520 ● **Zavetišče za živali Gmajnice 30**, tel.: 01/256 02 79. Uradne ure za obiskovalce - delavnice: od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sobote, nedelje in prazniki - od 12. do 15. ure. Za oddajo najdenih živali lahko pokličete kadarkoli 24 ur na dan in najdenčka oddaste. ● **JP ENERGETIKA**, Center za pomoč uporabnikom, T 080 28 82 ● **JP VO-KA**, dežurna služba Vodovod T 01 58 08 112, dežurna služba Kanalizacija T 01 58 08 212, brezplačna številka 080 86 52 ● **JP LPP**, Prevoz na klic in informacije za osebe z ovinostmi v mestnem potniškem prometu T 01 58 22 425, M 051 44 99 92 (24 ur/vse dni v letu) ● **JP SNAGA**, Center za podporo in pomoč uporabnikom T 01 477 96 00

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

Kakovost pitne vode v Ljubljani januarja 2014

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji.

Druge javno dostopne informacije uporabniki prejmejo:

- po elektronski pošti na naslovu voka@vo-ka.si,
- na spletni strani JP Vodovod-Kanalizacija www.vo-ka.si.

Dodatne informacije o rezultatih notranjega nadzora pitne vode so na voljo v podmenijih na spletni strani www.jh-lj.si/vo-ka/informacije/kaksno-vodo-pijemo

Kakovost podzemne vode decembra 2013

MV predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 25/09)

Predpisane mejne vrednosti za podzemne vode je decembru 2013 presegal desetilatrazin (razgradni produkt pesticida atrazina) na merilnem mestu Brest I a. Vodnjak ni vključen v sistem za oskrbo s pitno vodo.

Kakovost zraka v Ljubljani novembra 2013

V tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na tem merilnem mestu smo novembra 2013 zabeležili 4 dni s preseženo dnevno dovoljeno vrednostjo delcev. Na letni ravni (od začetka januarja do konca novembra) je bilo število dni s preseženo 24-urno vrednostjo delcev PM₁₀ ki znaša 50 µg/m³, preseženo 57-krat.

V skladu z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 9/2011) veljajo naslednji normativi:

SO₂ (žveplov dioksid): Mejna urna vrednost je 350 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu. Mejna dnevna vrednost je 125 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu.

NO₂ (dušikov dioksid): Mejna letna vrednost je 40 µg/m³. Mejna urna vrednost je 200 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu.

NO_x (dušikovi oksidi): Mejne vrednosti za skupne dušikove okside niso določene.

PM₁₀ (delci): Mejna letna vrednost v koledarskem letu je 40 µg/m³. Mejna dnevna vrednost delcev PM₁₀ je 50 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna vrednost za benzen je 5 µg/m³.

Rezultati notranjega nadzora januarja 2014

PARAMETER	enota	mejna vrednost	OSKRBOVALNO OBMOČJE
			BREST
			6. 1. 2014
pH		6,5 - 9,5	7,3
Barva	m ⁻¹	/	<0,02
Elektroprevodnost (pri 20°C)	µS/cm	2500	446
Nitrit	mg/l NO ₂	0,5	<0,003
Amonij	mg/l NH ₄	0,5	<0,025
Motnost	NTU	/	<0,10
Celotni organski ogljik (TOC)	mg/l	/	0,41
Atrazin	µg/l	0,1	0,0063
Desetilatrazin	µg/l	0,1	0,064
Metolaklor	µg/l	0,1	<0,0020
Escherichia coli	v 100 ml	0	0
Koliformne bakterije	v 100 ml	0	0
Skupno število bakterij pri 36°C	v 1 ml	/	<1
Skupno število bakterij pri 22°C	v 1 ml	100	<1
OCENA			SKLADEN

Vir: JP Vodovod-Kanalizacija d.o.o., februar 2014

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

December 2013

merilno mesto	datum	atrazin	desetilatrazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče Villa	2. 12. 2014	0,010	0,019	0,07	10	2,8
Hrastje VIII	2. 12. 2014	0,061	0,056	0,90	19	16
Šentvid IIa	2. 12. 2014	0,015	0,024	0,06	19	2,6
Jarški prod III	2. 12. 2014	0,006	0,015	0,10	8,4	2,6
Brest Ia	2. 12. 2014	0,026	0,150	0,50	10	1,7

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2013, Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana

Zrak v Ljubljani novembra 2013

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	NO _x	Benzen	PM ₁₀
Veljavnih podatkov *	99 %	99 %	99 %	54 %	99 %
Maksimalna urna koncentracija	9	107	358	4	106
Maksimalna dnevna koncentracija	4	62	190	2	78
Minimalna dnevna koncentracija	0	21	33	1	15
Srednja (mesečna) koncentracija	2	35	78	1	34
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	-	4

Vse vrednosti koncentracij so navedene v µg/m³.

* stopnja pokritosti z meritvami v merilnem obdobju.

Zmajev KARNEVAL 2014

Sobota, 1. marec, ob 11.00

BREG > ČEVLJARSKI MOST > MESTNI TRG >

> PREŠERNOV TRG > KONGRESNI TRG
na gramofonih
DJ JAMirko

LUTKOVNO GLEDALIŠČE
LJUBLJANA
Informacije: www.lgl.si

Mestna občina
Ljubljana

LUTKOVNO
GLEDALIŠČE
LJUBLJANA

*Kvaliteto
dohištjaji*

Turizem Ljubljana

EMONA MM
Ljubljana 2014